Hafnarfjörður

Grunnskólar Hafnarfjarðar
Starfsáætlun

Starfsáætlun

Skarðshlíðarskóla

I.-III. hluti

Skólaárið 2026- 2027

Apríl 2026

Starfsáætlun Skarðshlíðarskóla.
Útgefin 2026.
Starfsáætlun er útgefin á rafrænu formi (pdf), send foreldrum nemenda í tölvupósti og birt á heimasíðu skóla, bæði í heild sinni og ýmsir þættir sérstaklega eftir því sem við á.

Útgáfustaður: Hafnarfjörður.
Ábyrgð: Ingibjörg Magnúsdóttir skólastjóri Skarðshlíðarskóla.

Útgefandi: Skarðshlíðarskóli/Hafnarfjarðarkaupstaður.
Hádegisskarð 1
221 Hafnarfjörður

netfang: skardshlidarskoli@skardshlidarskoli.is
veffang: http://www.skardshlidarskoli.is

FORMÁLI

Starfsáætlun hvers grunnskóla er gefin út í samræmi við lög um grunnskóla frá 2008 og ákvæði í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta, frá árinu 2011. Það form að starfsáætlun sem hér birtist er að auki samhæft fyrir Hafnarfjörð. Í því felst að starfsáætlun grunnskóla Hafnarfjarðar hefur sömu uppbyggingu í öllum grunnskólum hvað efnisyfirlit, form (umbrot) og snið (efnisþættir) varðar en inntakið sjálft er ákvörðun hvers skóla. Þó eru í starfsáætlun hvers skóla þættir sem eru sameiginlegir fyrir alla grunnskóla bæjarins út frá jafnræði sem gildir um grunnskólagöngu allra barna í bænum. Tilgangur þess er bæði að auka fagmennsku í útgáfu starfsáætlunar sem er til að styðja námið í skólanum, t.d. að sjá auðveldlega hvort það vanti efni í þær. Þrátt fyrir sameiginlegt form og efnisyfirlit er meginatriði starfsáætlunar að kynna skipulag og áætlanir sem styðja við nám og kennslu nemenda í samræmi við þá ábyrgð sem skólinn hefur samkvæmt opinberu reglugerðuverki. Starfsáætlun byggir samt á talsverðri hefð svo hver skóli hefur hingað til haft talsvert sjálfræði um uppbyggingu eigin starfsáætlunar. Með slíku sameiginlegu formi er þó ekki verið að skerða sjálfræði skóla að því leyti sem þeir hafa þar um samkvæmt lögum. Að því leyti getur inntak í starfsáætlun verið ólíkt að hluta innan sama sveitarfélags án þess að slíkt brjóti á jafnræði nemenda til náms.

Starfsáætluninni er skipt í fjóra meginhluta. I. hluti kynnir skipulag og stjórnkerfi skóla. II. hluti kynnir ýmsar hagnýtar upplýsingar um skólastarfið sem foreldrum og nemendum er nauðsynlegt að vita. III. hluti kynnir stoðkerfi skólans með áherslu á sérhæfða þjónustu grunnskólanna, þ.e. sérfræðiþjónustuna. IV. hluti greinir svo loks frá áætlunum í skólastarfinu. Utan starfsáætlunar eru þá ýmsir verkferlar sem vísað er í framhaldi áætlana og er þá að finna á heimasíðum/vefjum skólanna eftir atvikum.

Samhliða starfsáætlun er gefin út skólanámskrá skóla sem þarf að lesast samhliða starfsáætluninni til að hún skiljist til fullnustu og fái fullt samhengi. Munur skólanámskrár og starfsáætlunar er ákvarðaður í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta, (2011, bls. 64-65). Í Hafnarfirði var sú ákvörðun tekin að hafa uppbyggingu skólanámskrár og starfsáætlunar örlítið frábrugðið því sem kynnt er í aðalnámskrá í því að færa efnisþætti á milli plagganna sem var talið að hentaði betur að hafa saman. Í öllum tilvikum er þó aðalnámskrá grunnskóla sem setur viðmiðin um uppbyggingu skólanámskráa og starfsáætlana.

Þessi formáli starfsáætlunar er sameiginlegur fyrir allra grunnskóla í Hafnarfirði sem starfræktir eru af bæjaryfirvöldum.

EFNISYFIRLIT

FORMÁLI ... 3
EFNISYFIRLIT ... 4
INNGANGUR ... 9
A. HLUTVERK STARFSÁÆTLUNAR ... 10
B. FRÆÐSLUMÁL – FRÆÐSLURÁÐ OG FRÆÐSLUÞJÓNUSTA ... 11
C. SKÓLASTEFNA SVEITARFÉLAGS ... 12
D. STEFNUKORT FRÆÐSLUÞJÓNUSTU HAFNARFJARÐAR ... 13
I. hluti: Stjórnun og skipulag skóla ... 15
1. Stefna skóla ... 16
2. Stjórnkerfi og skipurit skóla ... 17
3. Skrifstofuhald og opnunartímar ... 18
4. Starfsáætlun nemenda (skóladagatal) og fastir liðir í skólastarfinu ... 18
5. Skólabragur og skólareglur ... 20
5.1. Skólabragur og stefna gegn ofbeldi ... 20
5.2. Skólareglur og aga brot í SMT-skólafærni ... 22
5.3. Skólasóknarreglur og brottrekstur ... 24
5.4. Frímínútur, hlé og ástundun náms ... 30
5.5. Bekkjarreglur og umsjónarmenn ... 31
5.6. Skráning aga brota og stjórnsýsla aga mála ... 31
5.7. Forföll kennara og forfallakennsla ... 31
5.8. Opnun og lok skóla, skólaumgengni ... 31
5.9. Viðbrögð við vímuefnaneyslu og alvarlegum skólareglubrotum ... 31
5.10. Fjarvistir, leyfi og veikindi ... 32
6. Ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins ... 34
6.1. Ábyrgð og skyldur starfsfólks ... 34
6.2. Ábyrgð og skyldur nemenda ... 34
6.3. Ábyrgð og skyldur foreldra nemenda ... 34
7. Skólaráð Skarðshlíðarskóla ... 35
7.1. Kynning og starfsreglur ... 35
7.2. Verkefnaskrá (starfsáætlun) ... 35
8. Foreldrafélag Skarðshlíðarskóla ... 37

8.1. Kynning, lög og starfsreglur ... 38
8.2. Verkefnaskrá (starfsáætlun) ... 39
8.3. Verkefni foreldrafélags (foreldrarölt, bekkjarstarf o.fl.) ... 40
9. Nemendafélag skóla: ... 41
9.1. Kynning og starfsreglur ... 41
9.2. Verkefnaskrá (starfsáætlun) ... 42
9.3. Verkefni nemendafélags (félagslífið) ... 43
10. Upplýsingar um skólastarfið og tilkynningar: ... 44
10.1. Skólastarfskynningar (6 ára nemendur o.fl.) ... 44
10.2. Skólavefur ... 44
10.3. Fréttablað ... 44
10.4. Tölvupóst- og SMS-sendingar ... 45
10.5 Aðrar samskiptaleiðir (s.s. viðtöl við kennara o.fl.) ... 45
11. Samstarf við önnur skólastig, stofnanir og grenndarumhverfið ... 46
11.1. Leikskólasamstarf ... 46
11.2. Framhaldsskólasamstarf ... 47
11.3. Bæjarsamstarf (Byggðasafnið, Bókasafn Hafnarfj. o.fl.) ... 47
11.4. Grenndarsamstarf (m.a. íþrótta-, æskulýðs- og trúfélög) ... 48
12. Skólasérstaða ... 49
12.1. Skólahefðir (skólasöngur, skólakór, föst verkefni eins og dagur ísl. tungu o.fl.) ... 49
https://thedailymile.co.uk/ 12.2. Skólaþróun (kynning skólaþróunarverkefni sem eru í gangi í skóla) ... 50
12.3. Samstarfsverkefni ... 52
12.3.1. Innanbæjarsamstarf ... 52
12.3.2. Innanlands og alþjóðleg ... 53
14. Mat á skólastarfi ... 54
14.1. Kynning ... 54
14.2. Innra mat skóla ... 54
14.3. Ytra mat sveitarfélags ... 54
14.4. Ytra mat mennta- og menningarmálaráðuneytis ... 55
15. Skyldunám, skólanámskráin og námsverkefnin (almennt) ... 56
15.1. Eigin verkfæri í námi og ábyrgð ... 56
15.2. Kennsluáætlanir og heimanám ... 56
15.3. Prófareglur og námsmat ... 57

15.4. Réttur til upplýsingaöflunar, m.a. skoðunar á prófum og námsmatsgögnum 57
15.5. Seinkun og flýtingar í námi 58
15.5.1. Verklagsreglum um flýtingu/seinkun á skólagöngu í grunnskólum Hafnarfjarðar 58
15.6. Undanþágur frá skyldunámi 60
15.7. Valgreinafyrirkomulag og framhaldsskólaáfangar 60
15.8. Nám í sænsku og norsku í stað dönsku – og einnig pólsku 61
II. hluti: Hagnýtar upplýsingar 62
20. Hagnýtar upplýsingar 63
20.1. Fatnaður 63
20.2. Óskilamunir 63
20.3 Útivistartími 63
20.4. Heimsíða skólans 63
21. Fastir þættir í skólastarfinu 64
22. Frístundastarfsemi 65
22.1. Félagsstarf á yngsta stigi: Frístundaheimili 65
22.2. Frístundaheimili Skarðssel 66
22.3. Félagsstarf á miðstigi og unglingastigi: Félagsmiðstöðvar 66
22.4. Félagsmiðstöðin Skarðið 67
22.5. Sameiginlegir viðburðir félagsmiðstöðva í Hafnarfirði 67
23. Innritun í skóla, móttaka nýrra nemenda, skólaúrsögn og brottrekstur 69
23.1 Innritun í grunnskóla 69
23.2 Móttaka nýrra nemenda 69
23.3 Skólaúrsögn og búferlaflutningar 69
23.4. Brottrekstur úr skóla 69
24. Umhverfismál í skólastarfinu 70
25. Ferðir í skólastarfi og kostnaður 71
25.1. Skólaakstur (skólaíþróttir) 71
25.2. Vettvangsferðir 71
25.3. Skólabúðir og nemendakostnaður 71
25.4. Skólaferðalög og nemendakostnaður 71
25.5. Valgreinar utan skóla og nemendakostnaður 71
26. Skólahúsnæði, öryggismál og skemmdir 72
26.1. Almennar umgengnisreglur 72
26.2. Reglur um íþróttahús og sundlaug 72

26.3. Öryggismál, skemmdir og ábyrgð ... 72
27. Skólasafn og útlán náms- og kennslugagna ... 73
28. Skólamáltíðir, nesti og matarmenning í skóla ... 74
29. Kvartanir til skólayfirvalda og kærur ... 75
30. Trúarbragðafrelsi og trúmál í skólastarfinu ... 76
31. Tryggingar í skólastarfi ... 77
32. Tölvu- og samskiptatækni í skóla ... 78
32.1. Reglur um tölvunotkun í skóla ... 78
32.2. Reglur um snjalltækja-/farsímanotkun í skóla ... 78
32.3. Reglur um spjaldtölvunotkun í skóla ... 78
33. Umferðamál í og frá skóla (ganga, hjól og önnur farartæki) ... 79
33.1. Göngu- og hjólaleiðir barna í skólann ... 79
33.2. Akstur með aðföng og önnur umferð á skólalóðinni ... 79
33.3 Göngustígar og gangstéttar ... 79
33.4. Hjól, rafmagnshlaupahjól, hlaupahjól og línuskautar ... 79
33.5 Vespur ... 79
34. Útleiga (skápar, aðstaða, tæki og ábyrgð o.fl.) ... 80
35. Öryggismál í skóla, skólalóð og fasteignaumsjón ... 80
III. hluti: Stoðþjónusta ... 81
60. Hlutverk sérfræðiþjónustu sveitarfélags fyrir grunnskóla- nemendur ... 82
60.1. Verkefni sérfræðiþjónustunnar ... 83
60.2. Fagþjónustan innan sérfræðiþjónustunnar ... 84
60.2.1. Nemendaverndarráð og Brúarteymi ... 84
60.2.2. Náms- og starfsráðgjöf ... 86
60.2.3. Skólafélagsráðgjafi ... 87
60.2.4. Skólabragur, hegðunarvandi, SMT-skólafærni og PMTO-foreldrafærni ... 88
60.2.5. Sálfræðiþjónusta ... 89
60.2.6. Stuðningskennsla og sérúrræði ... 90
60.2.7. Talmeinaþjónusta ... 93
60.3. Forvarnir ... 95
60.3.1. Starfsviðmið sérfræðiþjónustu um forvarnir ... 95
60.3.2. Forvarnir sem fyrirbygging, viðbrögð, úrlausn og mat ... 96
60.3.3. Forvarnaverkefni grunnskólanna ... 96
60.3.4. Samstarf heimilis og skóla um forvarnir og forvarnafulltrúi Hafnarfjarðar ... 100

60.3.5. Teymi til samhæfingar forvarna 100
60.3.6. Þjónusta og samstarf við félagasamtök og stofnanir vegna forvarna 101
60.4. Trúnaðargögn, varðveisla, miðlun og persónuvernd 101
61. Félags- og fjölskylduþjónusta 102
61.1. Barnavernd sveitarfélags 103
61.2. Barnaverndarstofa og sérstök barnaverndarúrræði ríkisvalds 104
62. Heilbrigðisþjónusta 106
62.1. Skólaheilsugæsla 106
62.1.1. Hlutverk og verkefni skólaheilsugæslu 106
62.1.2. Skipulag og þjónusta heilsugæslunnar við nemendur 106
62.2. Önnur heilbrigðisþjónusta við grunnskólanemendur 107

INNGANGUR

Skarðshlíðarskóli tók til starfa haustið 2017 í bráðabirgðahúsnæði við Kirkjuvelli 1, í safnaðarheimili Ástjarnarsóknar. Fyrsta starfsárið voru 97 nemendur í skólanum í 1. - 4. bekk og 24 starfsmenn sem störfuðu bæði í skólanum og í frístundaheimilinu. Fyrsta árið gekk vel og fór í að móta starfsemina og koma skólastarfinu af stað. Haustið 2018 fór skólinn í eigið húsnæði við Hádegisskarð 1 en þá var afhentur fyrsti hluti nýju skólabyggingarinnar. Þann vetur voru 144 nemendur í 1. til 5.bekk. Vorið 2019 var haldin fundur þar sem nemendum í tilvonandi 7. og 8. bekk gafst kostur á að koma og fræðast um skólann því til stóð að byrja með unglingadeild um haustið þar sem annar hluti byggingarinnar var afhentur sumarið 2019 og því nóg pláss í skólanum. Það voru tæplega 50 nemendur sem byrjuðu í 7. og 8. bekk það haust og nemendur orðnir 220 í 1 til 8. bekk. Þetta sama haust tók Skarðshlíðarleikskóli og útibú frá Tónlistarskóla Hafnarfjarðar til starfa innan skólans. Haustið 2020 fékk skólinn alla bygginguna afhenta og nemendafjöldinn var orðinn um 265 í 1. til 9.bekk. Skólinn fékk íþróttahúsið afhent og fer nú öll íþróttakennsla þar fram. Haustið 2021 var skólinn í fyrsta sinn með nemendur frá 1. – 10. bekk. Hverfið er enn í örum vexti og líklegt að nemendum fjölgi jafnt og þétt næstu misseri en í byrjun júní 2023 voru um 430 nemendur skráðir í skólann. Enn fjölgaði í skólanum og vorið 2024 voru nemendur úr Hamraneshverfi farnir að koma í skólann því voru 470 nemendur skráðir í skólann fyrir haustið 2024. Það haust komu fjórar færanlegar kennslustofur á skólalóðina til að mæta fjölgun bekkjadeilda. Efnt var til nafnasamkeppni hjá nemendum og starfsfólki og var nafnið Gullskarð valið á húsin. Það voru nemendur í 4.bekk og eldri hópurinn í frístund sem nýttu skólahúsnæðið þennan fyrsta vetur. Það byrjuðu yfir 100 nemendur í skólanum þetta skólaárið en rúmlega 60 nemendur hættu, það sýnir að það er mikið rót í nýju hverfi. Þegar skólinn var settur í ágúst 2025 voru 520 nemendur skráðir í skólann, ennþá er mikið rót á nemendum og stöðugt að bætast við nýir nemendur og aðrir að hætta. Haustið 2026 voru 530 nemendur í skólanum.

A. HLUTVERK STARFSÁÆTLUNAR

Starfsáætlun fyrir grunnskóla er skylda að gefin sé út árlega af hverjum grunnskóla samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2001, bls. 63-65). Starfsáætlun er því samheiti fyrir almenna upplýsingagjöf til foreldra um skólastarfið sem innifelur í sér margvíslega upplýsingagjöf um skólastarfið, s.s. allar aðrar áætlanir sem gert er ráð fyrir að skólar hafi en sjálfa skólanámskrána (sem er þá áætlunin um námið).

Hlutverk starfsáætlunar er að veita upplýsingar sem styðja við að það nám og kennsla sem stefnt er að í skóla geti átt sér stað. Hlutverk starfsáætlunar er því að miðla hagnýtum upplýsingum um framkvæmd skólastarfsins á hverjum tíma, sérstaklega til foreldra nemenda. Efnisþætti starfsáætlunar er í flestum tilvikum einnig að finna á vef skólans þótt þar séu upplýsingar uppfærðar jafnóðum/oftar en þessi starfsáætlun sem er uppfærð árlega.

Samkvæmt lögum um grunnskóla skal starfsáætlun hvers skóla fara árlega í staðfestingarferli í skólanefnd hvers sveitarfélags sem fer með málefni grunnskóla, í Hafnarfirði fræðsluráði bæjarins. Áður en það ferli gerist skal starfsáætlun vera til umfjöllunar í skólaráði skólans og skila staðfestingu á umfjöllun sinni áður en til staðfestingar fræðsluráðs kemur. Jafnframt er starfsáætlunin hluti innra og ytra mats á skólastarfi í samræmi við lög.

Það meginsjónarmið er í gangi að starfsáætlun hvers skóla gefi fullnægjandi yfirsýn yfir skipulag og starfshætti í skólastarfi sem eru viðhöfð í kringum námsferlið þar sem skólanámskráin kynnir sjálft námsinntakið.

B. FRÆÐSLUMÁL – FRÆÐSLURÁÐ OG FRÆÐSLUÞJÓNUSTA

Sveitarfélög fara með málefni grunnskóla samkvæmt lögum. Hvert sveitarfélag hefur þar sérstaka samþykkt fyrir sveitarfélagið sem skýrir þá frekar hvernig skipulag bæjarins heldur utan um málefni þess eins og skólamál . Samþykkt fyrir stjórn Hafnarfjarðarkaupstaðar og fundarsköp bæjarstjórnar (nú frá árinu 2013) tilgreinir fræðsluráð sem skólanefnd sveitarfélagsins yfir grunnskólunum (greinar 59-64). Þar er sérstaklega nefnt að kærur sem tengjast skólastarfi einstakra skóla, í samræmi við lög um grunnskóla frá 2008, skuli beina til fræðsluráðs áður en þeim sé vísað til ráðherra líkt og lögin gera einnig ráð fyrir.

Samkvæmt grunnskólalögum er það eitt verkefna sveitarfélags að tryggja að öll börn í sveitarfélagi (byggi á lögum um skráningu lögheimils) skuli njóta grunnskólagöngu frá 6-16 ára aldurs og skapa viðeigandi aðstöðu til skólahaldsins eins og það snýr að húsnæði, búnaði og annarri aðstöðu í gegnum fjármuni til reksturs grunnskóla.

Samkvæmt skipuriti fyrir stjórnkerfi Hafnarfjarðarbæjar er fræðsluþjónusta Hafnarfjarðar stjórnsýsluhluti fræðslumála bæjarins sem undir fræðsluráð heyra. Sviðsstjóri fyrir fræðsluþjónustu Hafnarfjarðar er Fanney Dóróthea Halldórsdóttir , fræðslustjóri en hún er í námsleyfi skólaárið 2026 - 2027. Árný Steindórsdóttir leysir hana af þetta ár og er því starfandi fræðslustjóri. *Skrifstofa mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjarðar* nær yfir alla starfsemi sem tengjast skólamálum sveitarfélagsins sem skiptir í ýmsar stofnanir, þar með talda grunnskólana. Á vef bæjarins er síðan að finna almennar upplýsingar um grunnskóla bæjarins og þjónustu við þá óháð einstaka skólum.

Á skrifstofu Mennta- og lýðheilsusviðs er haldið fer fram umsýsla rekstrar- og fagmála fyrir grunnskólana saman. Hún er þannig næsti tengiliður foreldra í stjórnsýslunni þegar grunnskólunum sjálfir sleppir. Jafnframt heldur Mennta- og lýðheilsusvið utan um ýmis verkefni/viðburði sem snúa að grunnskólunum sameiginlega og stýrir þar samvinnu allra grunnskóla bæjarins eftir því sem við á hverju sinni. Þá fer stjórnun á skipulagi fyrir sérfræðiþjónustu við grunnskólana fram undir stjórn skrifstofunnar.

Skrifstofa mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjarðar
Linnetsstíg 3
220 Hafnarfjörður
Netfang: skolaskrifstofa@hafnarfjordur.is
Opnunartími er frá kl. 8-16 alla virka daga.

C. SKÓLASTEFNA SVEITARFÉLAGS

Samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 63 og víðar) skal hvert sveitarfélag gefa út skólastefnu og vísar í lög um grunnskóla frá 2008 (t.d. 37. grein). Skólastefna er eins konar yfirlýsing sveitarfélags um megináherslur í skólastarfi sveitarfélags og skal hún taka mið af aðstæðum á hverjum stað. Gert er ráð fyrir að hún sé unnin í sem mestu samráði hagsmunaaðila sem að skólastarfinu koma. Enn fremur er þó gert ráð fyrir að þrátt fyrir skólastefnu sveitarfélags að hver skóli hafi svigrúm til að þróa skólastarfið á eigin forsendum og hafi sjálfstæðan ákvörðunarrétt þar á grunni regluverksins og þjónustusamninga eftir atvikum. Skólastefnur sveitarfélaga skulu endurskoðaðar eftir þörfum.

Skólastefna Hafnarfjarðar kom fyrst út árið 2005 og kom út í endurskoðaðri áætlun árið 2009. Sú útgáfa er nú í gildi og verður í gildi þar til ný hefur verið gefin út.

Menntastefna Hafnarfjarðar kom út árið 2024 en hún var unnin frá 2019-2024 með þátttöku starfsfólks, nemenda, foreldra/forsjáraðila og hagsmunahópa. Stefnan tekur mið af verkefnum alls mennta- og lýðheilsusviðs í víðum skilningi. Hún er leiðbeinandi grunnur fyrir ákvarðanatökur á sviði menntunar og lýðheilsu barna 0-18 ára í Hafnarfirði.

Skólastefnuna má nálgast í heild sinni á vef bæjarins en leiðarljós Skólastefnunnar eru birt hér.

Meginatriði skólastefnu Hafnarfjarðar eru:

- Starfsemi stofnana fræðslusviðs komi til móts við þarfir nemenda, stuðli að vellíðan þeirra og hamingju sem alltaf skal haft að leiðarljósi í skólastarfi.
- Nemendur búi við öryggi og vellíðan í skólastarfi þar sem brugðist sé hart við hatri, ofbeldi og einelti í öllum myndum.
- Allir nemendur hafi aðgang að alhliða menntun við hæfi hvers og eins þar sem í boði eru fjölbreytileg viðfangsefni í samræmi við þroska og áhuga.
- Skólahúsnæði sé vel hannað fyrir kennslu, nám og aðstöðu fyrir starfsfólk. Starfsaðstaðan taki einnig mið af þörfum nemenda fyrir máltíðir í skólum, lengda viðveru, tónlistarnám og aðra aðstöðu til ákjósanlegrar tómstundaiðkunar. Skipulag í skólum gefi nemendum kost á sem samfelldustum vinnudegi.
- Lögð sé áhersla á heilsusamlegt líferni, forvarnir og umhverfismennt.
- Hlúð sé að frumkvöðlastarfi, forystuskólum og þróunarstarfi.
- Stjórnendur og aðrir starfsmenn hafi skýra sýn sem einkennist af fagmennsku og metnaðarfullum væntingum.
- Markvisst sé unnið að því að laða að og halda í hæft og áhugasamt starfsfólk þar sem hvatt er til starfsþróunar.
- Samstarf milli skóla og heimila byggi á virðingu og gagnkvæmum hlýhug þar sem lögð er áhersla á samábyrgð allra á námi og þroska nemenda.
- Skólastarf einkennist af áherslu á góð samskipti í öruggu og hvetjandi námsumhverfi.
- Lagt sé upp úr væntingum um góða ástundun og sem bestan námsárangur og vitneskju allra um eigin ábyrgð, réttindi og skyldur.

- Stofnanir fræðslusviðs hafi fjárhagslegt sjálfstæði og taki ábyrgð á öllum rekstrarþáttum í samræmi við stefnu bæjarstjórnar.

D. STEFNUKORT FRÆÐSLUÞJÓNUSTU HAFNARFJARÐAR

Fræðsluþjónustan vinnur eftir eigin stefnumótun þar sem áherslur hennar um skólastarf bæjarins koma fram í stefnukorti. Tilgangur stefnukorts er að sýna áherslur og forgangsröðun í starfseminni og vera þannig til leiðsagnar um mikilvægi þætti í grunnskólastarfsemi eins og það snýr gagnvart öllum aðilum skólasamfélagsins og því skipulagi sem nauðsynlegt er til þess að það gangi eftir. Stefnukortið er hér sýnt í mynd.

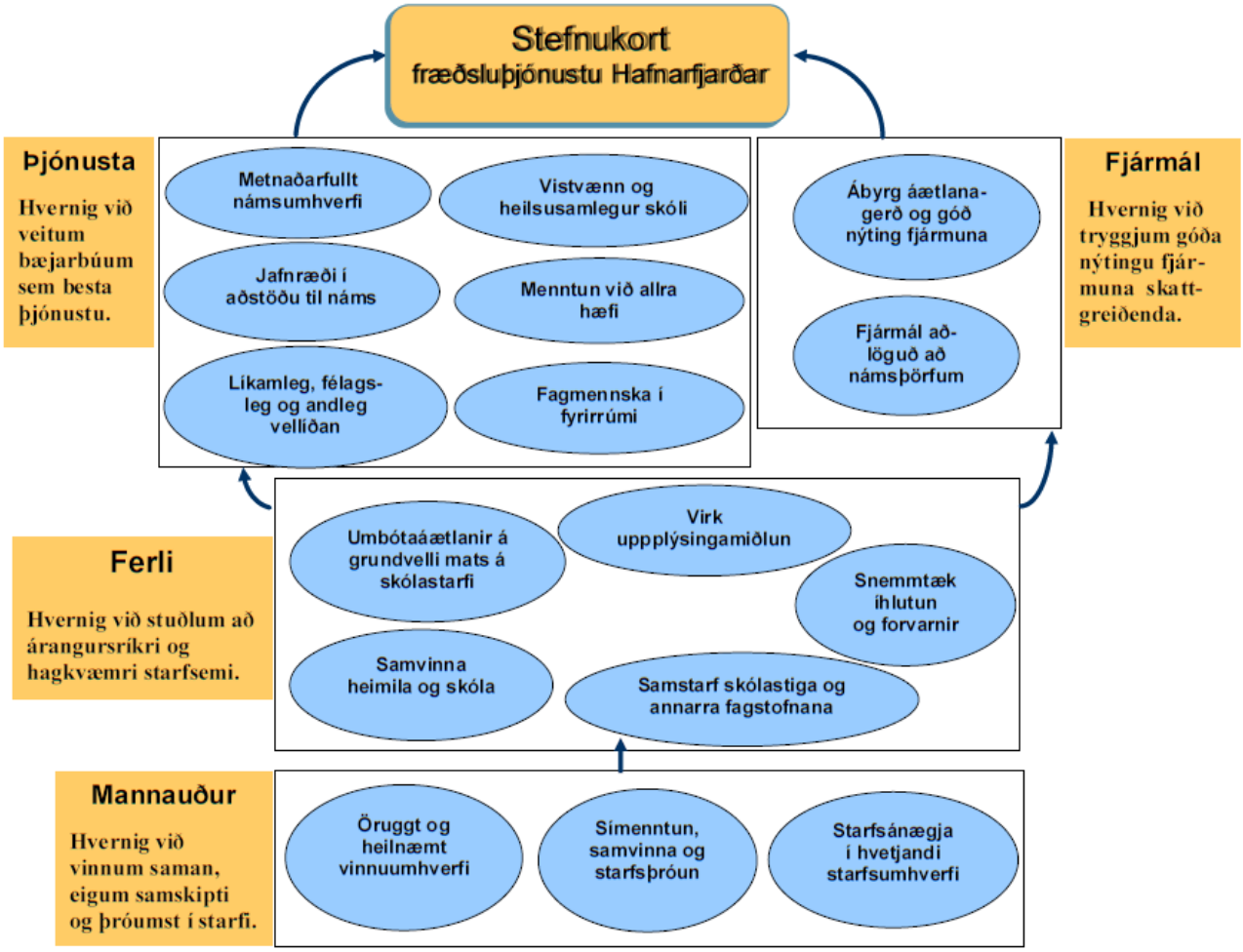

Nánari útlistun er á stefnukortinu á næstu síðu

Þættir stefnukorts fræðsluþjónustu Hafnarfjarðar

A. Þjónusta

Metnaðarfullt námsumhverfi	1. Áhersla er lögð á að skapa námsumhverfi þar sem allir fá tækifæri til þess að ná góðum árangri.
Jafnræði í aðstöðu til náms	2. Jafnræði nemenda til náms er lykilatriði svo allir fái notið sín á eigin forsendum.
Líkamleg, félagsleg og andleg vellíðan	3. Vellíðan í skóla er undirstaða alls náms sem gerir kröfur um að öllum líði vel í skóla og félagsskapurinn þar veiti ánægju í leik og starfi.
Vistvænn og heilsusamlegur skóli	4. Í öllu skólastarfi skal stuðla að heilsuvernd, hreyfingu, hollustu og umhverfisvitund.
Menntun við hæfi allra	5. Nemendum sé sköpuð aðstaða til náms sem færir þeim góða menntun til framtíðar.
Fagmennska í fyrirrúmi	6. Þekking, virðing og umhyggja fyrir börnum sé grundvöllur að öllu skólastarfi.

B. Fjármál

Ábyrg áætlanagerð og góð nýting fjármuna	1. Mikilvægt er að nýta fjármuni raunhæft sem byggir á vandaðri áætlanagerð.
Fjármál aðlöguð að námsþörfum	2. Sveigjanleiki er nauðsynlegur til að svara margvíslegum námsþörfum á hverjum tíma.

C. Ferli

Umbótaáætlanir á grundvelli mats á skólastarfi	1. Fagfólk beri ábyrgð á og þrói skólastarf á grundvelli raunhæfrar upplýsingaöflunar og metnaðar til að gera betur í starfi.
Virk upplýsingamiðlun	2. Virk upplýsingamiðlun stuðlar að árangursríkri samhæfingu skólastarfs.
Snemtæk íhlutun og forvarnir	3. Mikilvægt er að greina sem fyrst þroska- og námsvanda nemenda og leita leiða til að þeir fái notið sín í skólastarfinu. Lögð er rík áhersla á forvarnir.
Samvinna heimila og skóla	4. Foreldrar bera grundvallarábyrgð á uppeldi barna sinna. Með góðri samvinnu milli heimila og skóla er stuðlað að árangursríku skólastarfi.
Samstarf skólastiga og annarra fagstofnana	5. Samstarf milli skólastiga og annarra fagstofnana eykur fjölbreytni í námi, tryggir meiri samhæfni í skólastarfi og veitir börnum betri menntun.

D. Mannauður

Öruggt og heilnæmt vinnuumhverfi	1. Vinnuumhverfi skólanna skal vera öruggt og heilnæmt þar sem einstaklingum líður vel.
Símenntun, samvinna og starfsþróun	2. Lögð er áhersla á stuðning og samvinnu við starfsþróun með öflugri símenntun. Starfsmenn eru hvattir til að bera ábyrgð á eigin starfs þroska í lærdómssamfélagi.
Starfsánægja í hvetjandi starfsumhverfi	3. Hrós, hvatning, frumkvæði og stuðningur er lykillinn að starfsánægju í hvetjandi starfsumhverfi.

I. hluti: Stjórnun og skipulag skóla

I. Stefna skóla

Stefna Skarðshlíðarskóla

· SAMVINNA · VINÁTTA · ÞRAUTSEIGJA ·

Gildi Skarðshlíðarskóla eru leiðarljós skólastarfsins en þau eru samvinna, vinátta og þrautseigja. Tákn skólans er fiðrildi sem er myndað úr tveimur hjörtum. Merkingin á bak við fiðrildið er að lítil púpa breytist í fallegt og litríkt fiðrildi líkt og grunnskólagangan á að vera umbreytingarferli fyrir nemendur. Gildin og táknið eiga að endurspeglast í stefnu skólans og öllu hans starfi. Skólinn leggur áherslu á SMT skólafærni sem notuð er til að skapa jákvæðan skólabrag og tryggja velferð allra innan skólans. Lögð er áhersla á að styrkja jákvæða hegðun til að fyrirbyggja og draga úr óæskilegri hegðun.

Í Skarðshlíðarskóla er nemandinn í forgrunni í öllu starfi, við viljum útskrifa skapandi nemendur með gott sjálfstraust, sem eru sjálfstæðir, lausnarmiðaðir og tilbúnir að takast á við verkefni framtíðarinnar. Lýðræði er samofið öllu starfi og áhersla lögð á vináttu og vinsemd. Einnig er áhersla á góðan námsárangur, fjölbreytta kennsluhætti, lífsleikni og leiðtogafærni. Leitað er allra leiða til að koma til móts við ólíkar þarfir nemenda og að námsumhverfi sé hvetjandi og allir fái notið sín í leik og starfi.

Teymiskennsla kennara er ein af lykilstoðum í námi og kennslu nemenda þar sem hver árgangur er ein heild með tvo eða fleiri umsjónarkennara. Þetta byggir á náinni samvinnu og vináttu kennarateymis og árgangsins í heild. Þá viljum við stuðla að jákvæðri samvinnu og góðu upplýsingastreymi við forráðamenn nemenda því þeir eru mikilvægur hlekkur í námi barnanna.

Áhersla er lögð á hreyfingu, fjölbreytta kennsluhætti, sköpun og umhverfisvernd. Góð samvinna er við leikskólana í hverfinu og við tónlistarskólann sem er í sömu byggingu.

Í Skarðshlíðarskóla ríkir faglegur metnaður og leitast er eftir að skólinn sé eftirsóttur vinnustaður þar sem starfsmenn finna fyrir öryggi og vellíðan og fá tækifæri til að vaxa í starfi.

2. Stjórnkerfi og skipurit skóla

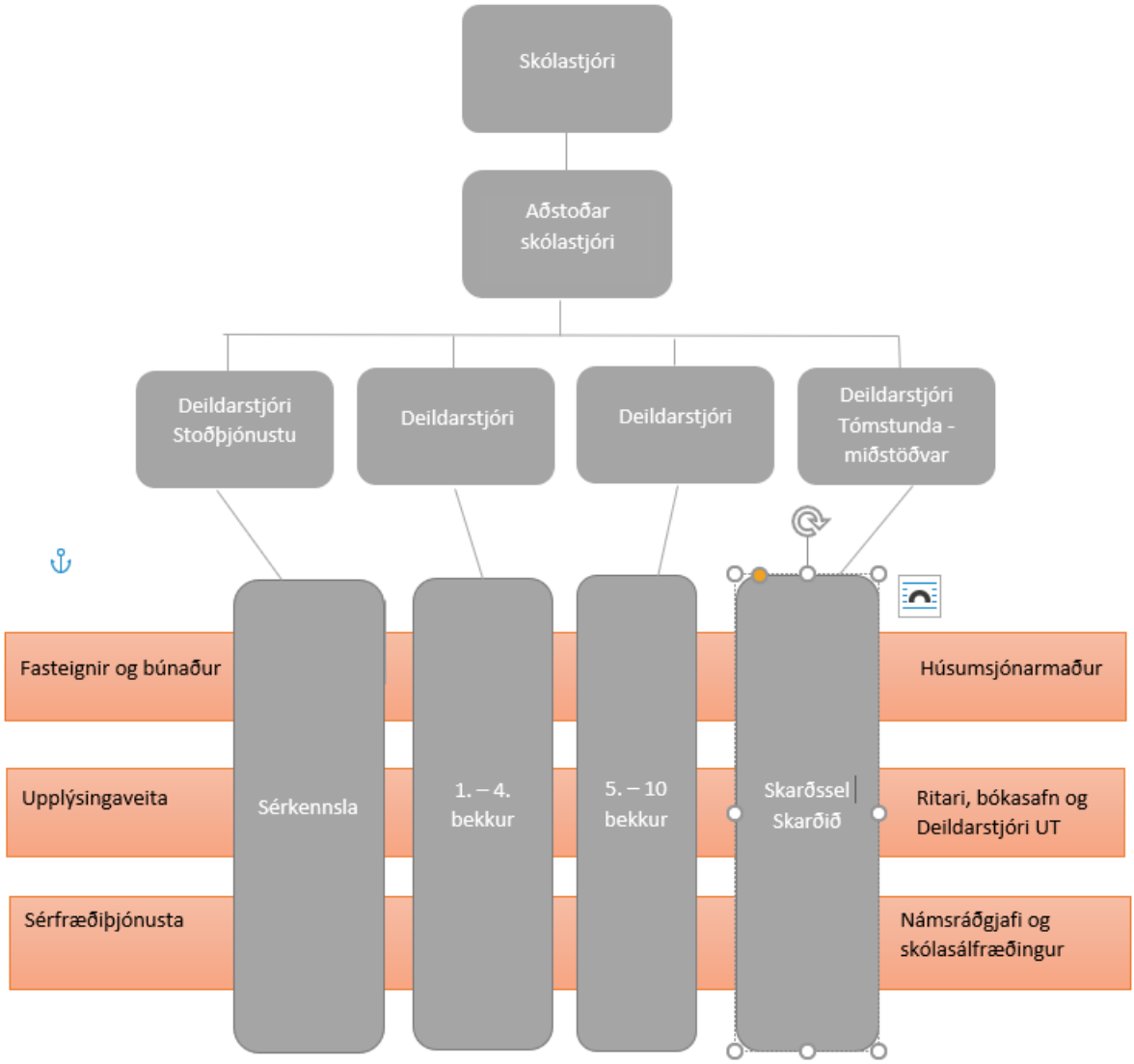

3. Skrifstofuhald og opnunartímar

- Skarðshlíðarskóli
  Hádegisskarð 1
  221 Hafnarfjörður

  Opnunartími skrifstofu

Skrifstofan er opin frá 7:40 til 15:00 mánudaga til fimmtudags en á föstudögum er hún opin frá kl. 7:40 til 14:00.

Símanúmer skólans

Skrifstofa	527-7300
Ásvallalaug	512-4050
Skarðssel	527-7309

Heimasíða skólans er www.skardshlidarskoli.is
Netfang skólans er skardshlidarskoli@skardshlidarskoli.is

4. Starfsáætlun nemenda (skóladagatal) og fastir liðir í skólastarfinu

mánuður	**Viðfangsefni**
ágúst 2026	• Skólasetning 25. ágúst
september	• Skipulagsdagur 18. september
október	• Samtalsdagur 7. október • Vetrarfrí 26.-27. október
nóvember	• Vinavika 9.-13. nóvember • Sameiginlegur starfsdagur skólaskr. 18. nóvember
desember	• Síðasti kennsludagur fyrir jól/jólaball er 18. desember
janúar 2027	• Fyrsti kennsludagur 4. janúar • Skipulagsdagur 26. janúar
febrúar	• Samtalsdagur 5. febrúar • Öskudagur 10. febrúar • Vetrarfrí 18.-19. febrúar

- Sameiginlegur starfsdagur 22. febrúar

mars

- 17. mars
- 20.-29. mars

apríl

- Þemavika 13.-16. apríl
- Sumardagurinn fyrsti 22. apríl
- Skipulagsdagur 23. apríl

maí

- Verkalýðsdagurinn, frídagur, 1.maí
- Uppstigningardagur, frídagur 6. maí
- Annar í Hvítasunnu 17. maí

júní

- Íþróttadagur 9. júní
- Skólaslit 10. júní

Samband íslenskra sveitarfélaga

Skóladagatal 2026 - 2027

Nafn skóla: Skarðshlíðarskóli

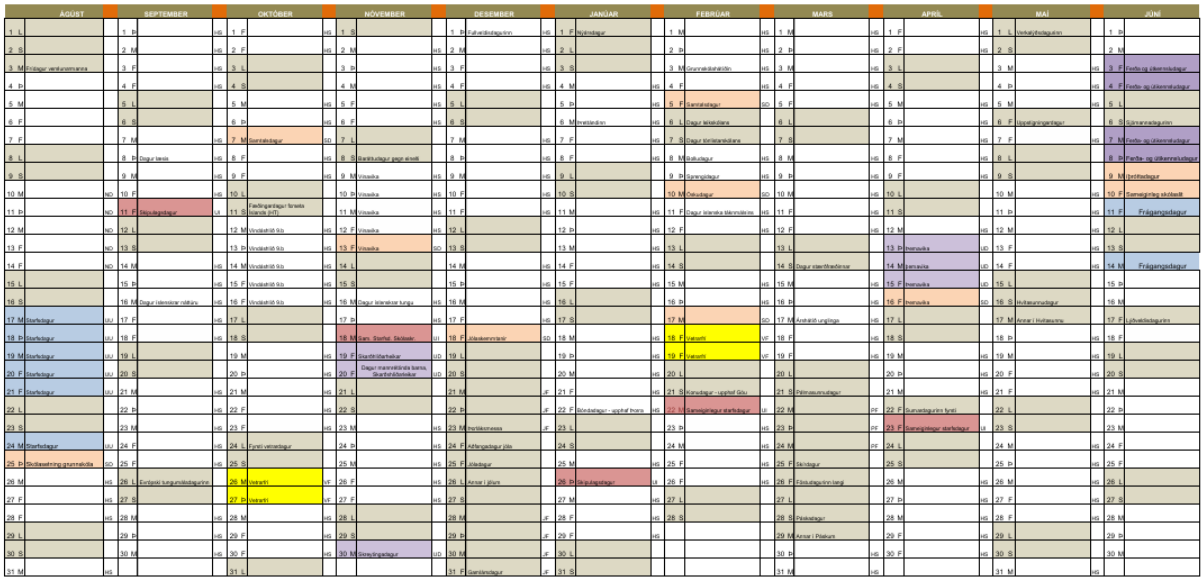

Samkvæmt kjarasamningi sveitarfélaga við Kennarasambands Íslands skulu 180 lögbundnir skóladagar nemenda vera á tímabilinu 20. ágúst til 10. júní.
Sérstakir starfsdagar kennara á starfstíma nemenda eru fimm og skulu ákveðnir af skólastjóra í samráði við kennara og með hliðsjón af kjarasamningum.
Starfsdagar kennara utan starfstíma nemenda eru 8.

Samkvæmt kjarasamningi sveitarfélaga við Kennarasambands Íslands skulu skóladagar nemenda vera 180 á tímabilinu 20. ágúst til 10. júní.
Sérstakir starfsdagar kennara á starfstíma nemenda eru fimm og skulu ákveðnir af skólastjóra í samráði við kennara og með hliðsjón af kjarasamningum.
Starfsdagar kennara utan starfstíma nemenda eru 8.

5. Skólabragur og skólareglur

Skólareglur skólans eru unnar í samræmi við reglugerð nr. 1040/2011 um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins, svo og ákvæði stjórnsýslulaga nr. 37/1993. Skólastjóri er endanlega ábyrgur fyrir gerð skólareglnanna. Almenn taka skólareglur á almennri umgengni í skóla, samskiptum, háttsemi, skólasókn, ástundun náms, hollustu og heilbrigðum lífsvenjum út frá ábyrgð, réttindum og skyldum. Um gerð skólareglna og málefni þeim tengd eru almenn viðmið fræðsluyfirvalda höfð til hliðsjónar.

5.1. Skólabragur og stefna gegn ofbeldi

Skarðshlíðarskóli leggur metnað sinn í að skapa vingjarnlegt andrúmsloft sem byggir á gagnkvæmri virðingu og jákvæðni. Markmið skólans er að öllum líði vel og finni til öryggis. Leitað verður allra leiða til að fyrirbyggja einelti, stöðva og leysa þau mál sem upp koma. Einelti er ekki liðið undir neinum kringumstæðum og er litið á það sem alvarlegt brot á skólareglum. Starfsfólk skólans berst gegn einelti með öllum tiltækum ráðum. Til þess að árangur náist er nauðsynlegt að góð samvinna sé á milli allra sem hlut eiga að máli. Starfsfólk skólans, foreldrar og nemendur þurfa að standa þétt saman um að uppræta einelti. Mikilvægt þykir að allir þeir sem vitneskju hafa um eineltismál tilkynni það til skólans svo hægt sé að vinna markvisst að því að stöðva eineltið. Æskilegt er að vitneskja um einelti berist fyrst til umsjónarkennara. Einnig er hægt að hafa samband við stjórnendur. Eineltismál eru mismunandi og fer vinna hvers máls eftir eðli þess

SKARÐSHLÍÐARSKÓLI
SAMVINNA · VINÁTTA · ÞRAUTSEIGJA

Tilkynning vegna gruns um samskiptavanda eða einelti

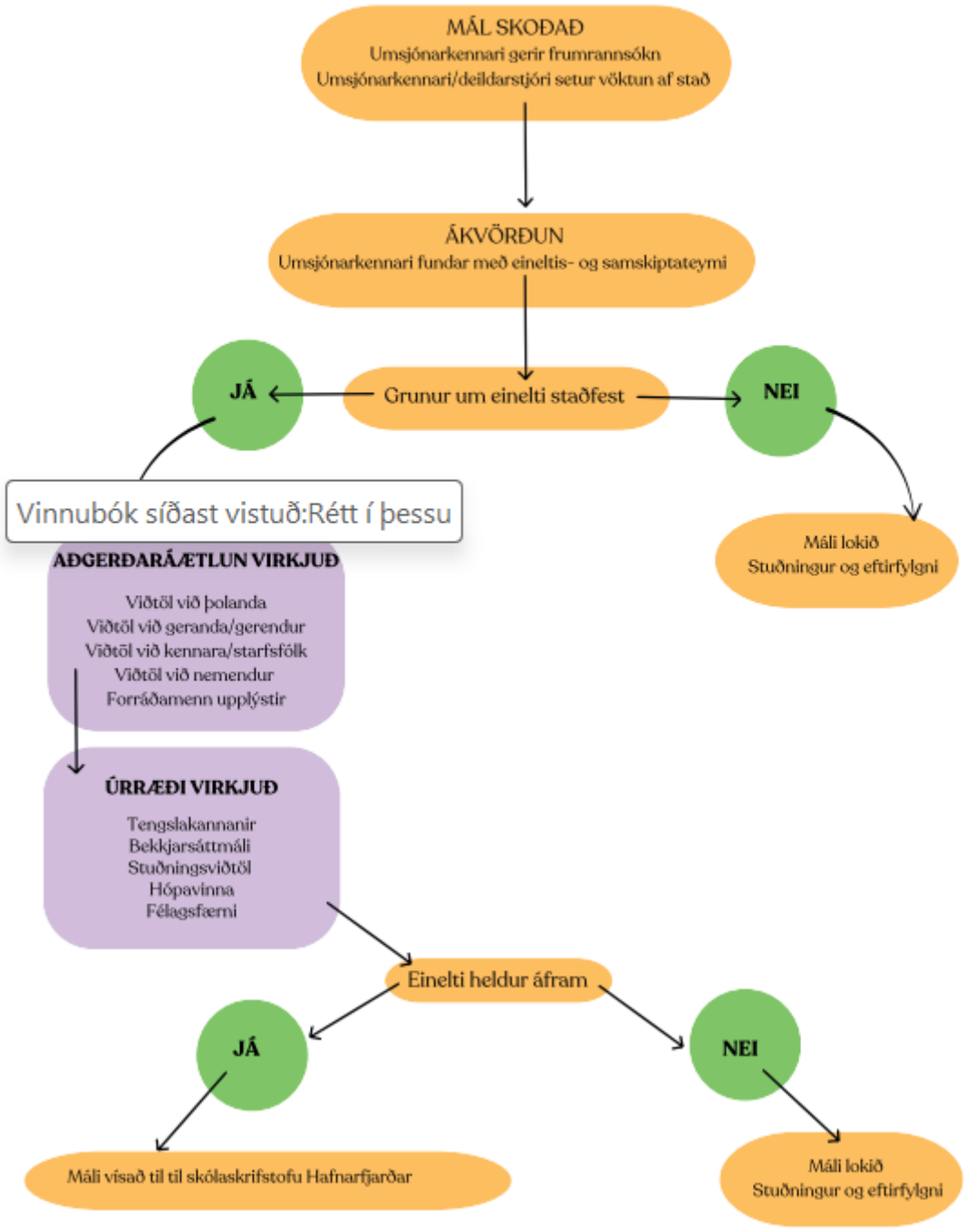

Þetta er verklagsáætlun. Hvert mál er einstakt og unnið er með hliðsjón af þörfum hvers einstaklings.

5.2. Skólareglur og aga brot í SMT-skólafærni

Skarðshlíðarskóli hóf innleiðingu á SMT – skólafærni haustið 2017. Skólaárið 2021-2022 var fimmta og síðasta ár innleiðingar. Markmið SMT er að skapa jákvæðan skólabrag og tryggja öryggi og velferðar allra í skólasamfélaginu. Lögð er áhersla að veita jákvæðri hegðun gaum með markvissum hætti, og koma í veg fyrir og draga úr óæskilegri hegðun nemenda með því að kenna og þjálfa félagsfærni, gefa jákvæðri hegðun gaum með markvissum hætti og samræma viðbrögð starfsfólks gagnvart óæskilegri hegðun. Við skólann er starfandi SMT teymi sem viðheldur SMT - skólafærni með markvissri og reglulegri upprifjun og endurmenntun fyrir starfsfólk Skólinn hefur gildi sem eru undirstaða skólareglna. Gildi skólans eru samvinna, vinátta og þrautseigja.

Reglutafla Skarðshlíðarskóla

	Samvinna	Vinátta	Þrautseigja
REGLUR Á ÖLLUM SVÆÐUM	• **Fara vel með eigur okkar og annarra** • **Fylgja athyglismerki** • **Leiða hjá sér óæskilega hegðun** • **Nota innirödd**	• **Hjálpa öðrum** • **Tilbúin að vera við hliðina á hverjum sem er** • **Vera vinaleg**	• **Fara eftir fyrirmælum** • **Hafa hendur og fætur hjá sér** • **Hafa síma/snjalltæki í tösku/heima** • **Mæta á réttum tíma**
Búningsklefar	• Bíða róleg eftir kennara	• Sýna öðrum virðingu	• Hafa með sér viðeigandi fatnað • Hengja föt á snaga • Setja skó í skóhillu
Gangur/anddyri/stigar	• Ganga hægra megin • Setja húfur í ermi, vettlinga í vasa	• Gefa öðrum rými	• Hengja föt á snaga • Setja skó í skóhillu
Kennslusvæði	• Flokka rusl í viðeigandi fötur • Virða tíma okkar og annarra • Virða svæði kennara	• Gefa öðrum vinnufrið • Taka tillit til annarra • Tilbúin að vinna með hverjum sem er	• Rétta upp hönd • Vera á sínu svæði • Vera með viðeigandi gögn • Vera vinnusöm
Hádegishlé	• Bíða í röð eftir matnum • Flokka rusl í viðeigandi fötur		• Ganga frá eftir sig • Nota borðsiði
Salerni	• Setja rusl í ruslafötu	• Gefa öðrum næði	• Sturta niður • Þvo hendur
Samvera	• Ganga í röð til og frá samveru • Klappa á viðeigandi hátt	• Sitja hljóð og hlusta á flutning annarra	• Taka virkan þátt í samveru
Skólalóð/frímínútur	• Snjókast á körfuboltavelli • Fara beint út í frímínútur • Hjól/hlaupahjól í hjólagrind • Vespur í stæðum	• Hugsa um þá sem eru einir • Leika saman • Virða leik annarra	• Vera inni á skólalóðinni • Klæða sig eftir veðri
Ferðir á skólatíma	• Fara í röð áður en bíllinn kemur	• Fara rólega inn og út úr bílnum.	• Halda hópinn • Sitja kyrr í sætum • Spenna beltin

Við skiljum gos, orkudrykki, sælgæti og vopn eftir heima. Við skiljum hjólaskó, línuskauta og leikföng eftir heima.
Notkun vopna, tóbaks, áfengis, vímuefna, rafrettna sem og þjófnaður, skemmdarverk, ofbeldi og svindl eru þriðja stigs brot. Ágúst 2024

Hrós er notað með markvissum hætti, munnlegt hrós, félagslegt hrós og með táknum. Í Skarðshlíðarskóla eru notuð fiðrildatákn. Fiðrildagjöf er liður í SMT og er ein leið til að veita jákvæðri hegðun gaum. Það styrkir enn frekar jákvæða hegðun ef orð er sett á hegðunina þegar fiðrildi er gefið. Dæmi:

Flott hjá þér, nú fórstu eftir fyrirmælum.

Nú leiddir þú hegðun xxx hjá þér. Glæsilegt hjá þér.

Bekkurinn safnar fiðrildum og þegar tiltekin fjölda er náð (10 x fjölda nemenda) er haldin fiðrildaveisla. Bekkurinn ákveður í sameiningu hvað á að gera í fiðrildaveislunni og er miðað við að hún taki u.þ.b. 2 kennslustundir. Hvað verður fyrir valinu er mjög fjölbreytt, t.d. að horfa á mynd, útileikir, hjólaferð, tækjadagur, kökuveisla, allt eftir áhugasviði bekkjarins.

Agaferli Skarðshlíðarskóla

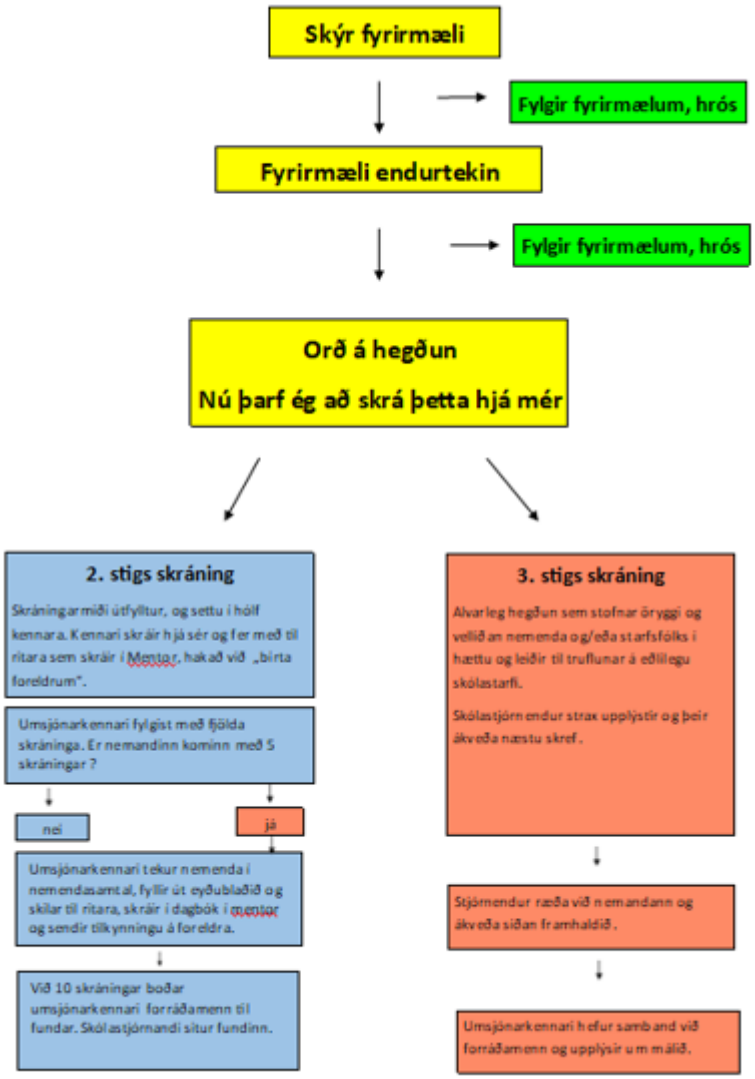

Agaferlið fer af stað þegar nemandi fer ekki eftir reglum skólans.

Dæmi
Regla: Hafa síma/snjall tæki í tösku/heima
Nemandi er með síma í kennslustund.
Starfsmaður segir nemanda að setja síma í tösku.
Nemandi fer eftir fyrirmælum og þá er málið úr sögunni.
Nemandi fer ekki eftir fyrirmælum og þá veður þetta 2. stigs skráning.

2. stigs skráning
Starfsmaður fyllir út skráningamiða og setur í hólf umsjónarkennara. Umsjónarkennari skráir skráningamiðann í dagbók nemandans eins fljótt og auðið er og setur svo skráningamiðann til ritara sem varðveitir hann í möppu. Forráðmenn fá ekki tilkynningu í tölvupósti en sjá dagbókafærsluna.

3. stigs skáning
Þriðja stigs skráning er alvarleg hegðun sem stofnar öryggi og vellíðan nemenda og/eða starfsfólks í hættu og leiðir til truflunar á eðlilegu skólastarfi. Þegar um þriðja stigs skráningu er að ræða eru skólastjórnendur strax upplýstir og þeir ákveða næstu skref. Umsjónarkennari/skólastjórnandi hefur samband við forráðamenn og tilkynnir um afleiðingar. Foreldrar eru ávallt boðaðir til fundar ásamt nemanda með skólastjórnanda, yfirleitt daginn eftir atvikið.

Viðbrögð við skráningum

Eftir 5 skráningar
Umsjónarkennari tekur nemanda í nemendasamtal, fyllir út eyðublaðið og skilar til ritara, skráir í dagbók í Mentor og sendir tilkynningu á foreldra

Eftir 10 skráningar
Við 10 skráningar boðar umsjónarkennari forráðamenn til fundar. Skólastjórnandi situr fundinn.

Skráningartímabil
Á hverju ári eru 2 skráningatímabil, frá 15. ágúst -20. desember og frá 1. janúar til skólaloka.

Nokkrum sinnum á ári skoðar SMT teymið tölulegar upplýsingar um fjöldi skráninga í skólanum og fær þannig góðar upplýsingar um hvað gengur vel en einnig hvar þurfi að bregðast við.

5.3. Skólasóknarreglur og brottrekstur

Almennar reglur:
Ástundun er notað sem samheiti yfir allar fjarvistir í skólastarfi, sem er skipt í tvær tegundir í þessum tillögum. Það eru annars vegar reglur um fjarvistir, seint og brottvikning úr kennslustundum og hins vegar beiðni um leyfi og veikindi.
Fjarvistir/seinkomur/brottrekstrar og leyfi/veikindi lúta sitt hvoru viðmiði varðandi eftirfylgni þótt í meginatriðum sé sama skipulag á hvoru tveggja. Það skipulag sem fyrr fer í gang ræður för ef þau eru ekki samhliða.
Fylgt er ákveðnu vinnuferli varðandi fjarvistir/seinkomur/brottrekstur og leyfi/veikindi sem skiptist í forstig, viðbragðsstig, hættustig og barnaverndarstig. Tilgangur þessara ferla er að samhæfa viðbrögð við skólasókn í grunnskólum Hafnarfjarðar svo áþekkt ferli mæti nemendum með svipaða skólasókn óháð einstaka grunnskólum. Færist nemandi milli skóla innan Hafnarfjarðar færist skólasókn hans með innan skólaársins, ásamt viðeigandi gögnum sem tengjast skólasóknarferli hans.
Sömu skólasóknarform, eitt skólasóknarform fyrir hvert stiganna þriggja, gilda um fjarvist/seinkomur/brottrekstrar og leyfi/veikindi í samræmi við eftirfarandi.

Fjarvist, seinkoma og brottrekstur úr kennslustundum:
Ef nemandi kemur í kennslustund eftir að kennsla hefst hjá kennara fær hann eitt fjarvistar stig og skráist sem seinkoma.
Ef nemandi mætir ekki í kennslustund eða eftir að 20 mínútur eru liðnar af henni: telst það til fjarvistar og gefur tvö fjarvistarstig.
Ef að nemanda er vikið úr tíma**:** fær hann þrjú fjarvistarstig og er vísað til skólastjórnanda í kjölfarið.
Vísi skólastjórnandi nemanda heim úr skólanum út skóladaginn í kjölfar brottrekstrar úr **tíma:** fær nemandi tvö fjarvistarstig til viðbótar, en ekki fyrir aðra tíma sem hann missir af sökum brottvikningar.
Skólasóknareinkunn (fjarvistir, seinkomur og brottvísanir úr tíma) er gefin á kvarðanum A, B+, B, C+, C og D. Gefa skal skólasóknareinkunn fyrir alla árganga grunnskólans.

Leyfi og veikindi:
Stök leyfi/veikindi sem samtals eru sex kennslustundir telst vera heill dagur í fjarvist.
Leyfi og veikindi teljast ekki til skólasóknareinkunnar en teljast sem hluti af raunmætingu.
Í stökum tilvikum er ákveðið að ferli fer ekki í gang sökum þess að eðlileg skýring er fyrir hendi og kennari hefur upplýsingar frá forsjáraðilum, t.d. vegna dvalar á spítala.
Samhæft leyfistilkynningarform er fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar sem fylgir tillögum starfshópsins. Það form skal fylla út ef leyfi skal vara í þrjá daga eða lengur. Leyfistilkynningarform er bæði hægt að útfylla rafrænt eða á pappír. Leyfi í tvo daga eða minna skal skrá í Mentor af forráðamönnum.

Skólasóknareinkunn:
Skólasóknareinkunn gildir um fjarvistir, seinkomur og brottrekstur úr kennslustundum.
Skólasókn hefst með einkunnina A og lækkar síðan allan veturinn eftir því sem fjarvistir aukast. Ein skólasóknareinkunn gildir fyrir allt skólaárið.
Möguleiki er að hækka skólasóknareinkunn upp um fjögur fjarvistarstig á viku með óaðfinnanlegri skólasókn í heila viku. Í samningi við nemanda (skólaform 1 og skólaform 2) er þetta viðfangsefni til umræðu og hvatningar. Ekki er hægt að hækka hærra en í B yfir skólaárið og hefst ekki fyrr en nemandi er kominn í C+ í einkunn eða lægra. Raunmætingareinkunn:
Raunveruleg mæting í skóla að frádregnum veikindum, leyfum, fjarvistum og seinkomum. Gefið í prósentum frá upphafi til loka skólaárs. Skólaárið byrjar í 100% og vinnur sig síðan niður eftir því sem mætingar versna. Skráð á vitnisburðarskírteini í lok skólaárs.

Skýringar við orðastyttingum hér áfram:
Uk umsjónarkennari
Ná náms- og starfsráðgjafi
Ne nemandi
De deildarstjóri stigs
Fo forsjáraðilar
Ri ritari skóla

Ferli um fjarvistir, seinkomur og brottrekstra

ENDURSKOÐUÐ TILLAGA

Fjarvist-arstig	*Skólasókn. einkunn*	*Verklag*
0-6	A	SMT skólafærni: Hvatning Nemendur hér fái reglulega hrós fyrir virka mætingu í kennslustundir.
7-12	B+	
13-30	B	*Forstig* SMT-skólafærni: hvatning og mörk a. Umsjónarkennari (Uk) ræðir við nemanda (Ne). Skráð í Mentor. b. Skóli (Uk/Ri) sendir stöðu ástundunar úr Mentor á forsjáraðila. c. Uk býr til samantekt (á sér form) og sendir deildarstjóra (De). d. LOK stigs (eftir 30 fjarvistarstig): Uk sendir póst á forsjáraðila og tilkynnir að málið fari á viðbragðsstig. ***PÓSTUR TIL FORSJÁRAÐILA og SAMANTEKT TIL DEILDARSTJÓRA***
31-50	C+	*Viðbragðsstig* SMT skólafærni: Einstaklingsáætlun, t.d. skólakort, lausnaleit og markvisst eftirlit með viðkomandi. PMTO úrræði: Forsjáraðilaúrræði a. De viðkomandi stigs boðar Uk, Fo og Ne á fund og fyllt út skólasóknarform 1, þ.e. greina vanda og leggur til ákvarðanir í bætta skólasókn (mætingarsamningur). b. De leggur málið fyrir í lausnateymi SMT og úrræði sett af stað út frá verkfærum SMT-skólafærni. Útfyllt skólasóknarform 1 fylgir máli inn í lausnateymi SMT. c. De kallar Fo, Ne (eftir atvikum) og Uk til fundar til að fylgja eftir samningi skv. skólasóknarformi 1. d. Ef fjarvistir halda áfram er forsjáraðilum kynnt næsta stig sem er nemendaverndarráð og þaðan í Brúarteymi. e. LOK stigs (eftir 50 fjarvistarstig): De, í samstarfi við Uk, fyllir út eyðublað B til nemendaverndarráðs. Útfyllt skólasóknarform 1 fylgir með til nemendaverndarráðs. ***SKÓLASÓKNARFORM 1 og SKIL TIL NEMENDAVERDARRÁÐS***
51-70	C	*Hættustig* SMT skólafærni: Eftirfylgni með SMT verkfærum. PMTO úrræði: Forsjáraðilaúrræði. a. Nemendaverndarráð tekur erindi fyrir og vísar til Brúarteymis til frekari vinnslu á hættustigi. b. De boðar Fo og Ne á fund ásamt Uk og náms- og starfsráðgjafa (Ná). Unnið skólasóknarform 2, þ.e. frekari greining og gerðar tillögur um frekari aðgerðir til að bæta skólasóknina. c. Vísað til fjölskyldu- og skólaþjónustu Brúarinnar þar sem það á við og eftirfylgnifundir skv. lið b. d. Tilkynning til barnaverndar gerð af skóla (De) og forsjáraðilum kynnt það í tölvupósti (eftir 70 fjarvistarstig). Útfyllt skólasóknarform 1 og 2 og eyðublaði B fylgir með tilkynningu til barnaverndar.

		SKÓLASÓKNARFORM 2 og BARNAVERNDARTILKYNNING
71 og fleiri (er 37 og fleiri)	D	*Barnaverndarstig* SMT skólafærni nýtt áfram á þessu stigi frá fyrri stigum. PMTO úrræði: Halda fyrri úrræðum. a. Tilkynningafundur hjá barnavernd innan 7 daga frá því að tilkynning berst og tekur ákvörðun um framhald. b. Mál samþykkt í könnun úthlutað til barnaverndarstarfsmanns - eins fljótt og mögulegt er. c. Könnunarfundur með forsjáraðilum, nemanda og fulltrúum skóla (sem fyrst) og málið sett í meðferðaráætlunargerð/aðgerðir í framhaldinu. Fundargerð unnin af barnaverndinni. d. Meðferðaáætlun gerð af barnaverndarstarfsmanni, t.d. sjúkra-kennsla, PMTO meðferð, tilsjón, MST, fóstur o.fl., sett í gang í samvinnu forsjáraðila/skóla. Jafnvel gert strax í lok fundar í c lið. e. Eftirfylgnifundir barnaverndar með forsjáraðilum og skóla. f. Lok máls. Í sumum tilvikum geta forsjáraðilar unnið að málum sjálfir varðandi skólaforðun, t.d. í samstarfi við heilbrigðiskerfið. Þá getur verið að þessi liður falli niður til að of margir aðilar séu ekki að fást við málið og viðhafa viðeigandi verkaskiptingu. Það á sérstaklega við ef forsjáraðilar eru í góðu samstarfi. ***Form könnunarfundar og meðferðaráætlunar barnaverndar***

Nemandi sem vinnst ekki á barnaverndarstigi er brottfallsnemandi, þ.e. nemandi er samt áfram skráður í skóla þótt hann stundi ekki námið.

Ferli um leyfi og veikindi

Fjarvist-ardagar	*Verklag*
0-9 dagar	Nemendur fá hrós fyrir virka mætingu í skólann.
10-14 dagar	*Forstig* a. UK hringir í Fo til að átta sig á stöðunni. b. Mat Umsjónarkennari/deildarstjóri hvort leggja þurfi til að nemandi fari ekki í skólaforðunarferli vegna skýranlegra orsaka (t.d. langveik börn, slys) á sérstakt eyðublað. Skólastjóri/aðstoðarskólastjóri þarf að staðfesta og geymt í persónumöppu. c. Skóli (Uk/Ri) sendir forsjáraðilum (Fo) tölvupóst og kynnir næstu skref (viðbragðsstig). ***PÓSTUR TIL FORSJÁRAÐILA, SAMANTEKT TIL DEILDARSTJÓRA***
15-18 dagar	*Viðbragðsstig* SMT skólafærni *a.* De viðkomandi stigs boðar Fo og Ne á fund ásamt umsjónarkennara (Uk), greinir vanda og mögulega lausnir; gerður mætingarsamningur við Fo og Ne (fer eftir aldri). Skólasóknarform 1 útfyllt. *b.* LOK stigs (eftir 18 fjarvistardaga): De, í samstarfi við Uk, útfyllir eyðublað B. Útfyllt skólasóknarform 1 fylgir með á næsta stig. ***SKÓLASÓKNARFORM 1 og SKIL TIL NEMENDAVERDARÁÐS***
19-29 dagar	*Hættustig* SMT skólafærni a. Nemendaverndarráð tekur erindi fyrir og vísar til Brúarteymis til frekari vinnslu á hættustigi. b. De boðar Fo og Ne á fund ásamt Uk og náms- og starfsráðgjafa (Ná). Unnið skólasóknarform 2, þ.e. frekari greining og gerðar tillögur um frekari aðgerðir til að bæta skólasóknina. c. Vísað til fjölskyldu- og skólaþjónustu Brúarinnar þar sem það á við og eftirfylgnifundir skv. lið b. d. Tilkynning til barnaverndar gerð af skóla (De) og forsjáraðilum kynnt það í tölvupósti (eftir 29 daga). Útfyllt skólasóknarform 1 og 2 og eyðublaði B fylgir með tilkynningu til barnaverndar. ***SKÓLASÓKNARFORM 2 og TILKYNNING TIL BARNAVERNDAR***

30 dagar eða fleiri	*Barnaverndarstig* SMT skólafærni nýtt áfram á þessu stigi frá fyrri stigum. PMTO úrræði: Halda fyrri úrræðum. a. Tilkynningafundur hjá barnavernd innan 7 daga frá því að tilkynning berst og tekur ákvörðun um framhald. b. Mál samþykkt í könnun og úthlutað til barnaverndarstarfsmanns - eins fljótt og mögulegt er. c. Könnunarfundur með forsjáraðilum, nemanda og fulltrúum skóla (sem fyrst) og málið sett í meðferðaráætlunargerð/aðgerðir í framhaldinu. Fundargerð unnin af barnaverndinni. d. Meðferðaráætlun gerð af barnaverndarstarfsmanni, t.d. sjúkrakennsla, PMTO meðferð, tilsjón, MST, fóstur o.fl., sett í gang í samvinnu forsjáraðila/skóla. Jafnvel gert strax í lok fundar í c lið. e. Eftirfylgnifundir barnaverndar með forsjáraðilum og skóla. f. Lok máls. Í sumum tilvikum geta forsjáraðilar unnið að málum sjálf varðandi skólaforðun, t.d. í samstarfi við heilbrigðiskerfið, og þá getur verið að þessi liður falli niður til að of margir aðilar séu ekki að fást við málið og viðhafa viðeigandi verkaskiptingu. Það á sérstaklega við ef forsjáraðilar eru í góðu samstarfi. ***Form könnunarfundar og meðferðaráætlunar barnaverndar***

Hér má finna reglurnar í heild. Ástundun

5.4. Frímínútur, hlé og ástundun náms

Skipulag frímínútna og hádegishlés er með eftirfarandi hætti:

Hjá 1.-4 . bekk eru frímínútur kl. 9:30 til 9:50. Í hádeginu er matur kl. 11:10-11:30 hjá nemendum í 1. – 4. bekk og svo einn tíma frá 11:30-12:10 svo frímínútur í framhaldi á því til kl 12:10.

Nemendur í 5. – 7. bekk fara út í frímínútur frá kl 10:10 til 11:30. Í hádeginu er matur frá 11:30-11:50 og frímínútur í beinu framhaldi á því til kl 12:00

Nemendur í 8.-10 fara í frímínútur frá 9:50 til 10:10 og svo í mat kl 12:15 og í beinu framhaldi í frímínútur til 12:45. Nemendur í 8-10 bekk mega vera inni í frímínútum en ekki fara út af skólalóð á skólatíma nema með sérstöku leyfi umsjónarkennara eða starfsmanns skólans.

Ástundun

Stundvísi og góð skólasókn er lykill að góðum námsárangri. Nemendum á grunnskólaaldri er skylt samkvæmt lögum að sækja skóla. Sjá í reglugerð grunnskólalaga nr. 66/1995 gr. 9 og 41 og gr. 6. Ákvæði laganna um skólasókn eru skýr, nemendur eiga að mæta stundvíslega í allar kennslustundir.

5.5. Bekkjarreglur og umsjónarmenn

Nemendur skipta með sér starfi umsjónarmanna og er það í höndum kennara hvernig það gengur fyrir sig. Hver bekkur útbýr sínar bekkjarreglur út frá gildum skólans sem eru samvinna, vinátta og þrautseigja. Reglurnar eru hengdar upp á vegg og eru alltaf sýnilegar.

5.6. Skráning aga brota og stjórnsýsla aga mála

Sjá lið 5.2 fyrir nánari útlistun á skráningum aga brota og stjórnsýslu agamála.

5.7. Forföll kennara og forfallakennsla

Kennara eiga að tilkynna forföll á skrifstofu skólans í byrjun dags. Forföll eru leyst með fagmenntuðum kennurum eins og kostur er. Kennarar eru með kennsluáætlanir aðgengilegar fyrir afleysingarkennara. Skólinn leggur áherslu á að leysa öll forföll sem framast er unnt, en forföll í 1. – 4. bekk ganga fyrir og eru alltaf leyst. Í undantekningar tilfellum getur þurft að fella niður kennslu og senda nemendur heim í 5. – 10. bekk.

5.8. Opnun og lok skóla, skólaumgengni

Skarðshlíðarskóli opnar kl. 7:45 á morgnana. Nemendum er hleypt inn í skólastofur kl. 8:00 og hefst kennsla kl. 8:10. Skólinn lokar kl. 16.00. Skrifstofa Skarðshlíðarskóla er opin mánudag til fimmtudag frá 7:30 til 15:00 og á föstudögum frá 7:30 til 14:00. Skarðssel er frístundaheimili fyrir nemendur í 1. – 4. bekk Skarðshlíðarskóla. Þar gefst foreldrum kostur á að lengja viðveru barna sinna eftir að skólastarfi lýkur eftir þörfum hvers og eins gegn greiðslu. Opnunartími er frá 13:10 til 17:00.

5.9. Viðbrögð við vímuefnaneyslu og alvarlegum skólareglubrotum

Nemendur sem sækja skóla skulu vera vímuefnalausir og skulu sæta brottrekstri í skóla meðan þeir eru í neyslu er meginsjónarmið í skólastarfi grunnskóla Hafnarfjarðar. Komi upp rökstuddur grunur um að nemendur séu undir áhrifum fíkniefna fer ákveðið ferli í gang því til staðfestingar og brottrekstrar eftir atvikum í samræmi við ákveðna verkferla í grunnskólum Hafnarfjarðar.

a. Viðbrögð við hugsanlegri vímuefnanotkun í grunnskóla

Í samræmi við reglugerð 1040/2011 eru eftirfarandi leiðbeiningar gefnar til grunnskóla í Hafnarfirði um viðbrögð í skólum við hugsanlegri vímuefnanotkun nemenda skóla, þ.e. að hann sé undir áhrifum ólöglegra fíkniefna eða áfengis í skóla:

1. Sýni nemandi merki ólöglegrar vímuefnanotkunar, svo sem af útliti eða með framkomu sinni*, er farið með hann til skólastjórnanda og atvikið skráð.

a. Haft er samband við foreldra/forráðamenn og þeir boðaðir í skólann.
b. Skólastjórnandi og foreldrar/forráðamenn hafa samráð um frekari úrvinnslu.
c. Skóli getur óskað eftir því að nemandi gangi undir fíkniefnapróf en slíkt er alfarið háð samþykki foreldra. Skólinn annast ekki framkvæmd fíkniefnaprófa, framkvæmdin er á ábyrgð foreldra (og barnaverndar). Neiti nemandi að gangast við því að vera undir áhrifum vímuefna og / eða að gangast undir fíkniefnapróf er máli nemandans vísað til umfjöllunar í nemendaverndarráði skólans. Skólastjóri getur ákveðið að vísa nemanda heim það sem eftir er þess skóladags á grundvelli grunsemda og þess að nemandi neitar að fara í prófið.

2. Játi nemandi vímuefnaneyslu og / eða reynist niðurstaða vímuefnaprófs jákvæð er það alltaf tilkynnt til barnaverndar og til lögreglu eftir atvikum. Nemandi kemur ekki í skóla þann daginn.

a. Boðað er til fundar með foreldrum, fulltrúa barnaverndar, yfirvöldum skólans, og fulltrúa Skólaskrifstofu Hafnarfjarðar eftir atvikum, eins fljótt og auðið er. Skólastjórnandi ber ábyrgð á fundarboðun. Haldin er fundargerð sem varðveitt er í trúnaðarskjalamöppu nemanda.
b. Á þessum fundi er farið yfir málið, hvaða aðgerðir séu nauðsynlegar og skólastjóri metur hvort hann vilji synja nemanda um að sækja skóla tímabundið í samræmi við agaferil / skólareglur (það mál fer þá í ferli skv. stjórnsýslulögum um brottvikningu ef foreldrar eru ekki samþykk).
c. Tekin er ákvörðun um hvernig stuðningi við nemandann verður háttað og hver sinni eftirliti með nemandanum teljist þörf á því. d. Nemandi getur áfram sótt skóla nema finna þurfi viðeigandi meðferðar- og/eða kennsluúrræði fyrir hann vegna vímuefnaneyslu. Það er gert í samráði við barnaverndaryfirvöld og Skólaskrifstofu Hafnarfjarðar.

3. Sé nemandi staðinn að dreifingu vímuefna / lyfja í eða við skóla, eða upplýsingar um það berast með öðrum hætti, er strax haft samband við barnavernd og foreldra og eftir atvikum lögreglu. Síðan er unnið samkvæmt þessum ferli frá lið 2.

*Möguleg einkenni fíkniefnaneyslu: Sjá t.d: • http://www.ummig.is/grein.php?id_grein=124 • http://www.logreglan.is/utgafur.asp?cat_id=522

5.10. Fjarvistir, leyfi og veikindi

Sjá kafla 5.2

6. Ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins

Meginregla í skólastarfi er að allir sem skólastarfi tengjast, starfsfólk, nemendur og foreldrar þeirra taki ábyrgð á sjálfum sér í samræmi við réttindi sín og skyldur á hverjum tíma. Réttindin og skyldurnar hvíla bæði í almennum lögum sem gilda en einnig sérstaklega um skólastarf grunnskólanna. Þar skipta lög um grunnskóla mestu, aðalnámskráin og einnig sérstök reglugerð nr. 1040/2011 um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagins í grunnskólum.

6.1. Ábyrgð og skyldur starfsfólks

Starfsfólk skóla ber ábyrgð á því að sinna starfi sínu á þann hátt að þeir:

> Starfsfólk skóla skal ávallt bera velferð nemenda fyrir brjósti og leggja sig fram um að tryggja nemendum öryggi, vellíðan og vinnufrið til að þeir geti notið skólagöngu sinnar. Starfsfólki ber að stuðla að jákvæðum skólabrag og starfsanda í öllu skólastarfi og góðri umgengni. (Reglugerð nr. 1040/2011, 3. gr.)

Þannig skal framkoma starfsfólks miða að jákvæðum samskiptum og samvinnu við nemendur. Jafnframt hafa þeir ríka trúnaðarskyldu gagnvart nemendum en hún takmarkast við tilkynningaskyldu samkvæmt barnalögum. Lög um starfsfólk sveitarfélaga kveða einnig á þagnarskyldu þeirra í sveitarstjórnarlögum (nr. 138/2011). Jafnframt ber starfsfólki skóla að upplýsa foreldra ef ítrekað er fundið að hegðun barna sinna í skólastarfinu. Við úrvinnslu agamála sem snúa að starfsfólki skóla er unnið eftir viðeigandi lögum, reglugerðum og öðrum nauðsynlegum reglum hverju sinni.

6.2. Ábyrgð og skyldur nemenda

Skólastarf grunnskóla miðar að því að veita nemendum viðeigandi menntun í samræmi við getu þeirra og þroska, sem m.a. byggir á réttindum sem skilgreind eru í Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna sem og öðrum lögum, reglugerðum og alþjóðlegum sáttmálum. Skyldur nemenda eru að sækja skóla nema veikindi eða önnur förföll hamli. Nemendum ber að fylgja skólareglum og þeir bera ábyrgð á eigin námi, framkomu og samskipti í skóla. Sömuleiðis hafa nemendur rétt til að láta skoðanir sínar og skal gefinn kostur á að tjá sig um hegðun sína brjóti hann skólareglur. Við úrvinnslu agamála sem snúa að nemendum er unnið út frá skólareglum á grunni laga, reglugerða og reglna þar sem nemendur taki ábygð í samræmi við aldur sinn og þroska og hinna fullorðnu að fylgja eftir að því sé fylgt eftir.

6.3. Ábyrgð og skyldur foreldra nemenda

Foreldrar grunnskólanemenda bera ábyrgð á innritun þeirra í grunnskóla og að þau sæki skóla eins og starfstími skóla kveður á um. Foreldrar bera ábyrgð á uppeldi barna sinna og skulu stuðla að því að þeir sinni námi sínu og bregðist við þegar barn þeirra brýtur skólareglur og eðlileg samskipti við skólasystkin og starfsfólk skóla. Þurfi nemendur stuðning í námi og með hegðun í skóla ber foreldrum skylda að vinna með skólayfirvöldum, starfsfólki skóla og sérfræðiþjónustu auk annars fagfólks eftir atvikum, sem miði að því að barn sinni námi sínu og hegði sér í samræmi við skólareglur. Sömuleiðis er mikilvægt að foreldrar séu virkir í foreldrastarfi í skóla og styðji við nám barna. Þá hafa foreldra möguleika að leita til sérfræðiþjónustu sveitarfélags (sjá III. hluta starfsáætlunar) og annarra aðila sem þeir telja henta sér til ráðgjafar á eigin vegum.

7. Skólaráð Skarðshlíðarskóla

Skólaráð við grunnskóla er kveðið á í lögum um grunnskóla (2008, 8. gr.) og um það gildir einnig sérstök reglugerð. Reglugerðin kynnir frekar starfshætti fyrir skólaráðið

- REGLUGERÐ nr. 1157/2008 um skólaráð við grunnskóla.

Í Hafnarfirði starfar skólaráð við hvern grunnskóla en ekki er greitt sérstaklega fyrir setu í skólaráðinu. Í Hafnarfirði eru það sérstök tilmæli til skólastjóra grunnskóla að skipað sé í skólaráð að vori (apríl) fyrir komandi skólaár og það skólaráð hittist og búi til starfsáætlun fyrir komandi skólaár ekki síðan en í júní. Það er til þess að starfsáætlun skólaráðsins komist í starfsáætlun skóla. Starfstími skólaráðsins er þó eingöngu skólaárið.

7.1. Kynning og starfsreglur

Skólaráð skólans hittist svo oft sem þurfa þykir en miðað er við einn fund á mánuði að lágmarki. Skólaráðið velur sér verkefni til umræðu önnur en þau sem eru lögbundin (yfirferð skólanámskrár, starfsáætlunar og skóladagatals og þátttaka í innra mati skóla).

7.2. Verkefnaskrá (starfsáætlun)

Eftirfarandi tafla er almenn starfsáætlun fyrir skólaráð Skarðshlíðarskóla til að vinna eftir en skólaráð gerir sér starfsáætlun fyrir hvert skólaár þar sem nánar er útlistað hvað er tekið fyrir á hverjum fundi.

Skólaráð Skarðshlíðarskóla

Skólaráð er samráðsvettvangur skólastjóra og skólasamfélagsins um skólahald samkvæmt lögum nr. 1157/2008. Skólaráð tekur þátt í stefnumörkun fyrir skólann og mótun sérkenna hans í samræmi við stefnu sveitarfélagsins. Skólaráð fjallar um skólanámsrá skólans, starfsáætlun, rekstraráætlun og aðrar áætlanir um skólastarfið. Skólaráð á að fá tækifæri til að fjalla um allar meiriháttar breytingar á skólahaldi og starfsemi skóla áður en endanleg ákvarðanir eru teknar. Þá ber skólaráði að fylgjast með öryggi, húsnæði, aðstöðu, aðbúnaði og velferð nemenda. Skólastjóri ber ábyrgð á stofnun skólaráðs og stýrir starfi þess.

Funda- og starfsáætlun skólaráðs Skarðshlíðarskóla 2026-2027

Fundur	Verkefni:
15. okt	- Kynning á meðlimum skólaráðs. Skipulag og áherslur vetrarins 2026-2027, farið yfir fundaplan, boðun funda, dagskrá og fundartími. - Farsældarsáttmáli með foreldrum - haustfundir - Brunaæfing - Gengið um skólann og skoðað hvað er gott og hvað þarf að bæta. (Sbr. hlutverk skólaráðs í lögum: fylgist almennt með öryggi , aðbúnaði og almennri velferð nemenda - Önnur mál
12. nóvember	- Skólanámskrá– kynnt - Starfsáætlun - kynnt - Kynna niðurstöður úr Skólapúlsinum hjá yngri og eldri nemendum. - Kynna niðurstöður úr íslensku æskulýðsrannsókninni - Nemendastýrð foreldraviðtöl - Önnur mál
11.feb	- Lesfimi niðurstöður kynntar - Heimasíðan, miðlun upplýsinga til foreldra. - Farsældarsáttmálinn á heimsíðunni. - Rýmingaráætlun – brunaæfing, niðurstöður æfingar - Kynning á niðurstöðum nemendakannana - Önnur mál
18. mars	- Skóladagatal 2027-2028 Símenntunar- og starfsáætlun - Skipulag skólastarfs á næsta ári - Þemavika -
20. maí	Mat á skólastarfi og umbótaáætlun - Niðurstöður nemenda/starfsmanna/ foreldra kannana kynntar - Skipulag vordaga - Undirbúningur fyrir næsta skólaár – breytingar á starfsmannahópi - gerð starfsáætlunar skólaráðs fyrir 2027 -2028

Skólastjóri boðar fundi og sendir undirbúningsgögn eftir því sem þurfa þykir.

Í skólaráði Skarðshlíðarskóla skólaárið 2026- 2027 sitja:

Fulltrúi nemenda – *Ýmir Mió Ómarsson nemandi í 10.bekk*

Fulltrúi nemenda –
Fulltrúi foreldra/grenndarsamfélags *- Hilmar Rafn Emilsson*
Fulltrúi foreldra –
Fulltrúi foreldrafélags –
Fulltrúi kennara – *Hólmfríður Þórisdóttir*
Fulltrúi kennara – *Hildur Arna Hakanson*
Fulltrúi annars starfsfólks – *Valgerður Ósk Hjaltadóttir*
Skólastjóri *- Ingibjörg Magnúsdóttir*
Aðstoðarskólastjóri *–Margrét Lilja Pálsdóttir*
Fulltrúi félagsmiðstöðvar *– Fjóla Sigrún Sigurðardóttir*

8. Foreldrafélag Skarðshlíðarskóla

Foreldrafélag Skarðshlíðarskóla var stofnað formlega 14. september 2017. Á undirbúningsfundum að stofnun skólans var þó búið að fá foreldra til að bjóða sig fram til starfa fyrir foreldrafélagið og voru þeir búnir að skipta með sér verkum. Aðalfundur foreldrafélagsins er haldinn að vori. Þar er kosin stjórn félagsins ásamt því að fulltrúar eru kosnir til setu í skólaráði. Á kynningarfundum að hausti eru bekkjartenglar skipaðir fyrir hvern árgang. Bekkjartenglar halda utan um bekkjarskemmtanir í hverjum árgangi. Stjórn foreldrafélagsins stendur fyrir viðburðum á skólaárinu og styður við bekkjartengla. Skólastjóri fundar með stjórn foreldrafélagsins eins oft og þurfa þykir.

Hlutverk

Hlutverk foreldrafélags er að styðja skólastarfið, stuðla að velferð nemenda og efla tengsl heimila og skóla. Foreldrafélag hvers skóla setur sér starfsreglur, m.a. um kosningu í stjórn félagsins og kosningu fulltrúa í skólaráð.

Markmið

- Vera samstarfsvettvangur foreldra sem eiga börn í skólanum.
- Efla og tryggja gott samstarf foreldra og starfsfólks skólans.
- Styðja heimili og skóla við að skapa nemendum góð uppeldis- og menntunarskilyrði.
- Koma á framfæri sjónarmiðum foreldra varðandi skóla- og uppeldismál.
- Standa vörð um réttindi barna til mennta og aukins þroska þeirra.

Stjórn foreldrafélagsins árið 2026 - 2027

Formaður: Kristín Dögg Kristinsdóttir kristindoggk@gmail.com
Gjaldkeri: Harpa Hrund Albertsdóttir harpaalberts@gmail.com
Ritari: Birna Margrét Guðmundsdóttir birna80@gmail.com
Meðstjórnandi: Silfá Lóa Gunnarsdóttir silfasjofn@gmail.com
Meðstjórnandi: Sandra Lóa Gunnarsdóttir sandloa@gmail.com

8.1. Kynning, lög og starfsreglur

Stjórn foreldrafélagsins skipa átta foreldrar/forráðamenn. Aldrei skulu fleiri en fjórir ganga úr stjórn í einu. Stjórnarkjör fer fram á aðalfundi sem haldinn er í maí ár hvert og er boðað til hans samkvæmt lögum félagsins. Fráfarandi formaður skal boða til fyrsta stjórnskiptafundar ekki seinna en tveimur vikum frá aðalfundi. Á þann fund mæta nýir stjórnamenn og þeir sem ganga úr stjórn. Á þessum fundi afhendir fráfarandi formaður nýrri stjórn gögn félagsins. Nýkjörin stjórn skiptir með sér verkum og tilkynnir í kjölfarið skólayfirvöldum þær breytingar sem hafa orðið á stjórninni.

Lög Foreldrafélags Skarðshlíðarskóla

1. gr. Félagið heitir Foreldrafélag Skarðshlíðarskóla, heimili þess er Hádegisskarð 1, Hafnarfirði.

2. gr. Félagar eru allir foreldrar og forráðamenn nemenda í skólanum.

3. gr. Markmið félagsins er að vinna að heill og hamingju nemenda skólans og styrkja skólann í hvívetna, efla samvinnu heimila og skóla og koma á framfæri sjónarmiðum varðandi skóla, menntun og uppeldismál barna. Markmiði sínu hyggst félagið m.a. ná með því að:

- Starfa samkvæmt þeim ákvæðum laga og reglugerða sem Alþingi og Menntamálaráðuneyti setur um grunnskóla.
- Skipuleggja og þróa leiðir til að efla samstarf heimila og skóla og styðja eftir megni félags- og tómstundastarf nemenda.
- Veita skólanum aðstoð vegna ákveðinna verkefna og starfa í skólanum.
- Koma á umræðufundum um skóla og uppeldismál almennt í samráði við skólann.
- Fylgjast með skólastarfinu og koma fram með óskir um breytingar á starfi skólans.
- Fjalla um og koma með tillögur um aðstöðu barna í skólahverfinu.
- Vera samstarfsvettvangur foreldra. Félagið eða stjórn þess skal ekki hafa afskipti af vandamálum sem upp kunna að koma milli einstakra foreldra / forráðamanna og starfsmanna skólans.

4. gr. Stjórn félagsins er kosin á aðalfundi og skal skipuð foreldrum / forráðamönnum, a.m.k. einum fyrir hvern árgang nemenda og fulltrúum sérdeilda skólans. Stjórnin kýs formann úr sínum hópi, skiptir með sér verkum og setur sér starfsreglur. Stjórn félagsins skal halda a.m.k. 4 fundi árlega. Öll stjórnin skal kosin til eins árs í senn og skal hún koma sér saman um að a.m.k. 1/3 hluti hennar sitji áfram í stjórn næsta starfsár, þannig að ekki verði meira en 2/3 hlutar hennar kosnir árlega. Rétt til setu á stjórnarfundum hafa skólastjóri, aðstoðarskólastjóri og árgangastjórar, hafa þeir málfrelsi og tillögurétt.

5. gr. Fulltrúi hvers árgangs í stjórn er ábyrgur fyrir því að 2 bekkjarfulltrúar séu skipaðir fyrir hvern bekk í árganginum. Bekkjarfulltrúar sjá um starf í þágu síns bekkjar skv. starfsreglum stjórnar. Stjórn foreldrafélagsins skal boða alla bekkjarfulltrúa til sameiginlegs fundar minnst einu sinni á vetri.

6. gr. Aðalfund skal halda fyrir lok maí ár hvert og telst fundurinn löglegur ef til hans er boðað með minnst 7 daga fyrirvara. Á aðalfundi flytur stjórnin skýrslu um störf félagsins á liðnu starfsári. Aðalfundur ákveður upphæð árgjalds, það innheimtist hjá félagsmönnum og skal það innheimt fyrir næsta aðalfund félagsins. Fyrir skólaárið 2025-2026 verður það kr. 3.500.

7. gr. Á aðalfundi félagsins skal kjósa tvo fulltrúa í skólaráð skólans eins og kveðið er á um í 9. gr. laga nr. 91/2008. Um kosningu í skólaráð fer eftir eftirfarandi starfsreglum.

- Stjórn foreldrafélagsins í samráði við skólastjóra auglýsir eftir tilnefningum úr hópi foreldra í skólaráð. Tryggja skal að öllum foreldrum berist slík auglýsing. Auglýsinguna skal senda með

Námfús pósti á alla foreldra og birta á heimasíðu skólans og foreldrafélagsins. Í auglýsingunni er hlutverk skólaráðs kynnt og að fulltrúar séu kosnir til tveggja ára í senn. Tilnefningum skal skilað til formanns foreldrafélagsins eða senda í tölvupósti á netfang foreldrafélagsins.
- Annar fulltrúi foreldra í skólaráði skal vera úr röðum stjórnarmanna foreldrafélagsins.
- Ef enginn gefur kost á sér þá leitar stjórn foreldrafélagsins eftir foreldrum til að gefa kost á sér.
- Auglýsa skal eftir framboði foreldra í skólaráð í síðasta lagi viku fyrir aðalfund foreldrafélagsins.
- Allir foreldrar barna í Skarðshlíðarskóla eru kjörgengir nema þeir séu kennarar eða starfsfólk skólans eða sitji sem kjörnir fulltrúar í fræðslunefnd Hafnarfjarðar.
- Kosið er í skólaráð á aðalfundi foreldrafélagsins.
- Þegar kosið er í fyrsta sinn í skólaráðið er annar fulltrúi foreldra kosinn til eins árs og hinn til tveggja ára. Varamenn skal kjósa í samræmi við það. Með þessu móti er komið í veg fyrir að báðir fulltrúar foreldra fari úr skólaráðinu á sama tíma.
- Að öllu jöfnu skal miða við að fulltrúi foreldra sitji ekki lengur en fjögur ár samfellt í skólaráði.

8. gr. Lögum þessum má aðeins breyta á aðalfundi og ræður meirihluti atkvæða fundarmanna. Tillögur um lagabreytingar skulu hafa borist stjórninni 5 dögum fyrir aðalfund.

9. gr. Ákvörðun um slit félagsins verður tekin á aðalfundi, með auknum meirihluta og renna eignir þess til Skarðshlíðarskóla. 10. gr. Lög þessi öðlast þegar gildi.

Starfsreglur og verksvið

Stjórn foreldrafélagsins fundar að jafnaði einu sinni í mánuði á kaffistofu skólans. Formaður boðar til fundar með tölvupósti. Í fundarboði er sett fram dagskrá fundarins. Ritari félagsins ritar fundargerð sem hann sendir fundarmönnum á tölvutæku formi fljótlega eftir fund. Fundargerðin er send á skólastjóra og skólaráð. Fundargerðin er sett á heimasíðu skólans ef engar athugasemdir berast innan fimm daga frá því að hún var send út.

8.2. Verkefnaskrá (starfsáætlun)

mánuður	Viðfangsefni
september	• Aðalfundur foreldrafélagsins • Fundur stjórnar og stjórnenda grunnskóla
október	• Stjórnarfundur, verkefnum skipt niður og komið í farveg • Bekkjartenglafundur
nóvember	• Stjórnarfundur
desember	• Stjórnarfundur • Jólagleði foreldrafélagsins
janúar 2027	• Stjórnarfundur
febrúar	• Stjórnarfundur

Mars	• Stjórnarfundur
apríl	• Stjórnarfundur • Vorhátíð
maí	• Stjórnarfundur

8.3. Verkefni foreldrafélags (foreldrarölt, bekkjarstarf o.fl.)

Á undanförnum árum hafa foreldrar og forsjáraðilar í samstarfi við foreldrafélög skólanna, félagsmiðstöðvarnar og lögregluna farið í skipulagt foreldrarölt á kvöldin um helgar. Um er að ræða sjálfboðaliðastarf foreldra/forsjáraðila þar sem leitast er við að ná fram samstöðu þeirra á meðal um að virða reglur um útivist barna og koma í veg fyrir hópamyndun unglinga eftir að lögbundnum útivistartíma er lokið. Foreldrafélagið fór af stað með þetta en undnafarið hefur það legið niðri, næsta vetur er stefnt að því að koma þessu aftur af stað í samvinnu við félagsmiðstöðina.

Framkvæmd
Foreldraröltið er skipulagt innan hvers foreldrafélags og eru allir foreldrar hvattir til þátttöku. Safnað er nöfnum og símanúmerum þeirra foreldra/forsjáraðila sem hafa áhuga á að vera með og útbúinn er listi þar sem fólki er raðað niður á helgarnar. Komið er upplýsingum til tengiliða í félagsmiðstöðum og lögreglu um það hverjir eru með foreldrarölt og hvernig því verður háttað. Þeir foreldrar/forsjáraðilar sem fara á röltið hittast oftast í skólanum, félagsmiðstöðinni eða á lögreglustöðinni á föstudagskvöldi þar sem gjarnan er farið yfir atburði síðustu helga með því að skoða dagbækur sem margir foreldraröltshópar halda. Síðan er gengið um hverfið og komið við á þeim stöðum þar sem unglingar safnast saman svo sem við sjoppur, leiktækjasali, verslunarmiðstöðvar og skóla. Áhersla er lögð á að foreldrar reyni að hafa áhrif á hegðun unglinganna með nærveru sinni en hafi sem minnst bein afskipti af þeim nema nauðsyn beri til.

Hvers vegna að fara á foreldrarölt?
Einn megin kosturinn við foreldraröltið er sá að reynslan hefur sýnt að nálægð fullorðinna/forsjáraðila hefur yfirleitt þau áhrif að unglingahópurinn leysist upp og ólíklegt er að landa- eða vímuefnasölumenn geri vart við sig þegar foreldrar/forsjáraðilar vakta svæðið. Það getur einnig verið lærdómsríkt og gaman að fara á foreldrarölt, kynnast öðrum foreldrum/forsjáraðilum, heyra viðhorf þeirra og jafnvel komast að því að flestir foreldrar/forsjáraðilar fá að heyra rökin "allir mega það". Með því að fara á foreldrarölt geta foreldrar/forsjáraðilar áttað sig betur á því hvað fer fram í hverfinu á kvöldin, um helgar og hvar hætturnar leynast. Þannig sjá þeir oft staði eins og sjoppur og verslanir í nýju ljósi er þeir uppgötva þau skúmaskot sem geta leynst þar og unglingarnir nota til að neyta áfengis og annarra vímuefna í friði. Þá geta foreldrar/forsjáraðilar fylgst með því hvort sjoppur eru að selja sígarettur til barna undir aldri, hvort börn undir aldri komist inn í spilasali, bari eða skemmtistaði í hverfinu og hvort þeim sé veitt áfengi á þessum stöðum.

Markmið með foreldraröltinu

- Að virkja foreldra/forsjáraðila til samstöðu um að virða reglur um útivist barna og unglinga og að koma í veg fyrir hópamyndun unglinga eftir að lögbundnum útivistartíma er lokið.
- Að draga úr áfengis- og fíkniefnaneyslu unglinga.
- Að efla og styrkja foreldra/forsjáraðila í uppeldishlutverki sínu.
- Að kanna hvað fer fram í hverfinu á kvöldin.
- Að ná sambandi við þá unglinga sem eru útivið.
- Að vera til staðar ef unglingar eru illa á sig komnir og þarfnast aðstoðar.
- Að koma á tengslum milli foreldra/forsjáraðila í hverfinu sem eiga börn á unglingsaldri.
- Að sýna unglingum góða fyrirmynd.

9. Nemendafélag skóla:

Samkvæmt lögum um grunnskóla frá júní 2008 skal starfa nemendafélag við grunnskóla og er skólastjóri ábyrgur fyrir stofnun þess. Allir nemendur Skarðshlíðarskóla eru meðlimir í nemendafélagi Skarðshlíðarskóla en einungis nemendur í 8.-10.bekk mega sitja í embættum og hafa kosningarétt. Stjórn nemendafélagsins er kallað nemendaráð. Nemendaráð Skarðshlíðarskóla samanstendur af bekkjarfulltrúum úr 8. – 10. bekk þ.e. einum til tveim úr hverjum bekk, sem eru lýðræðislega kjörnir af bekkjarfélögum sínum. Nemendaráðið stuðlar að heilbrigðum og skemmtilegum anda innan skólans og reynir að virkja sem flesta til að taka þátt í því sem er að gerast í skólanum og félagsmiðstöðinni. Nemendaráðið velur fulltrúa í skólaráð og ungmennaráð Hafnarfjarðar.

9.1. Kynning og starfsreglur

Félagið heitir Nemendafélag Skarðshlíðarskóla, hefur aðsetur í Skarðshlíðarskóla og starfar samkvæmt 10. gr. grunnskólalaga. Stjórn nemendafélagsins, nemendaráðið, vinnur m.a. að félags-, hagsmuna- og velferðarmálum nemenda og skal skólastjóri sjá til þess að ráðið fái aðstoð eftir þörfum. Nemendafélag hvers skóla setur sér starfsreglur, m.a. um kosningu í nemendaráðið og kosningu fulltrúa í skólaráð skv. 2. mgr. 8. gr. og gerir sér starfsáætlun. Það er hlutverk nemendaráðs að hvetja nemendur til þátttöku í félagsstörfum, miðla upplýsingum til samnemenda sinna, kynna bekkjarfélögum niðurstöðu funda og koma með athugasemdir og málefni inn á nemendaráðsfundi sem bekkjarfélagar þeirra leggja til

Stjórnendur félagsmiðstöðva stýra og leiðbeina nemendaráði í umboði skólastjóra. Kosið er árlega í stjórn nemendaráðs. Þeir sem eru í stjórn nemendaráðs eru fyrirmynd annarra nemenda og tenging annarra nemenda við stjórnendur og starfsfólk skólans. Nemendaráð tekur tíma, þolinmæði, vinnu og ábyrgð. Þeir sem taka þátt í nemendaráði öðlast félagslega hæfni og læra skipulagningu og þrautseigju.

Þeir bekkjafulltrúar sem eru kosnir í nemendaráði verða að vera duglegir, framtakssamir, geta unnið sjálfsætt og vera tilbúnir að mæta eftir skóla ef þess þarf. Þeir þurfa að vera fyrirmyndir annarra nemenda í skólanum t.d. hvað varðar framkomu, virðingu og kurteisi í samskiptum við aðra nemendur og starfsmenn. Virða reglur skólans og félagsmiðstöðvarinnar. Sýna starfi nemendaráðs áhuga, vanda til verka og mæta á fundi og í félagsmiðstöðina.

Lög nemendafélagsins:

- Ný stjórn er kosin í upphafi hvers árs með lýðræðislegum kosningum.

- Nemendur úr 10. bekk eru kosnir í embætti formanns og varaformanns. Aðrir nemendur skipta með sér öðrum embættum nemendafélagsins.
- Nemendaráðið fundar einu sinni í viku og ber að tilkynna forföll til starfsmanns félagsmiðstöðvar eða ritara skólans.
- Ef kosið er um mál innan félagsins gildir einfaldur meirihluti til að ná fram niðurstöðu.
- Nemendur sem sitja í nemendaráði skulu leitast eftir því að vera til fyrirmyndar og þeir nemendur sem neyta áfengis, vímuefna og tóbaks geta ekki verið í nemendaráði.
- Brjóti kjörinn fulltrúi af sér hvað varðar reglur Nemendafélagsins eða alvarlegt brot hvað varðar skólareglur skal honum umsvifalaust vikið úr nemendaráði. Brottrekstur úr nemendaráði getur verið tímabundinn ef brotið er þess eðlis. Lög þessi eru endurskoðuð í byrjun hvers skólaárs á aðalfundi Nemendafélagsins af starfsmönnum félagsmiðstöðvar og stjórn Nemendafélags Skarðshlíðarskóla.

9.2. Verkefnaskrá (starfsáætlun)

mánuður	**Viðfangsefni**
ágúst	• Kynning á nemendafélagi í unglingadeild og nemendur bjóða sig fram í nemendaráð.
september	• Fundur 4x • Úrslit nemendaráðskosningar • Nemendaráðsfræðsla • Opnunarhátíð • Miðnæturopnun • Skólaskate fyrir miðdeild
október	• Fundur 4x • Landsmót og landsþing Samfés • Undirbúningur fyrir 221 • Rafíþróttamót HFJ • Halloweenball
nóvember	• Fundur 4x • Félgasmiðstöðvavika • Dagur unga fólksins • Rímnaflæði • 221 ball • Undirbúningur Grunnskólahátíðar byrjar
desember	• Fundur 2x • Jólaball fyrir mið- og unglingadeild • Stíll og danskeppni Hafnarfjarðar • Söngkeppni Skarðsins

	• Rafþíþróttamót Samfés
Janúar 2024	• Fundur 4x • Söngkeppni félagsmiðstöðva í Hafnarfirði • Danskeppni Samfés • Samfés Stíll
febrúar	• Fundur 4x • Grunnskólahátíð • Veistu svarið 8 liða • Veistu svarið 4 liða • Undirbúningur fyrir Árshátíð
Mars	• Fundur 4x • Söngkeppni Samfés • Leiktækjamót Samfés • Veistu svarið úrslit • 7.bekkjarball • Skólahreysti • Árshátíð
apríl	• Fundur 4x
maí	• Fundur 4x • Samfestingurinn • Íþróttamót félagsmiðstöðva í Hafnarfirði • Rafþíþróttamót Samfés
júní	• Fundur 1x • Lokahátíð félagsmiðstöðva Hafnarfirði • Gera upp árið

9.3. Verkefni nemendafélags (félagslífið)

Nemendaráðið kemur að flest öllu félagslífi skólans í samvinnu við starfsfólk skólans og félagsmiðstöðvarinnar.
Helstu hlutverk nemendaráðs eru:

- Taka þátt í að móta dagskrá Skarðsins og einstaka viðburði
- Taka þátt í að aðstoða við undirbúning, uppsetningu og frágang á böllum/árshátíð/stórum viðburðum.
- Gæta hagsmuna nemenda í skólanum og virkja sem flesta til starfa og þátttöku í félagslífi.

Bekkjarfulltrúi sem er í nemendaráðinu upplýsir bekkinn sinn um mikilvæga hluti sem hann á að vita og hvað er að gerast framundan. Nemendaráðið kemur tillögum eða ábendingum frá nemendum til skila á nemendaráðsfundum eða til stjórnenda skólans og Skarðsins.

10. Upplýsingar um skólastarfið og tilkynningar:

10.1. Skólastarfskynningar (6 ára nemendur o.fl.)

Innritun fer fram að vori ár hvert vegna skólagöngu frá haustinu á eftir. Það er á ábyrgð foreldra/forráðamanna að innrita börn í grunnskóla í því sveitarfélagi sem þau hafa lögheimili í. Grunnskólar Hafnarfjarðarbæjar eru opnir öllum börnum og eru foreldrar hvattir til að kynna sér starfsemi grunnskóla Hafnarfjarðar. Hafnarfjörður er eitt skólaumdæmi skipt upp í skólahverfi og ræður lögheimili nemenda því í hvaða hverfisskóla þeir eiga vísa skólavist. Engu að síður er hægt að sækja um skóla í öðrum hverfum og í öðrum sveitarfélögum eða skólum en Skarðshlíðarskóli er ekki að taka við nemendum utan hverfis á yngsta stigi.
Innritun fer fram rafrænt á vef Island.is. Þar er umsókn um námsvist í viðeigandi skóla valin. Skóli staðfestir eða hafnar skólavist eftir atvikum.

Upphaf skólagöngu í 1. bekk
Í skólahverfi Skarðshlíðarskóla eru einn leikskóli, Skarðshlíðarleikskóli en hann er í sömu byggingu.
Á haustönn eru nemendur sem eru í skólahóp boðið í heimsókn og fá að skoða húsnæðið og kynnast starfseminni. Börnunum er aftur boðið í heimsókn í mars/apríl þar sem þau fá að taka þátt í skólastarfinu. Þá hitta þau deildarstjóra, bókasafnsfræðing og/eða kennara 1. bekkjar. Þau fá að skoða skólann, hlusta á sögu á bókasafni, vinna verkefni, borða nesti og fara í frímínútur. Sérstakur kynningarfundur fyrir foreldra barna sem eru að hefja skólagöngu á komandi skólaári er haldinn í maí ár hvert og verðandi nemendur mæta með. Á meðan á fundinum stendur er verðandi nemendum 1. bekkjar boðið í vorskóla. Þeir fara í heimastofur með 1. bekkjar kennurum. Vinna stutt verkefni, borða nesti og eiga samverustund saman.

Haust- og líðanfundir
Kynning á skólastarfinu fyrir foreldra er að hausti í hverjum árgangi. Foreldrar fá þá einnig tækifæri til að segja frá væntingum og líðan barna sinna gagnvart nýju skólaári. Markmið líðanfunda er að efla samstarf heimila og skóla, mynda og styrkja tengsl. Upplýsa foreldra um verkferla og úrræði í tengslum við agamál. Ræða leiðir til að bæta samskipti, aga og líðan í og fyrir utan skólann.

10.2. Skólavefur

Heimasíða Skarðshlíðarskólar er upplýsingamiðill fyrir skólann. Á síðunni er að finna upplýsingar um starfið í skólanum, myndir, eyðublöð og fl. Slóðin er www.skardshlidarskoli.is Þá er skólinn með opna facebook síðu. Öllum fréttum af heimasíðu skólans er deilt á facebooksíðunni. https://www.facebook.com/Skardshlidarskoli

10.3. Fréttablað

Ekki hefur verið gefið út fréttablað.

10.4. Tölvupóst- og SMS-sendingar

Tölvupóstur í gegnum Mentor er nýttur til að koma upplýsingum áleiðis til foreldra. Kennarar senda vikulega fréttir úr skólastarfinu. SMS-sendingar eru notaðar í undantekningartilfellum ef mikilvæg skilaboð þurfa að komast til skila og skólastjórnendur meta það besta kostinn.
Það er afar áríðandi til að auka skilvirkni boðleiða að starfsmenn skoði tölvupóst sinn að minnsta kosti daglega og svari erindum greiðlega.

10.5 Aðrar samskiptaleiðir (s.s. viðtöl við kennara o.fl.)

Kennarar hafa enga fasta viðtalstíma en hægt er að óska eftir viðtali/samtali við kennara með því að senda tölvupóst eða leggja inn skilaboð hjá ritara. Samtalsdagur er tvisvar á vetri þar sem nemendur mæta með foreldrum sínum í samtal við umsjónarkennara, sjá skóladagatal á heimsíðu skólans. Samtölin eru 15 mínútna löng. Ef kennari sér fram á að umræðuefnum verði ekki lokið skal hann leggja það til við foreldra að hann hringi við fyrsta tækifæri eða boða til annars fundar.
Reglulegir teymisfundir eru með foreldrum einstakra nemenda og sérfræðingum sem koma að viðkomandi börnum.

11. Samstarf við önnur skólastig, stofnanir og grenndarumhverfið

Hér er kynnt það helsta í því samstarfi sem grunnskólar bæjarins eiga við umhverfi sitt í víðum skilningi, innan bæjarins sem utan.

11.1. Leikskólasamstarf

Samstarf leik- og grunnskóla í Hafnarfirði er margvíslegt en sérstaklega í tengslum við það er samstarf þegar börn ljúka leikskólagöngu og hefja nám í grunnskóla. Um það samstarf gildir ákveðið verklag og skylda starfsfólks leikskóla að miðla bæði nauðsynlegum og mikilvægum upplýsingum um barn til starfsfólks grunnskóla óháð því hvaða upplýsingum foreldrar vilji að fara á milli skólastiganna. Meginefni verklagsreglnanna er að koma á virku samráði milli starfsfólks leik- og grunnskóla, bæði almennt séð og um einstök börn, sem miðar að því að efla nám barnanna á báðum skólastigum.

Eftirfarandi eru verklagsreglur um framkvæmd á upplýsingamiðlun milli leik- og grunnskóla Hafnarfjarðar vegna barna sem eru að hefja nám í grunnskóla á því ári sem þau verða 6 ára. Slík upplýsingamiðlun er lagaskylda og gerð í þeim tilgangi að vinna að því að sérhvert barn fái nám við hæfi á hverjum tíma og sjá til þess að nauðsynleg upplýsingagjöf fari fram um hvert barn svo skólagangan takist sem best.

Verklagsreglur um framkvæmd:

a. Hver leikskóli skilar Hljóm-2 yfirlitsblaði fyrir öll 5 ára börn skólans. Jafnframt skilar starfsfólk leikskóla upplýsingum um börn með sérþarfir á sérstöku formi sem er útbúið á Skólaskrifstofu, nefnt skólaskilaform (sjá Lækinn). Á skólaskilaformi kemur starfsfólk leikskólans á framfæri upplýsingum sem teljast nauðsynlegar til undirbúnings grunnskólagöngu barns (sbr. reglugerð nr. 896/2009). Ef það er talið æskilegt að ákveðin börn ættu eða ættu ekki að vera saman í námshópi í grunnskóla er mikilvægt að miðla þeim upplýsingum til starfsfólks grunnskóla. Öllum þessum upplýsingum er komið (skriflega) til sérkennslufulltrúa leikskóla fyrir 15. mars árlega. Hann fer yfir gögnin með sérkennslufulltrúa grunnskóla sem metur stuðningsþörf grunnskólans vegna komandi 1. bekkjar. Sérkennslufulltrúi grunnskóla kemur þessum gögnum til viðkomandi grunnskóla ekki síðar en 10. apríl hvert ár. Þannig á að vera tryggt að starfsfólk grunnskóla hafi nægar upplýsingar fyrir skipulagningu vetrarstarfsins í 1. bekk. Hægt er að hafa samband við viðkomandi leikskóla og fá nánari
upplýsingar um einstaka nemendur eftir þörfum.

b. Þar sem það á við eru sérstakir teymisfundir vegna barna með sérþarfir (þ.m.t. börn sem fara í sérúrræði) ekki síðar en í maí. Þar miðla fulltrúar leikskóla ásamt foreldrum nauðsynlegum upplýsingum til fulltrúa grunnskólans, eins og við á hverju sinni og skipuleggja væntanlegt úrræði barns í grunnskóla. Teymisfundir halda áfram í grunnskóla eins og þörf er talin á.

c. Á skipulagsdegi grunnskóla (júní/ágúst) verði haldnir samstarfsfundir kennara fimm ára barna í leikskóla hvers grunnskólahverfis og kennara 1. bekkja í grunnskólanum þar sem farið er yfir inntak náms og starfshætti í leikskólanum. Þessir fundir verði skipulagðir af sérkennslufulltrúum leik- og grunnskóla og haldnir í leikskóla. Aðaláhersla verði lögð á samfellu í námi á milli skólastiga.

d. Almennt byrja kennarar í grunnskólum starf sitt með sex ára börnum með einstaklingsviðtali að hausti við nemandann og foreldra. Á þessum fundum er óskað eftir að umsjónarkennari fylli út framburðarskimun vegna hvers barns og að foreldrar fylli út bakgrunnsupplýsingar vegna lestrarnáms sem að fylgir skimunarprófinu *Leið til læsis*. Í þeim skólum þar sem ekki fara fram einstaklingsviðtöl í upphafi skólaárs þarf að sjá til þess að þessar upplýsingar frá foreldrum liggi fyrir í byrjun september. Í

grunnskólum eru haldnar almennar kynningar fyrir foreldra um starfshætti að vori eða hausti áður en barnið byrjar í grunnskólanum.

e. Í 37. og 38. viku (ca 7.-18. sept.) verði haldnir skilafundir leik- og grunnskóla um einstök börn. Á þessum fundum verði umsjónarkennari/-ar og/eða deildarstjóri í grunnskóla og viðkomandi deildarstjóri í leikskóla og/eða sérkennari/sérkennslustjóri auk sérkennslufulltrúa/sérkennsluráðgjafa leik- og grunnskóla. Sérkennslufulltrúi grunnskóla skipuleggur fundina. Þessir fundir fari fram í grunnskólunum. Á þessum tímapunkti er umsjónarkennari í 1. bekk búinn að kynnast nemendum og sjá þá í leik og starfi í skólanum. Hann er því betur í stakk búinn til samræðna um nemendur. Umsjónarkennari getur auk þess átt samtal við deildarstjóra í leikskóla um önnur börn sem ekki þótti ástæða til að skila sérstaklega.

Þessar verklagsreglur eru útfærsla á lögum og reglugerðum sem um skólastarf þessa skólastiga gildir, t.d.

- Reglugerð nr. 896/2009 um skil og miðlun upplýsinga milli leik- og grunnskóla.
- Reglugerð 897/2009 um miðlun og meðferð upplýsinga um nemendur í grunnskólum og rétt foreldra til aðgangs að upplýsingum um börn sín.

Verklagsreglurnar eru þó sömuleiðis leið leik- og grunnskóla bæjarins til að vinna að auknu samstarfi og vinna að mestri samfellu í námi einstakra nemenda.

Samstarf skólans við leikskólana í hverfinu fer þannig fram:
Á haustönn árið áður en börnin byrja í skóla er þeim boðið að koma í skólaheimsókn með leikskólanum sínum þar sem þau fá að skoða húsnæðið og kynnast starfseminni. Börnunum er aftur boðið í heimsókn í mars/apríl þar sem þau fá að taka þátt í skólastarfinu. Þá hitta þau kennara 1. bekkjar og vinna verkefni með nemendum, borða nesti með þeim og fara í frímínútur.

11.2. Framhaldsskólasamstarf

Samstarf við framhaldsskóla er margvíslegt. Það fer að mestu fram undir lok grunnskólanámsins eins og það snýr að foreldrum elstu nemenda. Þannig fá nemendur fræðslu og upplýsingar um möguleika á framhaldsnámi að loknu grunnskólanámi. Þá er sérstakt samstarf við framhaldsskólana í Hafnarfirði um námsframboð fyrir nemendur sem geta tekið framhaldsskólaáfanga í ákveðnum námsgreinum áður en þeir ljúka grunnskóla. Það samstarf fer fram eftir ákveðnu vinnuferli sem nefnt er Bæjarbrú sem veittar eru upplýsingar um í skólanum (sjá nánar kafla 16.7). Þá fer fram annað samstarf við framhaldsskóla vegna nemenda með sérþarfir þegar líður að lok grunnskóla. Í því felst að undirbúa þátttöku fatlaðra nemenda fyrir nám í framhaldsskóla (sjá nánar tilfærsluáætlun í IV. hluta).

11.3. Bæjarsamstarf (Byggðasafnið, Bókasafn Hafnarfj. o.fl.)

Töluvert er farið með nemendur í heimsókn á söfn bæjarins en þar hefur verið tekið á móti nemendum með fræðslu. Einnig fara hópar reglulega í heimsókn á Bókasafn Hafnarfjarðar með það að leiðarljósi að nemendur verði duglegri við að sækja safnið og ná sér í bækur. Tónlistarskóli Hafnarfjarðar er með aðstöðu í Skarðshlíðarskóla. Nemendur sem skráðir eru í tónlistarnám fara þá úr kennslustundum, jafnvel vikulega til að stunda sitt tónlistarnám.

11.4. Grenndarsamstarf (m.a. íþrótta-, æskulýðs- og trúfélög)

Skarðshliðarskóli er í grenndarsamstarfi við Ásvallalaug en þangað sækja nemendur á öllum stigum skólans sund. Samstarf við íþróttafélögin í bænum eru góð og geta nemendur í unglingadeild fengið íþróttaæfingar metnar sem valfag.

Um samstarf við trúfélög og lífsskoðunarfélög gilda sérstakar reglur í grunnskólum Hafnarfjarðar. Sjá nánar kafla 30.

12. Skólasérstaða

12.1. Skólahefðir (skólasöngur, skólakór, föst verkefni eins og dagur ísl. tungu o.fl.)

Þemavika
Þemavika er einu sinni fyrir jól og hin er í mars. Fyrri þemavikan gengur út á vinuáttu en í seinni vikunni er unnið með eitthvað þema sem starfsfólk og nemendur velja. Þá er allt skólastarf brotið upp og nemendur vinna í blönduðum hópum. Vikunni lýkur með sýningu fyrir skólasamfélagið.

Skarðshlíðaleikar
Einu sinni til tvisvar á ári eru haldnir fjölgreindaleikar. Markmið þeirra er að stuðla að góðum skólabrag með því að nemendur á ólíkum aldri vinni saman að lausn verkefna sem reyna á allar greindir manneskjunnar.

Klukkustund kóðunar
Hour of code er alþjóðlegur viðburður þar sem nemendur á öllum aldri læra og leika sér í forritun. Viðburðinn er haldinn árlega í byrjun desember og stendur yfir í eina viku. Tugmilljónir nemenda um allan heim taka þátt og hefur Skarðshlíðarskóli tvisvar tekið þátt í þessu verkefni og stefnir á áframhaldandi þátttöku. Allir nemendur skólans taka þátt.

Skólabúðir
Nemendur í 7.bekk hafa farið í skólabúðir á Reyki. Nemendur í 9.bekk fara í skólabúðir í Vindáshlíð. Fjáröflun fyrir ferðirnar er í höndum foreldra eða bekkjartengla. Vor 2026 fór 4.bekkur í skólabúðir á Úlfljótsvatn í dagsferð.

Stóra upplestarkeppnin
Nemendur í 7.bekk taka ár hvert þátt í Stóru upplestarkeppninni sem hefst á degi íslenskrar tungu 16. nóvember og lýkur í mars með því að það eru valdir þrír bestu upplesararnir í hverju sveitarfélagi.

Litla upplestrarkeppnin
Nemendur í 4.bekk taka þátt í Litlu upplestrarkeppninni sem byggist á sömu hugmyndafræði og Stóra upplestarkeppnin en þar er ekki keppni milli nemenda heldur er áherslan á að bæta árangur í lestri og framkomu.

Bjartir dagar
Bjartir dagar er bæjarlistahátíð í Hafnarfirði en á hverju ári taka nemendur í 3.bekk þátt í setningu hennar á Thorsplani.

Öskudagur
Sveigjanlegur dagur frá kl 8:10 fram að hádegismat nemenda. Skipulögð er sérstök dagskrá í skólanum þar sem nemendur og starfsfólk koma gjarnan í búningum í tilefni dagsins.

Íþróttadagur
Við skólalok í júní taka allir nemendur þátt í íþróttadegi sem lýkur með grillveislu.

Mílan

Vorið 2018 var tekin ákvörðun á starfsmannafundi um að taka upp Míluna í Skarðshlíðarskóla. Frumkvæði að verkefninu er komin frá starfsfólki. Verkefnið var kynnt fyrir nemendum um haustið og fyrsta Mílan var farin 20. september 2018. Mílan er verkefnið að skoskri fyrirmynd sem heitir The Daily Mile. Um 5000 skólar víðs vegar um heiminn eru þátttakendur í verkefninu en Skarðshlíðarskóli er fyrsti íslenski skólinn sem tekur þátt. Daglega fara nemendur út í 15 mínútur og ganga, skokka eða hlaupa. Rannsóknir hafa sýnt fram á mikinn ávinninginn fyrir alla með þessari einföldu leið. Má þar nefna betri líðan, aukið sjálfstraust, betri einbeiting, betri samskipti, minni streita og kvíði og aukin þrautseigja. Auk þess er þetta öflug leið til að bregðast við offitu og kyrrsetu.

Reynslan hefur sýnt að margir fara um eina mílu (1.6 km) á 15 mínútum og þess vegna heitir þetta The Daily Mile en við höfum ákveðið að nota nafnið Mílan. Það góða við þetta verkefni er að það kostar ekkert og allir geta tekið þátt. Það er engin þörf á að hita upp eða vera í sérstökum fatnaði, hver og einn fer eins og hann er klæddur þann daginn. Gert er ráð fyrir tíma í verkefnið í viðmiðunarstundaskrá, þar er tekinn tími af vali og einu sinni í viku fara allir nemendur skólans saman í frímínútum.

Það er til mikils að vinna og við erum ánægð með árangurinn. Starfsfólk talar um hversu vel þeim líður eftir að hafa farið út með nemendum, þeim finnst nemendur hafa betra úthald til náms og þeir sjá mikinn mun á úthaldi og hraða nemenda í Mílunni síðan í haust. Þetta er ekki keppni, bara félagsskapur og gleði, allir fara á sínum forsendum. Kennarar upplifa að þarna gefist þeim tækifæri á að kynnast nemendum á annan hátt og oft sé rætt um önnur málefni en í kennslustofunni. Nemendur eru líka ánægðir með Míluna.

Mílan hefur vakið heilmikla athygli, bæði hjá skólafólki og almenningi og við erum ótrúlega stolt af þessu verkefni. Starfsfólk og nemendur hafa sýnt mikla samvinnu og þrautseigju og hafa farið út nánast undantekningarlaust í öllu veðri. Það er ekki sjálfgefið að svona verkefni dafni, en með öflugu starfsfólki og frábærum nemendum þá er allt hægt.

Hér má fræðast meira um The Daily Mile:

https://thedailymile.co.uk/

12.2. Skólaþróun (kynning skólaþróunarverkefni sem eru í gangi í skóla)

Teymiskennsla

Haldið verður áfram með innleiðingu og þróun á teymisvinnu kennara. Mörg sóknarfæri fylgja innleiðingu á teymiskennslu en þá eru tveir eða fleiri kennarar samábyrgir fyrir kennslu í tilteknum árgangi en innleiðing tekur tíma og skólasamfélagið getur upplifað teymiskennslu á mismunandi hátt milli árganga. Teymiskennsla felur í sér sameiginlega ábyrgð kennara á námi nemenda, kennslu, daglegum samskiptum og samstarfi með nemendahóp. Teymiskennslan gefur kennurum tækifæri til að vinna saman að verkefnum í daglegu starfi og er ein leið til að bregðast við breytilegu samfélagi.

SMT

Markmiðið með SMT skólafærni er að koma á jákvæðum skólabrag og fá alla til að ganga í takt. Lögð er áhersla á að koma í veg fyrir og draga úr óæskilegri hegðun nemenda með því að kenna og þjálfa félagsfærni, gefa jákvæðri hegðun gaum með markvissum hætti og samræma viðbrögð starfsfólks gagnvart nemendum sem sýna óæskilega hegðun.

UDL

Haustið 2020 hófum við innleiðingu á UDL, Universal Design of Learning eða altæk hönnun náms. Helstu markmið UDL eru að greina hindranir í námsumhverfinu og fella þær þannig að komið sé til móts við alla nemendur á þeirra forsendum. Lítið er svo á að hindranir séu í umhverfinu en ekki hjá nemandanum. Aðferðafræðin nær til allra nemenda, styður við skóla án aðgreiningar og stuðlar að auknum jöfnuði.

Snemmtæk íhlutun.

Kennarar í 1. bekk og sérkennarar skólans hafa undanfarin ár unnið þróunarverkefni um snemmtæka íthlutun hvað varðar mál og læsi með Ásthildi B. Snorradóttur talmeinafræðingi. Vorið 2021 lauk vinnu við gerð handbókar fyrir skólann. Handbókin er leiðbeinandi og lifandi uppflettirit fyrir starfsfólk sem hefur þann tilgang að samhæfa fagvinnu og festa ákveðin vinnubrögð í sessi.

Söngstundir

Skarðshlíðarskóli heldur reglulegar söngstundir á sal skólans. Hver deild kemur reglulega saman yfir skólaárið. Nemendur syngja saman fyrirfram ákveðin lög undir stjórn tónmenntakennara skólans. Lögin tengjast gjarnan árstíðum og verkefnum skólaársins. Lögð er áhersla á virka þátttöku nemenda í undirbúningi og flutningi stundanna. Söngstundir eru góður vettvangur til að læra að hlusta, koma fram og bera virðingu fyrir öðrum.

Ísat

Þróun kennslu í íslensku sem annað mál hefur verið í markvissri þróun undanfarin ár. Ísat teymi skólans hefur unnið öflugt starf til að mæta auknum fjölda nemenda sem best. Nemendum er skipt í hópa eftir færni en þeir nemendur sem eru nýkomnir til landsins eru saman í hóp. Skólinn er á öðru ári í hringekjuvinnu sem nýir nemendur byrja í þegar þeir hefja skólagöngu. Hringekjan tekur 12-14 vikur. Nemendur byrja alltaf í ÍSAT kennslu alla daga nema yngstu nemendur í 1.-3. bekk byrja daginn þrisvar í viku. Kennarar eru tveir. Nemendur á mið- og unglingastigi mæta í 11 tíma. 6-8 tímar á viku fyrir 3.-4. bekk og 6 tímar á viku fyrir yngstu nemendur. Eftir þessa þjálfun flytjast þeir í hefðbundna Ísat hópa. Hringekjuvinnan hefur gefist vel bæði í íslenskunámi og aðlögun nemenda í skólann.
Á tveimur stöðum í skólanum eru orðaveggir sem nemendur geta unnið með og skoðað reglulega. Þar er skipt um efni á tveggja til fjögurra vikna fresti. Auk þess er lögð áhersla á að íslenska er skólamálið í Skarðshlíðarskóla. Víða um skólann eru plaköt í römmum sem minna á það.
Ísat kennarar hafa sinnt fræðslu fyrir annað starfsfólk og útbúið kennslugögn og hin ýmsu bjargráð sem nýtast nemendum í umsjónartímum. Ísatteymi skólans hefur auk þessa haldið kynningar fyrir starfsfólk annarra skóla í Hafnarfirði.

Evolytes

Nemendur í 2. og 3. bekk stunda nám í stærðfræði með Evolytes sem er stafrænt kennsluefni í stærðfræði sem er hannað til að styðja við markvisst og fjölbreytt nám á yngsta stigi grunnskóla. Efnið sameinar skýra framsetningu, gagnvirk verkefni og stigvaxandi uppbyggingu sem miðar að því að efla skilning nemenda á grundvallarhugtökum stærðfræðinnar.
Kennsluefnið Evolytes hefur reynst gagnlegt í stærðfræðinámi nemenda í 3. bekk við Skarðshlíðarskóla. Efnið er sett fram á skýran og aðgengilegan hátt sem styður við fjölbreyttar þarfir nemenda og auðveldar þeim að tileinka sér grundvallarhugtök stærðfræðinnar. Uppbygging efnisins er stigvaxandi, sem gerir nemendum kleift að byggja þekkingu sína jafnt og þétt og styrkja sjálfstraust sitt í náminu.

Evolytes býður upp á fjölbreytt verkefni sem hvetja til virkrar þátttöku og efla bæði skilning og færni í talnaskilningi, reikniaðgerðum og lausnaleit. Efnið auðveldi þeim að aðlaga kennsluna að mismunandi getu nemenda, þar sem það býður upp á sveigjanleika og möguleika á einstaklingsmiðaðri nálgun.
Í heildina hefur notkun Evolytes haft jákvæð áhrif á námsframvindu og viðhorf nemenda til stærðfræði, auk þess að styðja við markvissa og árangursríka kennslu í faginu.

12.3. Samstarfsverkefni

Samstarf leik- og grunnskóla
Stefnt er að góðu samstarfi milli Skarðshlíðarskóla og leikskólanna í hverfinu, nú þegar koma leikskólanemendur í heimsókn í skólann og mun það samstarf verða þróað áfram á næstu árum. Markmiðið með samstarfinu er að efla tengsl og koma á samstarfi milli skólastiga. Gott samstarf auðveldar leikskólanemendum að fara yfir í grunnskólann, það minnkar kvíða og óöryggi yngri nemenda í garð eldri nemenda og eykur um leið félagsfærni nemenda.

Samstarf leik-, grunn og tónlistarskóla
Í Skarðshlíðarskóla eru starfandi leik-, grunn og tónlistarskóli. Veturinn 2020 til 2021 hófst formlegt samstarf milli skólastiganna. Markmiðið með samstarfinu er að nýta kosti þess að allar stofnanir eru í sömu byggingu og koma meiri tónlist inn í allt starfið. Stjórnendur hittust reglulega á fundum allan veturinn til að vinna að stefnumótun og útbúa verkáætlun fyrir samstarfið. Markmiðið er líka að fjölga nemendum í Skarðshlíðarskóla sem eru í tónlistarnámi, gera þeim kleift að fara í tónlistarnám á skólatíma og gefa þeim tækifæri á að koma fram og sýna það sem þeir hafa lært.

12.3.1. Innanbæjarsamstarf

Stóra upplestrarkeppnin er framsagnarlestrarverkefni sem nemendur í 7. bekkjum taka þátt í. Hún hefst á degi íslenskrar tungu þann 16. nóvember ár hvert og lýkur með lokahátíð í Hafnarborg í mars þar sem fulltrúar skólans keppa við jafnaldra sína í Hafnarfirði eftir útsláttarkeppni í skólanum sem allir nemendur árgangsins taka þátt í. Stóra upplestrarkeppnin hefur verið starfrækt í Hafnarfirði frá árinu 1996 þar sem hún hófst á Íslandi en núna taka nánast allir 7. bekkir á landinu þátt í keppninni árlega.

Litla upplestrarkeppnin er framsagnarlestrarverkefni sem nemendur í 4. bekkjum taka þátt í. Hún hefst á degi íslenskrar tungu þann 16. nóvember ár hvert og lýkur með lokahátíð í hátíðarsal Skarðahlíðarskóla í apríl ár hvert. Litla upplestrarkeppnin hefur verið starfrækt í Hafnarfirði frá árinu 2010.

Bjartir dagar er haldin hátíðleg ár hvert í Hafnarfirði. Þáttur grunnskólabarna hefur frá upphafi verið stór á hátíðinni. Söngurinn ómar um bæinn Nemendur 3. bekkja æfa valda söngva, ganga niður í bæ og koma við á nokkrum stöðum á leiðinni og syngja fyrir fólk. Ferðin endar á Thorsplani með samsöng allra 3. bekkinga í bænum.

Þá hefur í all mörg ár verði haldin íþróttakeppni milli grunnskóla bæjarins sem íþróttakennarar grunnskólanna standa að og skipuleggja. Það eru 9. bekkingar grunnskólanna sem keppa í nokkrum íþróttagreinum hverju sinni og ekki þeim sömu milli ára. Þær eru haldnar ýmist á Ásvöllum eða í Kaplakrika og verið haldnar í byrjun maí síðustu ár.

12.3.2. Innanlands og alþjóðleg

Á ekki við þetta skólaárið.

14. Mat á skólastarfi

Mat á skólastarfi er fagverkefni í grunnskólakerfinu á Íslandi í því að efla skóla, auka gæði skólastarfsins og vinna að umbótum. Mat á skólastarfi er skilgreint í lögum hverju sinni.

14.1. Kynning

Í lögum um grunnskóla nr. 91/2008 er rætt um tvenns konar mat á skólastarfi, þ.e. innra mat skóla og ytra mat sem skiptist bæði á sveitarfélög og ríkisvaldið. Í lögunum segir:

> *35. gr.* ***Markmið****.*
> *Markmið mats og eftirlits með gæðum starfs í grunnskólum er að:*
> *a. veita upplýsingar um skólastarf, árangur þess og þróun til fræðsluyfirvalda, starfsfólks skóla, viðtökuskóla, foreldra og nemenda,*
> *b. tryggja að starfsemi skóla sé í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og aðalnámskrár grunnskóla,*
> *c. auka gæði náms og skólastarfs og stuðla að umbótum,*
> *d. tryggja að réttindi nemenda séu virt og að þeir fái þá þjónustu sem þeir eiga rétt á samkvæmt lögum.*

Á grunni þessa lagaboðs fer fram margvíslegt mat á skólastarfi sem er kynnt hér áfram.

14.2. Innra mat skóla

Innra mat skóla stendur fyrir þá matsstarfsemi sem gerist innan skólanna sjálfra og meðal þeirra sem þar starfa og hafa hagsmuna að gæta, þ.e. foreldra, nemenda og starfsmanna, og er á ábyrgð skólastjórnenda. Í lögunum segir:

> *36. gr.* ***Innra mat****.*
> *Hver grunnskóli metur með kerfisbundnum hætti árangur og gæði skólastarfs á grundvelli 35. gr. með virkri þátttöku starfsmanna, nemenda og foreldra eftir því sem við á.*
> *Grunnskóli birtir opinberlega upplýsingar um innra mat sitt, tengsl þess við skólanámskrá og áætlanir um umbætur.*

Í skólanum er unnið að margvíslegu innra mati í tengslum við daglegt skólastarf. Í daglegu skólastarfi er stöðugt leitað leiða til að bæta starfsemi með tilliti til náms einstakra nemenda, hópa og skólans í heild með ýmsu móti, s.s. í teymisvinnu um einstaka nemendur, skólaþróunarverkefnum í einstaka námsgreinum og viðfangsefnum og sérstökum umbótaverkefnum. Það mat snýst allt í senn um árangur, fagleg vinnubrögð og samskiptaþætti í skólastarfinu. Skólapúlsinn er sérstakt verkfæri sem skólinn notar til að meta árangur út frá viðhorfum foreldra, nemenda og starfsmanna. Í lok hvers skólaárs kynnir skólinn niðurstöður úr Skólapúlsinum og vinnur að umbótaverkefnum í kjölfarið, út frá upplýsingum Skólapúlsins og öðrum upplýsingagjöfum sem skólinn nýtir sér.

Áherslur skólans í innra mati og umbótaverkefni í kjölfar innra mats skólans birtist í mats- og umbótaáætlun skólans sem kynnt er hér aftar í starfsáætluninni þar sem jafnframt er að finna matsskýrslu skólans fyrir liðið skólaár.

14.3. Ytra mat sveitarfélags

Sveitarfélögin bera ábyrgð á starfsemi grunnskóla í sveitarfélaginu, bæði eigin og annarra. Það er á grunni lagaboðs sömuleiðis.

37. gr. ***Ytra mat sveitarfélaga****.*
Sveitarfélög sinna mati og eftirliti með gæðum skólastarfs, sbr. 5. og 6. gr., og láta ráðuneyti í té upplýsingar um framkvæmd skólahalds, innra mat skóla, ytra mat sveitarfélaga, framgang skólastefnu sinnar og áætlanir um umbætur.
Sveitarfélög skulu fylgja eftir innra og ytra mati þannig að slíkt mat leiði til umbóta í skólastarfi.

Í Hafnarfirði sinnir sveitarfélagið sínum þætti í ytra mati með því að fylgja eftir að einstaka grunnskólar sinni sínum þætti í innra mati, leggur skólunum til matstækið Skólapúlsinn og vinnur sérstaklega úr þeim upplýsingum með skýrslugjöf eins og við á á hverjum tíma (Skólavogin). Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar fylgir þá eftir að skólarnir sinni áætlanagerð og umbótaverkefnum. Sömuleiðis hefur Skólaskrifstofan sjálfstæða eftirfylgniskyldu í því að vinna að því að skólastarf sveitarfélagsins fylgi ákvæðum laga og reglugerða um skólastarfið á hverjum tíma óháð matsúttektum sem slíkum.

14.4. Ytra mat mennta- og menningarmálaráðuneytis

Ytra mat er einnig á hendi ríkisvaldsins, hér mennta- og barnamálaráðuneytinu líkt og segir í lögunum.

38. gr. ***Ytra mat ráðuneytisins****.*
Ráðuneyti annast greiningu og miðlun upplýsinga um skólahald í grunnskólum á grundvelli upplýsinga frá sveitarfélögum skv. 37. gr. og með sjálfstæðri gagnaöflun.
Ráðuneyti gerir áætlun til þriggja ára um kannanir og úttektir sem miða að því að veita upplýsingar um framkvæmd laga þessara og aðalnámskrár grunnskóla og aðra þætti skólastarfs. Ráðuneyti skipuleggur einnig þátttöku í alþjóðlegum mennta- og samanburðarrannsóknum.
Ráðherra setur reglugerð um innra og ytra mat og upplýsingaskyldu sveitarfélaga að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga.

Fyrir utan almenna upplýsingaöflun ríkisins um skólastarfs sveitarfélaganna og ákvarðanir um þátttöku í alþjóðlegum rannsóknum eins og PISA eru reglulega gerðar úttektir á grunnskólum á vegum Menntamálastofnunar. Slíkar úttektir lúta sérstöku matsferli og geta falið í sér eigið umbótaferli í kjölfarið og hafi slík skýrsla verið gerð um skóla skal kynna hana skólaráði og birta á vef skóla. Hver grunnskóli má búast við að slíkt úttekt verði gerð á nokkurra ára fresti en slíkt er háð fjármagni sem ríkisvaldið setur í verkefnið á hverjum tíma. Nánari upplýsingar um úttektir á leik-, grunns- og framhaldsskólum má finna á vef Menntamálastofnunar. Umbótaverkefni í kjölfar ytra mats ráðuneytis í kjölfar úttektar birtist í mats-, símenntunar-, þróunar og umbótaáætlun skólans sem kynnt er hér aftar í starfsáætluninni.

15. Skyldunám, skólanámskráin og námsverkefnin (almennt)

Nám í grunnskóla er skyldunám barna á aldrinum 6-16 ára. Námið í skólanum fer fram á grunni námskrár sem skóli setur og nefnd er skólanámskrá. Skólanámskráin er gefin út sérstaklega og færir starfsáætluninni (þessu plaggi) sitt samhengi. Skólanámskráin geymir áætlanir um inntak í náminu sem á sér stað í skólanum en starfsáætlunin kynnir skipulagið í kringum námið. Í þessum kafla starfsáætlunar eru skýrð ýmis atriði sem snúa að náminu sjálfu umfram annað. Meginreglan er að nemandi sæki skóla og sæki nemandi ekki skóla er slíkt tilkynnt til barnaverndar Hafnarfjarðar. Gangi skólaganga illa í einhverjum tilvikum getur verið að barn fái tímabundna sjúkrakennslu og er slíkt gert í samráði við sérfræðiþjónustu sveitarfélagsins út frá viðmiðum hennar. Sömuleiðis getur skólinn metið nám utan skóla sem ígildi náms í skóla, þá sérstaklega tengt valgreinum og er háð ákvæðum í aðalnámskrá grunnskóla. Nánar um undanþágur í námi má finna hér aftar.

Missi nemandi af námi í skóla tímabundið, t.d. vegna veikinda, leyfa annarra ófyrirsjáanlegra ástæðna, er það á ábyrgð foreldra að nemandi sinni námi sínu á þeim tíma. Um langvarandi veikindi gilda sérstaklega reglur um sjúkrakennslu og skal sækja um slíkt til skólastjóra.

15.1. Eigin verkfæri í námi og ábyrgð

Nám og kennsla í grunnskólum skal vera nemendum að kostnaðarlausu. Skólinn færir nemendum námsgögn og skal nemandi bera ábyrð á þeim, í samræmi við þroska. Nemandi sem týnir námsgögnum sem skólinn lánar honum getur þó þurft að greiða fyrir. Nemandi þarf að koma með eigin verkfæri í námið eins og skólinn metur á hverjum tíma að sé honum nauðsynlegt, s.s. ritföng og skriffæri. Skólinn kynnir í skólanámskrá, þ.e. námskrár hvers bekkjar, hvaða verkfæri hann þarf sjálfur að leggja fram í náminu. Sömuleiðis getur nemandi verið með eigin verkfæri sem þó er ekki krafa um telji hann það henta sér og geti nýst í skóla, t.d. snjalltæki. Öll notkun slíkra er á eigin ábyrgð og lúta almennum skólareglum um notkun þeirra.

15.2. Kennsluáætlanir og heimanám

Skólanámskrá skólans kynnir megináherslur í náminu í hverjum bekk yfir skólaárið. Innan þess getur verið og er nauðsynlegt að skipta náminu í minni þætti og þar koma kennsluáætlanir til sögunnar. Kennsluáætlanir, mismunandi eftir skólum, bekkjum og námsgreinum, fá nemendur jafnóðum í skólastarfinu eftir áherslum í skólanum, t.d. dreift rafrænt í gegnum nemendaumsjónarkerfi skólans. Almenn kynning á kennsluáætlunum er hér aftar í starfsáætluninni.

Markmið heimanáms er að æfa lestur og auka þannig lestrarfærni. Að nemendur þjálfi enn frekar og rifji upp það sem kennt er í skólanum. Nemendur þjálfist í sjálfstæðum vinnubrögðum og taki ábyrgð á námi sínu. Vinna upp efni/áætlun sem ekki næst að klára á skólatíma. Að veita forráðamönnum tækifæri til að taka þátt og fylgjast með námi barna sinna.

Áætlanir og birtingar Heimanám er birt á Google Classroom í 8.-10. bekk, á Mentor og/eða sent i tölvupósti til forráðamanna. Kennarar í 1.-10. bekk senda vikupósta með upplýsingum um nám nemenda og útskýra þá verkefni sem vinna á heima. Fyrirvari á að vera varðandi skil á verkefnum þannig að nemendur og forráðamenn geti skipulagt heimanámið.

Innihald/skipulag

1.-4. bekkur heimalestur daglega upphátt í a.m.k 15 mínútur. Samhliða heimalestrinum eru vikuleg verkefni.

5.-7 bekkur heimalestur daglega upphátt í a.m.k 15 mínútur. Samhliða heimalestrinum eru vikuleg verkefni. Miða skal við að heimanám taki að hámarki 40 – 50 mín á dag.

8.-10. heimalestur lesið heima 5 daga vikunnar og heimaverkefni.

Heimaverkefni eru ýmist til upprifjunar, undirbúnings fyrir kennslustund og verkefni sem nemanda tekst ekki að ljúka í kennslustund.

Ef heimanám nemenda tekur óeðlilega langan tíma eða veldur of miklu álagi á barn skal hafa samband við kennara sem fyrst.

Hlutverk foreldra er að bera ábyrgð á að nemendur sinni heimanámi. Skapa ró og reglusemi í kringum námið. Styðja við bakið á barninu sínu, leiðbeina og hvetja það áfram við námið eftir því sem við á hverju sinni.

Hlutverk nemenda er að skipuleggja heimanám með foreldrum. Ljúka við heimanám og skila því á tilsettum tíma. Sýna ábyrgð og leggja sig fram í náminu.

Hlutverk kennara er að gefa góðar upplýsingar um heimanám. Sjá til þess að nemendur fái upplýsingar til að geta leyst verkefni heima. Fara yfir heimanám og meta. Hafa samband við forráðamenn eftir þörfum.

15.3. Prófareglur og námsmat

Námsmat er það nefnt þegar nemandi fær gefið mat á námi sínu en til þess geta verið notaðar margvíslegar aðferðir (s.s. leiðsagnarmat, próf, mat á ritgerðum og verkefnum, þátttökumat, o.fl.). Gera má greinarmun á tegundum námsmats. Í meginatriðum er talað um tvenns konar námsmat í grunnskólastarfi. Annars vegar er það leiðbeinandi mat sem nefnt er leiðsagnarmat í aðalnámskrá grunnskóla. Leiðsagnarmat skal eiga sér stað yfir allt skólaárið með reglulegri endurgjöf til nemenda og felur þá í sér að benda nemanda á hvar hann er staddur, hvað hann kunni og geti gert betur, og hvetja nemendur í náminu til að auka líkur á því að hann nái viðmiðum. Á þessari vegferð í náminu getur á ákveðnum tímapunktum í náminu verið kynnt sérstaklega staðan í náminu, t.d. á samtalsdögum á miðri önn eða í lok annar. Hins vegar á sér stað, við lok skólaárs, lokamat sem felur í sér hversu vel nemandi hefur náð viðmiðum sem lögð voru upp með í náminu.

15.4. Réttur til upplýsingaöflunar, m.a. skoðunar á prófum og námsmatsgögnum

Sérstök reglugerð er í gildi sem kveður á um upplýsingamiðlun milli heimila og skóla.

- Reglugerð nr. 897/2009 um miðlun og meðferð upplýsinga um nemenda í grunnskólum og rétt foreldra til aðgangs að upplýsingum um börn sín. (Ath! ef reglugerð er breytt er gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

Í reglugerðinni er lögð áhersla á að foreldrar fái fullnægjandi vitneskju um nám barns í skóla og sömuleiðis um að starfsfólk skóla fái fullnægjandi upplýsingar frá heimilum um einstök börn til að geta rækt hlutverk sitt og stutt barn nægilega vel. Við upplýsingasöfnun skal gæta persónuverndar, um allar upplýsingar gildir þagnarskylda starfsfólks skóla (sem einnig er kveðið á um í sveitarstjórnarlögum) og að varðveita þær eftir reglum sem um trúnaðargögn gilda. Reglugerðin fjallar þá nánar um einstakar leiðir og ferla í þessu sambandi.

15.5. Seinkun og flýtingar í námi

Samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla er það meginregla að börn byrji í námi sex ára og séu í grunnskóla í tíu ár. Þó er heimilt að víkja frá þessu bæði hvað varðar upphaf og lok námsins.

Barn getur þannig bæði byrjað fimm eða sjö ára í grunnskóla að veittu samþykki grunnskólastjóra. Í Hafnarfirði þurfa óskir foreldra um flýtingu að vera lagðar fram hálfu ári áður en grunnskólanám á að hefjast. Slík ósk fer til umsagnar sérfræðiþjónustu á Skólaskrifstofunni. Þar er lagt mat á hæfni barns til að hefja nám fyrr en aldur kveður á um og kynna skólastjóra viðkomandi grunnskóla ekki síðar en í apríl á því ári sem barn skal hefja námið (í ágúst). Mat sérfræðiþjónustu vegna flýtingar byggir á sérstökum viðmiðum sem taka mið af því hvort ætla megi að barn hafi þroska til að hefja grunnskólanám fyrr en jafnaldrar. Svipað ferli fer í gang óski foreldri eftir að seinka barni í grunnskólanám um eitt ár og greint er hér ofar um flýtinguna nema hvað engin sérstök viðmið er lögð til grundvallar seinkun. Á grunni mats sérfræðiþjónustu tekur skólastjóri afstöðu til beiðnar. Sótt er um seinkun/flýtingu á grunnskólanámi á Mínum síðum á vef Hafnarfjarðar.

Varðandi það að ljúka námi í grunnskóla á styttri tíma en tíu árum skal skólastjóri meta hvort nemandi hafi getu til að ljúka náminu fyrr. Það getur bæði gilt um einstakar námssvið-/greinar og grunnskólann í heild. Við mat á því hvort hvort nemandi hafi lokið námi í einstaka námsgreinum eða skóla í heild sinni skal taka mið af þeirri hæfni sem krafist er við lok grunnskóla. Hafi nemandi lokið einstaka námsgreinum á minna en tíu árum gildir sérstakt fyrirkomulag um nám í framhaldsskólaáföngum meðan nemandi er í grunnskóla í Hafnarfirði. Sjá hér aftar.

15.5.1. Verklagsreglum um flýtingu/seinkun á skólagöngu í grunnskólum Hafnarfjarðar

Um seinkun eða flýtingu grunnskólagöngu barns við upphaf grunnskólanáms er kveðið á í 15. gr. laga um grunnskóla nr. 91/2008 um skólaskyldu þar sem segir:

> „Skólaskylda barns hefst að jafnaði við upphaf skólaárs á því almanaksári sem barnið verður sex ára. Foreldrar/ forsjáraðilar barns geta sótt um eða samþykkt að það hefji skólagöngu fyrr eða síðar. Skólastjóri getur veitt slíka heimild að fenginni umsögn sérfræðiþjónustu. (2. mgr.)“

Í 32. gr. laga um grunnskóla nr. 91/2008, 2. mgr., um lok grunnskóla segir:

„Skólastjóri metur hvort nemandi hafi lokið grunnskólanámi og ber ábyrgð á útskrift hans úr grunnskóla. Heimilt er að útskrifa nemanda úr grunnskóla áður en tíu ára skyldunámi er lokið, enda uppfylli nemandi

námskröfur grunnskóla í samræmi við lokamarkmið aðalnámskrár. Í aðalnámskrá grunnskóla skal nánar kveðið á um útfærslu þessarar greinar. Ákvörðun skólastjóra í þessu efni lýtur ákvæðum stjórnsýslulaga. Foreldri getur kært synjun um útskrift úr grunnskóla samkvæmt þessari grein eftir fyrirmælum 47. gr.“

Í 47. gr. laga um grunnskóla nr. 91/2008 um kæruheimildir segir:

> „Ákvarðanir um rétt og skyldu einstakra nemenda sem teknar eru í grunnskólum á grundvelli 4. mgr. 5. gr., 4. mgr. 14. gr., 3. og 4. mgr. 15. gr., 5. mgr. 17. gr., 1. mgr. 19. gr., 1. mgr. 23. gr., 4. mgr. 26. gr., 4. mgr. 31. gr., 2. mgr. 32. gr., 2. mgr. 33. gr., 3. mgr. 40. gr. og 2. mgr. 46. gr. eru kæranlegar til ráðherra. Um meðferð kærumála fer að ákvæðum stjórnsýslulaga. Sveitarstjórn getur ákveðið í samþykkt um stjórn og stjórnsýslu sveitarfélagsins að áður en hægt er að kæra ákvörðun skv. 1. mgr. skuli fyrst beina kæru til skólanefndar eða annars tiltekins aðila innan stjórnsýslu sveitarfélagsins. Sé heimild þessari beitt skal sveitarstjórn ákveða hvort þessi kæruréttur eigi við um hluta ákvarðana skv. 1. mgr. eða um þær allar, og þá skal jafnframt tekin afstaða til þess í samþykkt hvort slíkar ákvarðanir sem teknar eru af hálfu sjálfstætt rekinna grunnskóla í sveitarfélagi, sbr. 43. gr., skuli kæranlegar með sama hætti. Um málsmeðferð á kærustigi innan sveitarfélags fer að ákvæðum stjórnsýslulaga.“

Af ofangreindu má ráða að seinkun og flýting við upphaf grunnskólanáms er ekki kæranleg en útskrift úr grunnskóla á minna en 10 skólaárum er það (því 2. mgr. 15. gr. laga um grunnskóla er ekki kæranleg samkvæmt 1. mgr. í 47. gr. laganna en 32. gr. kveður á um kæruheimildin sbr. tilvísanir í lögin hér ofar). Reglurnar hér áfram taka mið af því.

Í aðalnámskrá grunnskóla frá 2011, bls. 77 segir:

> „Meginreglan er sú að börn byrja í grunnskóla á því almanaksári sem þau ná sex ára aldri. Samkvæmt bæði leik- og grunnskólalögum má þó flýta eða seinka skólabyrjun. Skólastjóri grunnskóla getur að uppfylltum ákveðnum skilyrðum heimilað að barn hefji skólagöngu fimm ára eða sjö ára.

Grunnskólalög heimila einnig að nemandi ljúki öllu námi grunnskóla á skemmri tíma en tíu árum. Hér er átt við að bráðgerir nemendur geti útskrifast úr grunnskóla fyrr en aldur þeirra segir til um. Er það lagt í hendur skólans með aðstoð sérfræðiþjónustu sveitarfélaga og að frumkvæði foreldra eða fengnu samþykki þeirra að meta hvenær og hvernig flýting af þessu tagi fer fram. Nemendur þurfa að ljúka öllu námi grunnskóla samkvæmt aðalnámskrá áður en þeir útskrifast úr grunnskóla á skemmri tíma en 10 árum. Þrátt fyrir heimild um að ljúka grunnskóla á skemmri tíma en tíu árum ber grunnskólum að bjóða bráðgerum nemendum upp á að dýpka þekkingu sína í námssviðum grunnskólans eða á fjölbreytt val í öðrum greinum, allt eftir áhuga þeirra.“

Í Samþykkt um stjórn Hafnarfjarðarkaupstaðar og fundarsköp bæjarstjórnar frá 13. ágúst 2013 segir í 64. grein, 3. mgr.:

> „Með vísan til 2. mgr. 47. gr. laga nr. 91/2008 um grunnskóla og 2. mgr. 30. gr. laga nr. 90/2008 um leikskólaskal beina kæru, vegna ákvarðana skv. 1. mgr. 47. gr. grunnskólalaga og 1. mgr. 30. gr. leikskólalaga, tilfræðsluráðs áður en unnt er að kæra slíka ákvörðun til ráðherra.“

Sökum þess að sérstök ákvæði eru í Hafnarfirði um að kæruheimild skuli fyrst fara í gegnum stjórnsýslu sveitarfélagsins áður en kæra fer til ráðuneytis taka sumar reglurnar hér áfram mið af því.

MEGINREGLA UM SEINKUN OG FLÝTINGAR:

Það er meginregla í stjórnsýslu leik- og grunnskólakerfisins í Hafnarfirði að barn sæki grunnskóla á lögbundnum aldri, þ.e. frá 6-16 ára aldurs. Eigi að seinka eða flýta grunnskólagöngu barns við upphaf eða lok hennar þurfa gild, efnisleg sjónarmið að koma til. Þess vegna þarf hver umsókn, sem alltaf er á ábyrgð aðstandenda nemenda, um flýtingu/seinkun að fá viðeigandi umfjöllun í stjórnsýslu skólakerfisins innan tilsettra tímamarka. Sömuleiðis þarf að taka tillit til sjónarmiða foreldra gagnvart slíkum óskum þegar niðurstöður sérfræðinga gefa ekki ótvírætt til kynna hvort flýting/seinkun eigi rétt á sér þar sem foreldrar bera meginábyrgð á uppeldi barns síns og grunnskólagangan er mikilvægur hluti þess. Fyrir seinkanir og flýtingar eru gerðir fjórir mismunandi verkferlar eftir eðli máls og eru kynntir sérstaklega.

Reglur þessar voru staðfestar í fræðsluráði Hafnarfjarðar 23. september 2015

15.6. Undanþágur frá skyldunámi

Skólastjóra er heimilt að veita undanþágur frá skyldunámi í grunnskóla og eru sérstakar leiðbeiningar um slíkt í aðalnámskrá grunnskóla líkt og fyrr hefur verið getið. Þegar skólinn tekur afstöðu til beiðna foreldra um undanþágur í skyldunámi skal hafa þetta í huga:

a. Undanþágur eiga sérstaklega við um ef nám er (i) of flókið fyrir nemanda (t.d. að læra dönsku ef hann er með annað móðurmál en íslensku), (ii) hann sé vel hæfur (t.d. tónlist eða íþróttir), (iii) það brjóti lífs- og trúarskoðanir nemenda eða (iv) fötlun sem kemur í veg fyrir mögulega þátttöku. Slíkar undanþágur gilda um einstaka námsgreinar í grunnskóla
b. Allar slíkar umsóknir þurfa að vera skriflegar og með skýrum óskum um eðli undanþágu.
c. Sérstakar reglur gilda um undanþágu í skólaíþróttum (sjá aðalnámskrá).
d. Skólastjóri skal gæta jafnræðis í veitingu undanþága og hann getur óskað frekari upplýsinga um ósk áður en hún er afgreidd. Erindi skal svarað skriflega og lýtur ákvæðum stjórnsýslulaga.
e. Foreldrar geta kært ákvarðanir skólastjóra varðandi flýtingar í námi við lok grunnskóla til ráðherra menntamála í samræmi við lög um grunnskóla (nr. 91/2008).

15.7. Valgreinafyrirkomulag og framhaldsskólaáfangar

Samkvæmt lögum um grunnskóla (nr. 91/200() og aðalnámskrá grunnskóla (2011/2013) hafa nemendur í 8.-10. bekk möguleika að taka hluta námsins sem val, þ.e. velja sér eigin námsgreinar sem ýmist geta verið kenndar af grunnskóla eða ekki. Hver skóli kynnir nemendur fjölda valtíma sem stendur þeim til boða. Eftirfarandi gildir um valtímana:

a. Ef nemandi velur að taka valtíma utan skóla þarf hann, með samþykki foreldra, sækja um það sérstaklega og gera um það samning við skólann. Slíkt val getur verið í öðrum skólum (t.d. tónlistarskóla), íþróttanám hjá íþróttafélagið, þátttaka í tómstundastarfi og jafnvel fleira.
b. Í Hafnarfirði eru skipulagðar sérstakar valgreinar þvert á grunnskóla og teljast þær því valgrein innan skóla en ekki utan þar sem kennslukostnaður er greiddur af skólanum.
c. Árangur í valtímum skal berast til skóla og birtast á vitnisburðarblöðum nemenda.
d. Um valáfanga í framhaldsskóla gilda sérstakar reglur og eru þær kynntar hér neðar.
e. Kostnaður af valtímum utan grunnskóla er grunnskólanum óviðkomandi, þ.e. nemandi getur þurft að greiða fyrir námið og grunnskólinn ber ekki ábyrgð á því námi.

Varðandi nám í framhaldskólum eru þetta hafnfirskar reglur um slíka framkvæmd sem gert er ráð fyrir í aðalnámskrá að gerist milli grunnskóla og framhaldskóla á hverjum stað. Í Hafnarfirði er sérstakur samningur milli bæjarins og Flensborgarskóla og Tækniskólans í Hafnarfirði. Tvenns konar fyrirkomulag er í gangi:

a. Sem almennir framhaldsskólaáfangar: Hafi nemandi sýnt hæfni til að stunda nám í framhaldsskóla í námsgreinum sem hann hefur lokið í grunnskóla skal honum standa slíkt til boða án kennslukostnaðar. Þetta gildir um kennslu í ensku og stærðfræði í Flensborg. Nemandi þarf þó að greiða innritunargjald í framhaldsskólann en á móti sleppir hann þátttöku í sömu námsgrein í grunnskóla en sinnir viðveruskyldu þá í stundaskrá grunnskólans. Nemandi getur tekið tvo námsáfanga í framhaldsskóla í hverri námsgrein sem hann tekur, einn á haustönn og einn á vorönn. Umræddir námsáfangar eru sérstaklega skipulagðir fyrir grunnskólanemendur í Hafnarfirði. Þeir og lúta lágmarksfjöldatakmörkunum og eru samblanda staðnáms og fjarnáms (Flensborg).
b. Sem miðlægir valáfangar: Hafnarfjarðarbær býður upp á valgrein í Tækniskólanum í samstarfi við skólann og er ætlað 10. bekkingum í grunnskólum sem geta tekið umrætt nám sem valgrein.

15.8. Nám í sænsku og norsku í stað dönsku – og einnig pólsku

Nemendur í grunnskólum læra dönsku frá 7. bekk en einstaka skólum er þó heimilt að byrja þá kennslu fyrr. Nemendur sem hafa búið í Svíþjóð eða Noregi áður en dönskukennsla hefst í grunnskólanum eiga rétt á að læra norsku eða sænsku í stað dönskunnar hafi þeir til þess nægjanlega hæfni frá 7. bekk (jafnvel þótt dönskunámið byrji fyrr í skólanum). Í Hafnarfirði þurfa foreldrar að sækja til einstakra grunnskóla um þetta nám þegar nemandi er í 6. bekk (eða síðar ef það við þegar nemandi kemur nýr í grunnskóla eftir það). Hafnarfjarðarbær hefur gert samning við Tungumálaverið í Laugarnesskóla (rekið af Reykjavíkurborg með stuðningi nokkurra aðila) um sænsku- og norskukennslu hafnfiskra nemenda. Það nám er í dag staðnám fyrir nemendur í 7.-8. bekk þar sem kennslustaðir geta verið utan Hafnarfjarðar og breytilegir eftir árum, síðdegis eftir að hefðbundinni kennslu lýkur í grunnskóla og breytilegt eftir árum. Námið í 9.-10. bekk er fjarnám. Nánari upplýsingar um námið má finna á vef Tungumálaversins. Umsókn um undanþágu frá dönsku og sækja aðrar námsgreinar í staðinn fer fram á Mínum síðum á vef bæjarins.

II. hluti: Hagnýtar upplýsingar

20. Hagnýtar upplýsingar

20.1. Fatnaður

Nemendur skulu vera klæddir eftir veðri enda fara þeir út í öllu veðri. Merkja skal yfirhafnir og skófatnað. Verðmæti skulu ekki skilin eftir í vösum.

20.2. Óskilamunir

Tilkynna skal fundna og glataða muni á skrifstofu skólans. Óskilamunir eru geymdir á gangi hjá bókasafninu. Mikilvægt er að allar eigur séu merktar. Á samtalsdögum og öðrum dögum sem foreldrar koma í skóla er reynt að hafa óskilamuni aðgengilega fyrir foreldra. Óskilafatnaður sem ekki hefur verið vitjað við lok hverrar annar er gefinn til Rauða kross Íslands.

20.3 Útivistartími

Frá 1. september til 1. maí mega börn 12 ára og yngri vera úti til kl. 20 en 13 – 16 ára mega vera úti til kl. 22. Miðað er við fæðingarár. Fyrir utan þessa tíma verða börn að vera í fylgd með fullorðnum. Bregða má þó út af þessum reglum þegar börn 13 – 16 ára eru á heimleið frá viðurkenndri skóla-, íþrótta- eða æskulýðssamkomu.

20.4. Heimsíða skólans

Heimasíða Skarðshlíðarskóla er upplýsingamiðill fyrir skólann. Á síðunni er að finna allar helstu upplýsingar um starfið í skólanum, myndir úr skólastarfinu og eyðublöð. Gert er ráð fyrir að foreldrar geti fengið allar helstu upplýsingar um skólastarfið þar inni. Slóðin er www.skardshlidarskoli.is

21. Fastir þættir í skólastarfinu

Sjá kafla 12.1 Skólahefðir

22. Frístundastarfsemi

Starfræktar eru níu tómstundamiðstöðvar á vegum grunnskólum Hafnarfjarðar. Í hverri miðstöð starfar deildarstjóri sem heldur utan um daglegan rekstur og ber ábyrgð á skipulagningu og framkvæmd starfsins. Innan hverrar tómstundamiðstöðvar er starfrækt frístundarheimili og félagsmiðstöð.
Tómstundamiðstöðvar koma að öllu frístunda- og tómstundastarfi fyrir börn og unglinga innan hvers grunnskóla. Mikilvæg leið að settum markmiðum er samstarf við íþrótta- og æskulýðsfélög, kennara, foreldra og aðra sem koma að fræðslu og/eða umönnun barnanna. Tómstundamiðstöðvarnar skulu vinna að heilsueflingu barna og ungmenna með forvörnum og óformlegu námi. Óformlegt nám er t.d. ýmislegt sem manni lærist við sín daglegu störf, á vettvangi fjölskyldunnar eða frístundastarfsemi. Þá er áhersla lögð á að stuðla að lýðræðislegum vinnubrögðum og eflingu á sjálfstrausti og félagsfærni barna og unglinga, þar sem jafnréttissjónarmið eru ávallt höfð að leiðarljósi.
Frístundaheimilið heitir Skarössel og félagsmiðstöðin heitir Skarðið

22.1. Félagsstarf á yngsta stigi: Frístundaheimili

Frístundaheimili starfa samkvæmt grunnskólalögum 91/2008 og hlutverki frístundaheimila, gefið út af mennta- og menningarmálaráðuneyti. Starfið endurspeglar einnig fjölskyldu- og skólastefnu Hafnarfjarðar og starfsskrá Fræðslu- og frístundaþjónustu Hafnarfjaðar. Frístundaheimili Hafnarfjarðar vinna samkvæmt Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna með það að markmiði að efla hæfni barnanna til að móta sér sjálfstæðar skoðanir og hafa áhrif á umhverfi sitt og aðstæður. Leitast er við að veita öllum börnum tækifæri til að taka þátt í frístundastarfi óháð getu þeirra, þroska eða fötlun þar sem sérstök áhersla er lögð á að koma til móts við alla.

Hlutverk frístundaheimila er að bjóða upp á fjölbreytt tómstundastarf fyrir nemendur á aldrinum 6-9 ára eftir að hefðbundnum skóladegi lýkur til kl. 16:30 alla virka daga, óháð getu þroska eða fötlun en sérstök áhersla er lögð á að koma til móts við alla hópa.

Þegar frí er í skólanum á virkum dögum er opið í frístundaheimilum frá klukkan 8:00 um morguninn og til 16:30 að undanskildu vetrarfríi en þá er lokað á frístundaheimilum. Þessa daga er auglýst sérstaklega eftir skráningu þeirra barna sem eiga að mæta. Frístundaheimilin eru einnig opin á virkum dögum í jólafríi og páskafríi.

Í frístundaheimilinu kynnast börnin hinum ýmsu tómstundum. Leitast er við að hafa starfið sem fjölbreyttast svo að allir finni eitthvað við sitt hæfi m.a. með útiveru, fjölbreyttum leikföngum, spilum, föndurefni og kubbum.

Markmið frístundaheimila er að hvert barn fái að njóta sín og þroskast í umhverfi sem einkennist af hlýju, öryggi og virðingu. Lögð er áhersla á að efla félagsþroska hvers barns og virðingu þess fyrir sjálfu sér, öðrum og umhverfi sínu. Við teljum mikilvægt að efla sjálfstæði og sjálfsmynd hvers barns og gera því kleift að kynnast eigin möguleikum og nýta hæfileika sína. Þá er markmið með starfsemi frístundaheimila að yngstu börn grunnskólanna hafi í boði öruggt umhverfi til að dvelja á eftir skóla með aðstöðu til örvandi og skemmtilegs frítímastarfs. Einnig er stefnt að því að veita börnum og foreldrum þeirra heildstæða þjónustu. Barnið og vellíðan þess er þungamiðjan í daglegu starfi.

Lögð er áhersla á að eiga gott samstarf við foreldra og tökum vel á móti athugasemdum og ábendingum. Skráning í frístundaheimili fer fram á Mínum síðum á vef Hafnarfjarðar. Barn getur hafið dvöl í frístundaheimilinu þegar deildarstjóri eða aðstoðardeildarstjóri hefur staðfest umsóknina við foreldra og tilkynnir þeim hvenær barnið megi mæta.

- *Frístundaheimilið Tröllaheimar í Áslandsskóla.*
- *Frístundaheimilið Hraunsel í Hraunvallaskóla.*
- *Frístundaheimilið Holtasel í Hvaleyrarskóla.*
- *Frístundaheimilið Lækjarsel í Lækjarskóla.*
- *Frístundaheimilið Krakkaberg í Setbergsskóla*
- *Frístundaheimilið Skarðssel í Skarðshlíðarskóla.*
- *Frístundaheimilið Hraunkot í Víðistaðaskóla,*
- *Frístundaheimilið Álfakot í Engidalsskóla,*
- *Frístundaheimilið Selið í Öldutúnsskóla.*

22.2. Frístundaheimili Skarðssel

Frístundaheimili Skarðssel starfar eftir lögbundnum markmiðum frístundaheimila skv. aðalnámskrá, SMT viðmiðum Skarðshlíðarskóla og einkennisorðum skólans, samvinna – vinátta – þrautseigja . Í þessu felst m.a. að bjóða upp á fjölbreytilegt og þroskandi starf þar sem leikgleði fær að njóta sín og að taka mið af kenningum um fræðslumiðaðan leik í uppsetningu á starfi í rými þar sem börnin upplifa sig örugg og hamingjusöm. Einnig er leitast við að raða starfi upp á þann máta að öll börn geti tekið þátt og að starfið miði að því að byggja upp samheldni meðal einstaklinga og styrkingu hvers og eins í félagslegu samhengi. Við leggjum einnig áherslu á samskipti við foreldra, skýr skilaboð og samvinnu við kennara og annað starfsfólks innan skólans, auk þess að halda uppi lýðræðislegu andrúmslofti til að hvetja börnin til að taka þátt í ákvörðunum sem að snúa að þeim sjálfum.

22.3. Félagsstarf á miðstigi og unglingastigi: Félagsmiðstöðvar

Í grunnskólum Hafnarfjarðar eru starfandi níu félagsmiðstöðvar og er húsnæði þeirra í grunnskólunum. Í félagsmiðstöðvum er boðið upp á uppbyggilegt frítímastarf fyrir 10 - 16 ára börn og unglinga. Áhersla er lögð á að ná til þeirra barna og unglinga sem þarfnast félagslegs stuðnings og að bjóða upp á fjölbreytileg viðfangsefni. Unnið er í klúbbum, ráðum, sértæku hópastarfi, opnu starfi og tímabundnum verkefnum.
Hlutverk félagsmiðstöðva er tvíþætt. Annars vegar er hlutverk þeirra að bjóða börnum og unglingum á aldrinum 10-16 ára upp á frístundastarf sem hefur forvarnar-, uppeldis- og menntunargildi og tekur mið af aldri þeirra og þroska. Hins vegar er hlutverk þeirra að bjóða upp á aðstöðu til afþreyingar og samveru með jafnöldrum í öruggu umhverfi.
Áhersla er lögð á að virkja börn og unglinga til virkrar þátttöku og framkvæmda í starfinu, einkum þau sem þurfa sérstaka hvatningu og stuðning vegna fötlunar eða félagslegra aðstæðna. Hópastarf og opið starf eru þar kjölfestan.
Á skólatíma er opið í félagsmiðstöðvum í frímínútum og hádegishléum fyrir nemendur í 8. - 10. bekk þegar kostur gefst, auk þess sem börnin og unglingarnir geti kíkt við og rætt við stjórnendur og

starfsfólk ef eitthvað liggur þeim á hjarta. Hins vegar er um að ræða almennan opnunartíma sem er þrisvar í viku frá kl:17:00 – 22:00

Félagsmiðstöðvarnar skulu vera vakandi yfir þörfum samfélagsins og fræða, fjalla um og hafa jákvæð áhrif á unglingana með hin ýmsu málefni sem tengjast þeirra daglega lífi. Starfið einkennist af gagnkvæmri virðingu, jákvæðum samskiptum og unglingalýðræði. Nánari upplýsingar á hafnarfjordur.is.

- *Félagsmiðstöðin Ásinn í Áslandsskóla*
- *Félagsmiðstöðin Mosinn í Hraunvallaskóla*
- *Félagsmiðstöðin Verið í Hvaleyrarskóla*
- *Félagsmiðstöðin Vitinn í Lækjarskóla*
- *Félagsmiðstöðin Setrið í Setbergsskóla*
- *Félagsmiðstöðin Skarðið í Skarðshlíðarskóla*
- *Félagsmiðstöðin Hraunið í Víðistaðaskóla*
- *Félagsmiðstöðin Aldan í Öldutúnsskóla*
- *Félagsmiðstöðin í Engidalsskóla (bara með miðdeildarstarf)*

22.4. Félagsmiðstöðin Skarðið

Félagsmiðstöðin Skarðið er ein af níu félagsmiðstöðvum í Hafnarfirði. Hún er staðsett á annarri hæð Skarðshlíðarskóla. Markhópur Skarðsins eru börn og unglingar í Skarðshlíðarskóla en þó eru allir unglingar velkomnir á opnunartíma félagsmiðstöðva. Í Skarðinu starfa frístundaleiðbeinendur í vaktavinnu.
Opnunartími félagsmiðstöðvarinnar er mánu-, miðviku- og föstudaga kl. 17-22.

- Unglingadeild: opið þrjú kvöld í viku frá 19.30- 22:00.
- Miðdeild: opið þrjá daga í viku frá kl:17:00 – 18:45

Félagsmiðstöðin Skarðið vinnur samkvæmt barna- og unglingalýðræði. Notast er við leiðir unglingalýðræðis eins vel og kostur er með því að virkja börn og unglinga til sjálfstæðrar, gagnrýnar og skapandi hugsunar og virkni þannig að raddir þeirra heyrist. Skarðið gefur börnum og ungmennum tækifæri og vettvang til að framkvæma hugmyndir sínar og tryggja þannig að styrkleikar og hæfileikar hvers og eins fái að njóta sín. Starfsfólk Skarðsins mætir ungu fólki á þeirra forsendum og sýnir þeim virðingu og trúnað í samskiptum. Það stendur fyrir fjölbreyttu hópastarfi sem tekur mið af áhuga og þörfum hvers og eins, ásamt markvissri fræðslu og forvörnum.

22.5. Sameiginlegir viðburðir félagsmiðstöðva í Hafnarfirði

Félagsmiðstöðvarnar í Hafnarfirði standa fyrir sameiginlegum viðburðum, ýmist innan bæjarins en einnig í samstarfi við aðrar félagsmiðstöðvar á landsvísu. Hér er getið reglulegra, fastra viðburða

- **Grunnskólahátíð**
  Grunnskólahátíðin í Hafnarfirði er árlegur viðburður og er samvinnu verkefni skóla og félagsmiðstöðva. Sýnd eru atriði/leiksýningar frá öllum grunnskólunum um daginn. Um kvöldið er ball í íþróttahúsinu við Strandgötu fyrir alla unglinga í 8.,9. og 10. bekk. Það eru um 900 ungmenni sem koma á hátíðina.
- **Spurningakeppnin *Veistu svarið***

Spurningarkeppnin er árviss viðburður. Í keppninni hafa lið frá öllum unglingadeildum grunnskólanna í Hafnarfirði. ÍTH sér um framkvæmd spurningakeppninnar en farnar eru mismunandi leiðir í skólunum við að finna keppendur. Skólar og félagsmiðstöðvar hafa leyst það saman en sumir skólar leggja til liðstjóra fyrir keppendur sína.

- **Stíll**
  Stíll er árleg hönnunarkeppni á milli félagsmiðstöðva í Hafnarfirði þar sem keppt er í hárgreiðslu, förðun og fatahönnun út frá ákveðnu þema. Hver félagsmiðstöð má senda eitt lið í Stíl hjá Samfés.
- **Söngkeppnin**
  Söngkeppnin er árlegur viðburður. Haldnar eru keppnir í hverri félagsmiðstöð og fara tvö lið úr hverri félagsmiðstöð áfram í Hafnarfjarðarsöngkeppnina sem er haldin í Bæjarbíó. Efstu tvö sætin i Hafnarfjarðarkeppninni taka svo þátt í söngkeppnina hjá Samfés.
- **Samfés**
  Samfés eru frjáls félagasamtök félagsmiðstöðva á Íslandi. Félagsmiðstöðvar í Hafnarfirði eiga aðild að Samfés. Það er árvissir viðburðir sem félagsmiðstöðvarnar í Hafnarfirði taka þátt í með Samfés. Má þar nefna Stíl, Söngkeppni, Samfestingur (ball) og Landsmót Samfés. Nánari upplýsingar um Samfés og viðburði á þeirra vegum er að finna á samfes.is.

23. Innritun í skóla, móttaka nýrra nemenda, skólaúrsögn og brottrekstur

Hér er getið helstu atriða er snúa að innritun í skóla, móttöku nýrra nemenda, skólaúrsögn og brottrekstur úr skóla.

23.1 Innritun í grunnskóla

Foreldrar eru ábyrgir fyrir innritun barna sinna í grunnskóla á því aldursári sem þau eru 6 ára. Innritun í grunnskóla Hafnarfjarðar fer fram á Island.is. Börn hafa sjálfkrafa aðgang að hverfisskóla í samræmi við lögheimilisskráningu hjá Þjóðskrá íslands. Vilji foreldrar sækja um annan grunnskóla en hverfisskóla, hvort sem er innan Hafnarfjarðar eða utan er það líka gert inn á island.is. Aðgangur að grunnskóla utan hverfisskóla er þó alltaf háð samþykkis viðkomandi skólastjóra (innan Hafnarfjarðar) en ef skólinn er utan Hafnarfjarðar þarf sömuleiðis samþykki skólayfirvalda í Hafnarfirði fyrir skóladvölinni þar sem Hafnarfjarðarbær innir þá af hendi greiðslur til viðkomandi skóla/ sveitarfélags. Skarðshlíðarskóli tekur ekki á móti nemendum utan hverfis á yngsta stigi.

23.2 Móttaka nýrra nemenda

Þegar barn kemur í grunnskóla 6 ára, eða flytur á milli skóla eða hefur einhverjar sérþarfir, viðhefur skóli ákveðnar ráðstafanir í þeirri móttöku. Skólinn vinnur þar eftir ákveðnum móttökuáætlunum sem finna má í IV. hluta starfsáætlunarinnar hér og frekari upplýsingum á vef skólans eftir atvikum.

23.3 Skólaúrsögn og búferlaflutningar

Ef barn fær aðgang í nýjum skóla, t.d. vegna lögheimilisflutnings, skal tilkynna úrsögn úr skólanum. Það skal gert með tilkynningu til skóla, t.d. með tölvupósti. Úrsögn úr skóla er ekki tilkynnt fyrr en nemandi hefur fengið inngöngu í annan skóla og nafn nýja skólans þarf að koma fram í úrsögninni. Mikilvægt er að skólayfirvöld í Hafnarfirði viti um veru allra barna á grunnskólaaldri sem eiga lögheimili í bænum.

23.4. Brottrekstur úr skóla

Nemendur ber að hlíta skólareglum í samræmi við góðan skólabrag. Skólum ber að gera allt til að styðja við nemendur svo þeir geti fylgt skólareglum. Dugi slíkt ekki hafa skólastjórnendur heimildir til að vísa nemendum úr skóla. Allar brottvísanir úr skóla fylgja ákvæðum stjórnsýslulaga, hvort sem þær eru tímabundnar eða ótímabundnar. Óheimilt er að vísa nemanda úr skóla nema einn dag án þess að ákvæði stjórnsýslulaga taki virkni.

Tímabundnar brottvísanir geta verið allt að vikubrottrekstur úr skóla. Í því felst að gert er ráð fyrir að nemandi geti aftur hafið skólagöngu í sama skóla en með frekari skilyrðum, þ.e. ef sams konar brot á skólareglum verði endurtekin geti nemandi átt yfir höfði sér ótímabundna brottvísun úr skólanum og þurfi nýjan skóla.

Ótímabundin brottvísun úr skóla felur í sér að nemandi fær ekki að stunda áfram nám við skólann og þarf að fara í annan skóla. Málefni nemanda koma þá til kasta sérfræðiþjónustu við grunnskóla á Skólaskrifstofu Hafnarfjarðar sem vinnur að því að finna nýtt skólaúrræði fyrir nemanda í samráði við foreldra og jafnvel aðra aðila eftir atvikum eins og félagsþjónustu sveitarfélagsins (fjölskylduþjónustan).

Miðað er við það að nemandi sé ekki lengur en viku utan skóla en einnig getur komið til sjúkrakennsla meðan fundið er nýtt skólaúrræði.

24. Umhverfismál í skólastarfinu

Umhverfisteymi var stofnað haustið 2020. Hlutverk þess er að styðja við og leiðbeina starfsfólki og nemendum við að sinna umhverfisvernd. Má þar nefna flokkunarmál, hreinsun á skólalóð, að stuðla að minni matarsóun, nýta vel auðlindir o.s.fr.
Rusl er flokkað í almennt rusl, plast og pappír. Í öllum stofum og sameiginlegum rýmum eru ruslatunnur til að flokka sorp.
Árgangar skiptist á að fara út og hreinsa skólalóðina.

25. Ferðir í skólastarfi og kostnaður

25.1. Skólaakstur (skólaíþróttir)

Þegar kennsla einstakra námsgreina er utan göngufæris, t.d. í íþróttahús eða sundlaugar, er akstur á vegum skólans til að stunda viðkomandi námsgreinar. Í skólaakstri til og frá kennslustöðum gilda skólareglur. Skólaakstursbílar uppfylla ströngustu öryggiskröfur en það er alltaf nemenda að bera ábyrgð á því að fylga öryggisreglum í akstri, s.s. að spenna öryggisbelti.

25.2. Vettvangsferðir

Meginregla í öllum vettvangsferðum á vegum skóla að skólar greiða ferða- og kennslukostnað slíkra ferða en nemendur uppihald eftir því sem við á, þ.e. í styttri ferðum á skilyrði um uppihald ekki við.

25.3. Skólabúðir og nemendakostnaður

Nemendum í grunnskólum Hafnarfjarðar gefst möguleiki á að sækja fast skólabúðir á Reykjum (7. bekkur) og í Vindáshlíð (9. bekkur). Um kostnað við þátttöku í skólabúðum gilda ákveðnar reglur, þ.e. skóli greiðir ferðakostnað og kennslukostnað en nemendur uppihald (gisting og fæði).

25.4. Skólaferðalög og nemendakostnaður

Meginregla í öllum skólaferðalögum að skólar greiða ferða- og kennslukostnað slíkra ferða en nemendur uppihald. Sú undantekning er þó að sé skólaferðalag ákvörðun nemendafélags/foreldra/-félags að allur kostnaður er nemenda, þ.e. ekki bara uppihald heldur einnig ferðakostnaður.

25.5. Valgreinar utan skóla og nemendakostnaður

Meginregla er að þegar nemendur velja sér valgreinar á eigin vegum í 8.-10. bekk grunnskóla sem ekki eru haldnar í skólanum þarf hann sjálfur að annast ferðir til og frá heimili á þann stað sem valgrein er kennd.

26. Skólahúsnæði, öryggismál og skemmdir

26.1. Almennar umgengnisreglur

Nemendur skulu temja sér góða umgengni og bera virðingu fyrir eigum skólans og annarra. Ganga skal frá yfirhöfnum og skóm við komu í skólann.

26.2. Reglur um íþróttahús og sundlaug

Kennsla í íþróttum fer fram í fullútbúnu íþróttahúsi í Skarðshlíðarskóla. Sundkennslan fer fram í Ásvallalaug. Íþróttakennslan hefst með útikennslu fyrstu vikur skólaársins og henni lýkur með útikennslu síðustu vikur skólaársins. Ef nemandi getur ekki tekið þátt í íþrótta- eða sundtíma af einhverjum orsökum þarf foreldri/forráðamaður að skrá barnið sitt í leyfi inn á Mentor eða á heimasíðu skólans. Í útileikfimi er áríðandi að nemendur komi í fötum sem þægilegt er að hreyfa sig í. Æskilegur fatnaður þegar kennsla hefst inni eru stuttbuxur, íþróttabuxur, leggings/ hjólabuxur og stuttermabolur. Nemendur í 1.- 2. bekk eru berfættir. Nemendur í 3. - 10. bekk eru í íþróttaskóm. Nemendur þurfa að mæta með sundföt og handklæði í sund. Stúlkur mæti í sundbol í sundtíma og drengir mæti í sundbuxum. Ekki er æskilegt að nemendur séu í bíkíní eða stuttbuxum þar sem þessi fatnaður hefur hamlandi áhrif á frammistöðu nemanda. Ekki hægt að fá lánuð sundföt né sundgleraugu.

26.3. Öryggismál, skemmdir og ábyrgð

Í skólanum starfar öryggisnefnd og hefur hún meðal annars það hlutverk að halda utan um bruna- og öryggismál skólans. Það felur í sér gerð og uppfærslu á rýmingaráætlun, skipulag vegna brunaæfinga og upplýsingamiðlun til starfsmanna um hlutverk hvers og eins.

Valdi nemandi skemmdum á tækjum, húsbúnaði eða öðru í skólanum skulu forráðamenn hans bæta tjónið. Kennslubækur eru hluti af eigum skólans.

27. Skólasafn og útlán náms- og kennslugagna

Skólasafn Skarðshlíðarskóla á að vera lifandi fræðslu-, upplýsinga- og menningarmiðstöð skólans. Það er ætlað til að hvetja nemendur til lesturs sér til gagns og gamans. Einnig á það að styðja við kennslu og veita greiðan aðgang að upplýsingum og heimildum til nemenda og starfsfólks skólans. Bókakostur safnsins samanstendur af bókum fyrir börn og ungmenni, auk fræðibóka. Á safninu eru einnig geymd tímarit og spil. Allur safnkostur safnsins er skráður í bókasafnskerfið Leitir sem er miðlægt skráningarkerfi fyrir almennings- og skólasöfn um allt land. Allir starfsmenn og nemendur eiga útlánakort sem skólasafnið gefur út og geymir. Öllum nemendum og starfsfólki skólans er heimilt að fá lánaðar bækur á safninu. Útlánstími bóka eru 30 dagar og hægt er að endurnýja útlán ef þörf krefur.
Nemendur í 1. og 2. bekk koma reglulega í heimsókn á bókasafnið yfir skólaárið í lestrastund og vinna að smáum verkefnum. Bókasafnið er opið alla daga vikunnar og eru útlánatímar breytilegir eftir dögum.

28. Skólamáltíðir, nesti og matarmenning í skóla

Nemendur fá 10 mínútur í kringum morgunfrímínútur til að fá sér morgunhressingu. Boðið er upp á ávaxtaáskrift í gegnum Matarstund. Ef nemendur eru ekki í áskrift er lögð áhersla á að þeir komi með hollt nesti og minnt er á þetta er hressing, nemendur þurfa staðgóðan morgunmat og fá hádegismat kl. 11:10. Mælt er með því að nemendur séu með vatnsbrúsa eða plastglas til að drekka vatn úr. Þar sem ekki er aðstæða til að skola fernur taka nemendur tómar fernur með sér heim. Ef nemendur klára ekki nestið sitt fara þeir með það heim aftur. Þannig geta forráðamenn fylgst með því hvort nemendur borði nestið sitt og minnkað matarsóun. Sætindi (s.s kex, súkkulaði korn í engjaþykkni) er ekki leyfilegt. Foreldrar eru hvattir til að setja nestið í margnota umbúðir. Hreint plast og pappírsumbúðir er flokkað í skólanum, annað er sent heim til flokkunar.

Hádegismatur fyrir 1. -4. bekk er kl. 11:10 – 11:30, 5. – 7. bekkur borðar kl 11:30 -11:50 og 8. -10. bekkur borðar 12:10 – 12:30.
Fyrirtækið Matarstund sér um og rekur mötuneyti fyrir nemendur og starfsfólk. Lögð er áhersla á þrjá mikilvæga þætti: næringu barna, umhverfissjónarmið og matarsóun. Í upphafi skólaárs þarf að skrá öll börn í mataráskrift í gegnum heimasíðuna Í mat. Hægt er að velja um fasta áskrift 5 daga vikunnar eða dagaval. Áskrift framlengist sjálfkrafa um einn mánuð nema ef áskrift sé sagt upp eða breytt. Allar breytingar hvort heldur er varða dagaval eða uppsögn skal gera fyrir 21. hvers mánaðar undan þeim mánuði sem breytingum er ætlað að taka gildi.

Allir matseðlar eru næringaútreiknaðir og farið eftir ráðleggingum embætti Landlæknis. Matseðlarnir eru birtir á heimasíðu Matarstund.is – á heimasíðunni geta foreldrar og aðrir aðstandendur fylgst með matseðlum og samsetningu matseðla, þar birtast einnig upplýsingar um innihald. Við matseðlagerð er notast við handbók fyrir skólamötuneyti sem var gefin út af embætti Landlæknis árið 2010. Í ráðleggingunum er gert ráð fyrir að það sé heit máltið a.m.k. fjórum sinnum í viku og gert ráð fyrir að ávextir eða annarskonar grænmeti fylgi hádegisverði. Boðið er upp á vatn með öllum máltíðum.

Þeir nemendur sem ekki eru í mataráskrift skulu hafa með sér hollan hádegisverði í skólann. Nemendur hafa aðgang að heitu vatni, örbylgjuofni og samlokugrilli.

Ef nemendur sem eru með ofnæmi fyrir einhverjum matvælum er mikilvægt að upplýsa skólann og aðila sem sjá um matinn um það.

Ef foreldrar hafa spurningar, ábendingar eða athugasemdir varðandi hafragrautinn eða ávaxtaáskriftina þá hvetjum við þá til að senda fyrirspurn á: imat@imat.is

Gos, sælgæti, snakk og sætabrauð er ekki leyfilegt nema í undantekningartilfellum og fá þá forráðamenn formlega tilkynningu um það í tölvupósti.

29. Kvartanir til skólayfirvalda og kærur

Grunnskólastarfið miðar að því að mæta þörfum nemenda fyrir menntun, félagsskap og persónulegan þroska. Starfsfólk skólans leggur sig fram um mæta öllum nemendum á jafnréttisgrundvelli og svara þar þörfum nemenda. Foreldrar bera ábyrgð á börnum sínum og ef skólastarfið er ekki að svara þörfum þeirra er eðlilegt að samræða fari fram á milli skóla og heimilis, t.d. í foreldraviðtölum og viðtalstímum. Gott samstarf heimilis og skóla er lykilatriði í því að skólagöngu barns miði sem best.

Í einhverjum tilvikum geta foreldrar verið ósáttir við starfshætti skóla og foreldrar hafa þá rétt og skyldur til að leita lausna á vanda sem þeir telja vera til staðar. Foreldrar geta leitað til stjórnenda skóla eftir atvikum eða sent erindi til nemendaverndarráðs skólans.

Sömuleiðis geta foreldrar nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar leitað til skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs með málefni barna sinna telji þeir að þeim sé ekki nægilega vel sinnt í skólanum eða leitað ráða.

Foreldrar hafa einnig rétt á að kæra ákvarðanir um rétt og skyldu barna sinna sem teknar eru í skólanum á grundvelli margra atriða skv. lögum um grunnskóla nr. 91/2008, grein 47. Kærur eru kæranlegar til ráðherra menntamála en foreldrar geta sent kæru beint til ráðuneytis eða sent hana fyrst til fræðsluráðs Hafnarfjarðar (sem skólanefndar Hafnarfjarðarbæjar um málefni grunnskóla) til að fá afstöðu þess til kæruefnisins (til samþykkis eða synjunar). Kærur snúast fyrst og fremst um ákvarðanatöku sem snúa að málefnum einstakra barna hverju sinni en skóli hefur víðtækt vald til að skipuleggja málefni skólastarfsins og kennsluna út frá almennum sjónarmiðum sem eru ekki kæranleg þegar þau snúa ekki sérstaklega að einstaka nemendum.

Hafi foreldrar ekki fengið lausn mála sinna í gegnum ofangreint kæruferli en loks möguleg kæruheimild til innanríkisráðuneytis á grundvelli 111. gr. sveitarstjórnarlaga (nr. 138/2011).

30. Trúarbragðafrelsi og trúmál í skólastarfinu

Á Íslandi ríkir trúarbragðafrelsi og grunnskólinn tekur ekki afstöðu í trúarlegum málefnum. Grunnskólinn starfar eftir lögum þar sem markmiðsgrein grunnskólalaganna leggur skólunum til afstöðu í trúarlegum málefnum.

> Hlutverk grunnskóla, í samvinnu við heimilin, er að stuðla að alhliða þroska allra nemenda og þátttöku þeirra í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun. Starfshættir grunnskóla skulu mótast af umburðarlyndi og kærleika, kristinni arfleifð íslenskrar menningar, jafnrétti, lýðræðislegu samstarfi, ábyrgð, umhyggju, sáttfýsi og virðingu *fyrir manngildi. Þá skal grunnskóli leitast við að haga störfum sínum í sem fyllstu samræmi við stöðu og þarfir nemenda og stuðla að alhliða þroska, velferð og menntun hvers og eins.* (Lög um grunnskóla, 2008, 2. gr.)

Skólahefðir, sem margar eiga rætur að rekja til trúarlegra hátíðisdaga kristninnar, hafa þótt sjálfsagðar í skólastarfi. Hefðir geta reynst mis heppilegar þrátt fyrir sögulega tilvist og það eitt réttlætir ekki tilurð þeirra, hvort sem það er í skólastarfi eða annars. Ýmsar hefðir í skólum sem tengjast kristnum hátíðum eru því lagðar í hendur skólanna að velja og þær eru í sjálfu sér ekki andstæð lögum eða grunnskólastarfi. Hefðir í skólastarfi geta aukið umburðarlyndi fyrir ólíkum trúarlegum sjónarmiðum og áherslum sem nauðsynlegt getur verið fyrir nemendur að kynnast.

Starfsfólk skóla sinnir opinberum verkefnum og fylgir almennum viðmiðum og siðareglum um mannleg samskipti og umburðarlyndi óháð persónulegum skoðunum í samræmi við regluverk sem tengist opinberum stofnunum og starfsmönnum. Það er því ævinlega í hlutverk sátta í skólastarfi og getur því hvorki verið boðberar trúar eða trúarleysis í sínum störfum í grunnskóla hvað sem líður persónulegum skoðunum.

Í Hafnarfirði eru í gildi sérstakar reglur um samskipti við trúar- og lífsskoðunarfélög. Meginsjónarmið þeirra reglna er að nemendur grunnskólanna fái vernd gegn trúarlegri innrætingu en hafi jafnframt möguleika til að kynnast sjónarmiðum sem kynna gildi trúar líkt og þeim sem boða andstæð sjónarmið. Þá er það sjónarmið reglnanna að virða það að grunnskóli er samfélagsleg stofnun sem gerir ekki mun á milli trúarbragða í daglegu skólastarfi og virðir með því uppeldisrétt foreldra og persónulegar trúarskoðanir nemenda. Þrátt fyrir það er mikilvægt að gera sér grein fyrir að grunnskóli miðlar samfélagslegum gildum og tekur þátt í að kynna ýmsar hefðir og venjur sem tengjast íslenskri menningu á hverjum tíma og þá kannski ekki síst kristnum menningaráhrifum sem mótað hafa íslenskt þjóðlíf um aldir. Það undirstrika m.a. lög um grunnskóla sem eru leiðarljós í skólastarfinu.

- Viðmiðunarreglur um samskipti leik- og grunnskóla Hafnarfjarðar við trúar- og lífsskoðunarfélög.

31. Tryggingar í skólastarfi

Nemendur í grunnskólum Hafnarfjarðar eru tryggðir af bæjaryfirvöldum á hverjum tíma. Í því felst að nemendur í grunnskólum eru tryggðir vegna slysa sem þeir verða fyrir í grunnskólum, þ.e. í henni felst slysakostnaður, örorkukostnaður og dánarbætur sem bærinn semur um við sitt tryggingarfélag á hverjum tíma.

Hafnarfjarðarbær er með samning við VÍS um tryggingar skólabarna. Samningurinn snýr að slysum, dánarbótum og slysakostnaði í skóla, við gæslu í skóla og á leið í og úr skóla. Eftirfarandi tryggingarreglur gilda um börn í grunnskólum Hafnarfjarðar, þ.e. skilmálar Almennrar slysatryggingar:

Verði slys á nemendum þurfa foreldrar að tilkynna slíkt rafrænt sem tjóntilkynningu á vef VÍS, www.vis.is

Nemi slysakostnaður einstaks slyss minna en sjálfsábyrgð sveitarfélagsins greiðir það sjálft umræddan slysakostnað án aðkomu tryggingarfélagsins. Slík mál fara beint til skólans og stjórnsýslu sveitarfélagsins.

32. Tölvu- og samskiptatækni í skóla

32.1. Reglur um tölvunotkun í skóla

Skólareglur gilda líka fyrir samskipti nemenda gegnum tölvur og umgengni um tækin. Nemendur eru hvattir til að vera ábyrgir á Netinu og hafa í huga Netorðin 5.

- Allt sem þú gerir á Netinu endurspeglar hver þú ert.
- Komdu fram við aðra eins og þú vilt að aðrir komi fram við þig.
- Ekki taka þátt í neinu sem þú veist ekki hvað er.
- Mundu að efni sem þú setur á Netið er öllum opið alltaf.
- Þú berð ábyrgð á því sem þú segir og gerir á Netinu.

32.2. Reglur um snjalltækja-/farsímanotkun í skóla

Slökkt skal á farsímum á skólatíma eða þeir stilltir á „hljótt“ og þeir geymdir ofan í skólatösku. Heimilt er að nota snjalltæki í verkefnavinnu ef kennari gefur leyfi og telur það henta því sem unnið er að. Þá er áríðandi að búið sé að loka fyrir tilkynningar (e.Notifications) á samfélagasmiðlum. Upptökur í kennslustundum eru með öllu óheimilar á einkasíma eða snjalltæki nemenda. Foreldrar eru beðnir um að hringja á skrifstofu skólans ef þeir þurfa að ná í barn sitt á skólatíma.

32.3. Reglur um spjaldtölvunotkun í skóla

- Kennarinn stýrir kennslustund og ákveður hvenær spjaldtölvan er notuð.
- Spjaldið er námstæki.
- Nemendur í unglingadeild skulu mæta með spjaldið fullhlaðið á hverjum morgni.
- Ávallt skal ganga vel um spjaldið og hafa það í hulstrinu.
- Ekki er heimilt að taka myndir/ myndbönd nema með leyfi.
- Nemandi mætir í tíma með spjaldið lokað.
- Þegar spjaldið er ekki í notkun er það geymt lokað í horni borðsins eða ofan í tösku.
- Spjaldið skal vera á hljóðlausri stillingu í kennslustundum, nota skal heyrnatól við hlustun
- Tilkynningar eiga að vera á hljóðlausri stillingu

33. Umferðamál í og frá skóla (ganga, hjól og önnur farartæki)

Mikilvægt er að nemendur og starfsmenn komist leiðar sinna til og frá skóla á sem öruggastan hátt. Kynna þarf fyrir foreldrum/forráðamönnum nemenda aðkomu umferðar að skólanum. Slíkt dregur úr líkum á að hætta skapist vegna umferðar á álagstímum. Þess skal gætt að umferð akandi, gangandi og hjólandi vegfarenda sé aðskilin eins og hægt er.

33.1. Göngu- og hjólaleiðir barna í skólann

Æskilegt er að sem flest börn gangi eða hjóli í skólann en þannig skapast minni hætta af umferð ökutækja við skólann. Hvetja þarf foreldra til að fræða börn sín um öruggustu leiðina í skólann og að þeir sjái til þess að börnin noti hjálm við hjólreiðar. Góð grein um umferðaröryggi skólabarna eftir Hildi Guðjónsdóttur sérfræðing hjá Samgöngustofu er hægt að lesa hér: http://www.visir.is/g/2017170829428

33.2. Akstur með aðföng og önnur umferð á skólalóðinni

Öll aðföng eiga að koma inn fyrir ofan skólann en þar er gert ráð fyrir að sendibílar og aðrir bílar geti komist nálægt inngangi með varning. Bílstjórar verða þó að hafa varann á þar sem móttaka fyrir varning er á sama stað og inngangur nemenda.

33.3 Göngustígar og gangstéttar

Göngustígar og gangstéttar eiga að vera með slétt yfirborð. Ef meira en 2 sm mishæð er til staðar er hætta á falli. Ef hættulegar misfellur eru komnar í gangstéttar/göngustíga er mikilvægt að það sé lagað sem fyrst. Niðurföll á göngustígum/gangstéttum eiga að vera: Í sömu hæð og göngustígurinn/gangstéttin. Í lagi og hreinsuð reglulega til að koma í veg fyrir vatnstjón í byggingum og hálkumyndun að vetrarlagi. Með viðeigandi loki sem snýr rétt. Mikilvægt er að gert sé strax við stífluð niðurföll. Ef lok vantar á niðurfall eða það snýr öfugt er mikilvægt að laga það strax.

33.4. Hjól, rafmagnshlaupahjól, hlaupahjól og línuskautar

Notkun hjóla, rafmagnshlaupahjóla, hlaupahjóla, hjólabretta, línu og/eða hjólaskauta eru ekki leyfð á skólalóðinni á skólatíma. Foreldrar geta leyft börnum sínum að koma á þessum tækjum í skólann meti þeir aðstæður öruggar hverju sinni en ekki er aðstæða til að geyma hlaupahjól og hjólabretti inni.

33.5 Vespur

Nemendur mega koma á vespum í skólann en ekki vera á þeim á skólatíma. Eigendur hjólanna fylgja í langflestum tilfellum lögum og reglu og gæta varúðar. Vandamál koma upp þegar nemendur fara óvarlega og/eða tækin eru lánuð öðrum nemendum sem kunna lítið á þau, eru hjálmlausir og fara ekki nógu varlega. Algerlega óheimilt er að koma í skólann á ofangreindum farartækjum án þess að nota hjálm eins og lög gera ráð fyrir. Óheimilt er að nota þessi farartæki á skólalóðinni, af því getur skapast hætta og slys orðið. Það er stranglega bannað að fara á þessum farartækum í íþrótta– og sundtíma. Til þess notum við skólabíl. ·

34. Útleiga (skápar, aðstaða, tæki og ábyrgð o.fl.)

Nemendur í 8. - 10. bekk hafa kost á að fá nemendaskáp frá skólabyrjun til skólaloka. Nemendur þurfa að greiða 1000 krónur sem þeir fá endurgreitt í lok skólaárs ef skápurinn er heill. Nemendur koma sjálfir með lás í skólann og bera því fulla ábyrgð á því að læsa skápnum sínum og passa upp á að hafa þar dót sem ekki á að geyma á göngum skólans. Gerist nemandi brotlegur varðandi notkun og umgengni um nemendaskáp gæti hann átt á hættu að missa skápinn sinn.

35. Öryggismál í skóla, skólalóð og fasteignaumsjón

Skólabyggingin er hönnuð og stöðugt yfirfarin út frá byggingarreglugerðum sem miðar að því að vera örugg, tryggja útgönguleiðir við bruna og fyrirbyggja slys. Umsjón með húsnæðis skólans er á vegum Fasteignarfélags Hafnarfjarðar sem er í eigu bæjarins og er í umsjá sviðs umhverfis og framkvæmda hjá bænum en ekki fræðsluþjónustunnar eða skólastjóra. Húsnæðið er ræst daglega til að tryggja hreinlæti undir yfirstjórn húsvarðar skólans sem er starfsmaður Fasteignarfélagsins.

Skólinn starfar jafnframt eftir lögum og reglugerðum um opinbert húsnæði, skólahúsnæði sérstaklega, líkt og kveðið er á um en þau eru m.a. þessi:

- Lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.
- Reglugerð 8920/2006 um skipulag og framkvæmd vinnuverndarstarfs á vinnustöðum. (Ath! ef reglugerð breytist er gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

Þá starfar í skólanum öryggisnefnd, í samræmi við lög, sem vinnur að því að framfylgja að húsnæði skólans uppfylli öryggiskröfur.

Sömuleiðis er fylgst með því að húsnæðið uppfylli skilyrði brunavarna og reglulega er skólahúsnæðið yfirfarið út frá brunamálum og brunaæfingar haldnar. Sjá nánar um forvarnaáætlun í IV. hluta starfsáætlunarinnar.

Á skólalóðinni gilda skólareglur. Skipulag og viðhald skólalóðarinnar er sömuleiðis í umsjá Fasteignafélags Hafnarfjarðar þar sem húsvörður skólans er starfsmaður þess og annast umsjón skólalóðar. Skólalóð lýtur opinberu regluverki og er reglulega yfirfarin og haldið við í því skyni að koma í veg fyrir að þar séu slysahættur. Sömuleiðis er skólalóðin reglulega yfirfarin og tekin út með hliðsjón af mögulegum aðskotahlutum sem ekki eiga að vera þar og geta valdið hættum.

III. hluti: Stoðþjónusta

(sérfræðiþjónusta, félagsþjónusta og heilbrigðisþjónusta)

Stoðþjónusta vísar til sérstakrar þjónustu við grunnskólanemendur sem greind er í þrjú undirverkefni, þ.e. (i) sérfræðiþjónustu sveitarfélags, (ii) félagsþjónustu sveitarfélags og ríkisvalds og (ii) heilbrigðisþjónustu ríkisvalds meðan á grunnskólanámi stendur.

60. Hlutverk sérfræðiþjónustu sveitarfélags fyrir grunnskóla-nemendur

Það meginsjónarmið ríkir í lögum um grunnskóla, og öllu opinberu regluverki sem tengjast málefnum grunnskóla, að nemendur eigi rétt á að fá kennslu við hæfi. Allir nemendur eiga að fá kennslustundir í samræmi við aldursviðmið í aðalnámskrá grunnskóla (2011). Til að nemendur geti fengið „kennslu við hæfi" getur þurft að veita nemendum, sem þess þurfa, sérstakan stuðning við námið og persónulegan vanda ef hann truflar námið og skólagönguna. Þá er farið að ræða um að nemandi fái sérstaka þjónustu sem sveitarfélagið veitir og flokkast sú þjónusta undir samheitið „skólaþjónusta sveitarfélags fyrir grunnskólanemendur". Skólaþjónustan getur verið margs konar og er studd af regluverki á ýmsan hátt. Hér áfram verða verkefni sérfræðiþjónustu við nemendur í grunnskólum Hafnarfjarðar kynnt frekar eins og sú þjónusta blasir við öllum nemendum í grunnskólum bæjarins, þ.e. þjónustan á að gilda jafnt fyrir alla nemendur bæjarins í þeim skilningi að allir hafi rétt á sömu þjónustu og hún sé ekki mismunandi milli einstakra skóla í þeim skilningi (þótt bið geti verið mislöng eftir þjónustuþáttum og er þá sérstakur þáttur). Í aðalnámskrá grunnskóla er það skilgreint þannig:

> *Í grunnskóla eiga allir nemendur rétt á að stunda nám við sitt hæfi. Tækifærin eiga að vera jöfn óháð atgervi og aðstæðum hvers og eins. Þess er því gætt að tækifærin ráðist ekki af því hvort nemandi er af íslensku bergi brotinn eða af erlendum uppruna. Þau eru óháð því hvort um drengi eða stúlkur er að ræða, hvar nemandi býr, hverrar stéttar hann er, hvaða trúarbrögð hann aðhyllist, hver kynhneigð hans er, hvernig heilsufari hans er háttað eða hvort hann býr við fötlun eða hverjar aðstæður hans eru.* (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 41.)

Grunnskólastarf tekur mið af markmiðsgrein grunnskólalaga sem leiðbeinir starfsfólki um starfshætti þeirra.

> Hlutverk grunnskóla, í samvinnu við heimilin, er að stuðla að alhliða þroska allra nemenda og þátttöku *þeirra í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun. Starfshættir grunnskóla skulu mótast af umburðarlyndi og kærleika, kristinni arfleifð íslenskrar menningar, jafnrétti, lýðræðislegu samstarfi, ábyrgð, umhyggju, sáttfýsi og virðingu fyrir manngildi. Þá skal grunnskóli leitast við að haga störfum sínum í sem fyllstu samræmi við stöðu og þarfir nemenda og stuðla að alhliða þroska, velferð og menntun hvers og eins.* (Lög um grunnskóla nr. 91/2008, gr. 2, 1. mgr.)

Í ljósi þessa er skólastarfi skylt að haga starfi sínu út frá þörfum nemenda með sín menntaverkefni. Í því samhengi er rætt um margvíslegar skyldur starfsfólks skóla, foreldra og nemenda.

- REGLUGERÐ nr. 1040/2011 um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins í grunnskólum. (Ath! ef reglugerð er breytt er gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

Nemendahópur grunnskóla er fjölbreyttur og það ber ekki að líta svo á að stuðningur eigi eingöngu við þá sem standa höllum fæti heldur einnig þá sem skara fram úr. Eða eins og það er orðað í aðalnámskrá:

> *Nemendahópur í grunnskóla er fjölbreyttur og þarfir þeirra mismunandi. Sveitarfélög skulu sjá til þess að skólaskyld börn, sem lögheimili eiga í sveitarfélaginu eða eru vistuð hjá fósturforeldrum sem lögheimili eiga í sveitarfélaginu, fái sérstakan stuðning í skólastarfi í samræmi við sérþarfir þeirra eins og þær eru metnar. Nemendur með sérþarfir teljast þeir sem eiga erfitt með nám sökum sértækra námsörðugleika, tilfinningalegra eða félagslegra erfiðleika og/eða fötlunar, nemendur með leshömlun, langveikir nemendur, nemendur með þroskaröskun, geðraskanir og aðrir nemendur með heilsutengdar sérþarfir. Bráðgerir nemendur og nemendur, sem búa yfir sérhæfileikum á vissum sviðum, eiga rétt á að fá námstækifæri við sitt hæfi. Þeir eiga að fá tækifæri til að þroska sérhæfileika sína og nýta tímann til hins ýtrasta með því að glíma við fleiri og flóknari markmið og krefjandi nám á eigin forsendum sem er þeim merkingarbært.* (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 43.)

Ú frá þessum grunni heldur hér áfram kynning á skólaþjónustu við grunnskólanemendur. Skólaþjónustan á þó einnig við starfsfólk skóla í þeim skilningi að það fái stuðning til að sinna skyldum sínum gagnvart nemendum (sbr. reglugerð 584/2010, 2. gr.) en hér er áherslan á þjónustuna við nemendur sem skilgreind er á forsendum „skólaþjónustu sveitarfélags við grunnskólanemendur".

- REGLUGERÐ nr. 444/2019 um skólaþjónustu sveitarfélaga við leik- og grunnskóla og nemenda-verndarráð í grunnskólum. (Ath! ef reglugerð breytist er gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga. Viðfangsefnið sérfræðiþjónusta breyttist í skólaþjónustu með nýrri reglugerð.)

- fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

60.1. Verkefni sérfræðiþjónustunnar

Hlutverk og verkefni sérfræðiþjónustu við grunnskólanemendur er því að stuðla að því að nemendur fái viðfangsefni og nám við hæfi í skólastarfinu og sérstakan stuðning til að sinna náminu. Sérstaklega er kveðið á um sérfræðiþjónustuna í aðalnámskrá grunnskóla en þar segir um hana:

> *Sérfræðiþjónusta tekur annars vegar til stuðnings við starfsemi skóla og starfsfólk þeirra með hagsmuni nemenda að leiðarljósi og hins vegar til stuðnings við nemendur í grunnskólum og foreldra þeirra. Markmið með sérfræðiþjónustu sveitarfélaga er að kennslufræðileg, sálfræðileg, þroskafræðileg og félagsfræðileg þekking nýtist sem best í skólastarfi. Við framkvæmd sérfræðiþjónustu skulu sveitarfélög leggja áherslu á forvarnarstarf til að stuðla markvisst að almennri velferð nemenda og til að fyrirbyggja vanda. Snemmtækt mat á stöðu nemenda og ráðgjöf í kjölfarið er mikilvæg til að sem fyrst sé hægt að bregðast við námslegum, félagslegum og sálrænum vanda og skipuleggja kennslu og stuðning, með starfsfólki skóla, þannig að það hæfi hverjum nemanda í skóla án aðgreiningar. Sérfræðiþjónustan á að mótast af heildarsýn á aðstæður og hagsmuni nemenda óháð starfsstéttum sérfræðinga og hver veitir þjónustuna. Þannig skal velferð nemandans ávallt höfð að leiðarljósi.* (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 41)

Í reglugerð um sérfræðiþjónustuna eru verkefni hennar skilgreind nánar. Þau eru:

> *a. forvarnarstarf til að stuðla markvisst að velferð nemenda,*
> *b. snemmtækt mat á stöðu nemenda og ráðgjöf vegna námsvanda, félagslegs og sálræns vanda með áherslu á að nemendur fái kennslu og stuðning við hæfi í skólum án aðgreiningar,*
> *c. að sérfræðiþjónusta mótist af heildarsýn á aðstæður og hagsmuni nemenda, óháð starfsstéttum sérfræðinga og hver veitir þjónustuna,*
> *d. að styðja á fjölbreyttan hátt við starfsemi og starfshætti í leik- og grunnskólum og starfsfólk þeirra,*
> *e. stuðning við foreldra með ráðgjöf og fræðslu,*
> *f. viðeigandi túlkaþjónustu til að tryggja að upplýsingar/ráðgjöf nýtist foreldrum og nemendum,*
> *g. góð tengsl leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla með samfellu og heildarsýn í skólastarfi að leiðarljósi.* (REGLUGERÐ nr. 584/2010 um sérfræðiþjónustu sveitarfélaga við leik- og grunnskóla og nemendaverndarráð í grunnskólum, grein 3).

Skólaþjónustan skal vera í nánu samstarfi við aðra þjónustu, þ.e. félags-/fjölskylduþjónustu og heilbrigðisþjónustu, eftir því sem við á með einstaka nemendur og sömuleiðis við leik- og framhaldsskóla eftir því sem við á. Það samstarf og verkaskipting við aðra aðila er kynnt hér aftar í stoðþjónustukaflanum.

Verkefni skólaþjónustunnar eins og hún snýr að nemendum grunnskólanna er í meginatriðum tvenns konar. Megináherslan er á margvíslega fagþjónustu við nemendur sem snýr m.a. að náms- og starfsráðgjöf, sálfræðiþjónustu, þjónustu PMTO-foreldrafærni (þ.m.t. SMT-skólafærni), stuðningskennslu (þ.m.t. almenn stuðningskennsla, sérúrræði og sérskólar), talmeinaþjónustu og önnur þjónusta eftir atvikum. Í framkvæmd fagþjónustunnar eru mismunandi áherslur í framkvæmd þjónustunnar, þ.e. megináhersla getur ýmist verið á greiningar eða úrvinnslu greininga (ráðgjöf og meðferð). Það er skilgreint mismunandi eftir því hvers konar þjónusta um ræðir hverju sinni. Það er kynnt hér áfram þegar einstaka fagþjónustur eru skýrðar frekar. Önnur áhersla skólaþjónustunnar er á forvarnir þar sem hún hefur einnig verkefni við að styðja foreldra og starfsfólk skóla í því að efla forvarnir í því að efla heilsu og velferð nemenda í grunnskólum.

60.2. Fagþjónustan innan sérfræðiþjónustunnar

Hér verða kynnt helstu fagþjónustuverkefni sem heyra undir skólaþjónustu sveitarfélags. Kaflanum er skipt í sjö undirkafla til einföldunar út frá eðli þjónustu og verkefna sem eru í gangi í afmörkuðum viðfangsefnum sem sérfræðiþjónustunni er ætlað að leysa. Þessi verkefni eru:

1. Lausnarteymi farsældar og lausnareymi SMT.
2. Tengiliður farsældar
3. Náms- og starfsráðgjöf.
4. Sálfræðiþjónusta.
5. PMTO-foreldrafærni.
6. Stuðningskennsla og sérúrræði.
7. Talmeinaþjónusta.

Nánari útlistun á þessum verkefnum kemur hér áfram við einstök fagverkefni skólaþjónustunnar.

60.2.1. Nemendaverndarráð og lausnarteymi farsældar

Eitt mikilvægasta verkfærið sem skólum er hér lagt til að hafa er nemendaverndarrápð sem hluti reglugerðar um skólaþjónustu við leik- og grunnskóla, þ.e. V. kaflinn (greinar 15-20). Skólastjóra er skylt að halda úti nemendaverndarráði og skal það vera með samstarf við félagsþjónustu sveitarfélags og barnaverndaryfirvöld. Það er hlutverk og skylda nemendaverndaráðs að gæta hagsmuna barna og leita leiða til að tryggja að börnum líði sem best, t.d. með ýmiss konar forvarnafræðslu.

Í Hafnarfirði er það sérstök ákvörðun að verkefni nemendaverndarráðs skiptist í tvo hluta. Almennt fer nemendaverndarráð með þær skyldur sem í lögum er kveðið á um. En nemendaverndarráð getur sett á laggirnar vinnuteymi, lausnarteymi farsældar, til að annast úrvinnslu ákveðna mála að því leyti sem málefni þeirra snúa að skólaþjónustu (greiningar og ráðgjöf sérfræðinga) og félags-/fjölskylduþjónustu (félagslegur stuðningur, fjölskylduráðgjöf, tilsjón, fötlunarstuðningur o.þ.h.). Þannig er lausnarteymi farslædar skipað fulltrúum frá skólaþjónustu (t.d. skólasálfræðingar, talmeinafræðingar, kennslufulltrúar) og félags-/fjölskylduþjónustu (ráðgjafar), heilbrigðiskerfinu (skólahjúkrunarfræðingur), ásamt fulltrúum skóla. Í lausnarteymi farslædar er málefni einstakra barna skoðuð frekar og leitað lausna með samþættar aðgerðir í því að aðstoða nemendur við skólagönguna eða aðrar aðstæður þeirra sem skiptir máli að sinna til að huga að velferð nemenda.

60.2.1.1. Hlutverk nemendaverndarráðs

Í reglugerðinni er sérstaklega skýrt hvert hlutverk nemendaverndarráðsins er.

> *Hlutverk nemendaverndarráðs er að samræma skipulag og framkvæmd þjónustu við nemendur varðandi skólaheilsugæslu, náms- og starfsráðgjöf og sérfræðiþjónustu og vera skólastjóra til aðstoðar um framkvæmd áætlana um sérstaka aðstoð við nemendur. Samstarfið getur verið bæði vegna einstakra nemenda og forvarnarstarfs.* (Reglugerð nr. 584/2010 um sérfræðiþjónustu sveitarfélaga við leik- og grunnskóla og nemendaverndarráð í grunnskólum, gr. 17.)

Nemendaverndarráðið hefur því það meginverkefni að samhæfa vinnu með einstaka nemendur, jafnvel nemendahópa, þannig að þjónusta skólans nýtist nemendum sem best og þeir fái sem besta úrlausn sinna mála. Samhæfingin og eftirfylgd ákvarðana í því að nemendur fái þá vernd sem þeir þurfa er þannig meginverkefni nemendaverndarráðsins. Við grunnskóla Hafnarfjarðar starfar sérstakt vinnu-/lausnarteymi á vegum nemendaverndaráðs, lausnarteymi farsældar, þar sem á sér stað samvinna og úrlausnarvinna starfsfólks skóla með skólaþjónustu, félagsþjónustu og heilbrigðisþjónustu. Sérstakar reglur gilda um þetta verklag og miðar að því að nýta sem best úrræði og færa nemendum sem mest gæði í allri þjónustu sem þeim er veitt, frá kennslu til persónulegs stuðnings og samvinnuaðgerða með fjölskyldum þeirra.

60.2.1.2. Starfsreglur og vinnubrögð

Á grunni reglugerðarinnar sem kynnir nemendaverndarráð skal skóli, eða sveitarfélag eftir atvikum, setja sér eigin starfs- og verklagsreglur til útfærslu á reglugerðinni til nánari starfshátta (gr. 20 í fyrrgreindri reglugerð). Fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar gilda samhæfðar reglur um starfsemi nemendaverndarráðs og brúarteymi í hverjum grunnskóla en hver skóli, undir ábyrgð skólastjóra, fylgir þeim og útfærir mögulega nánar út frá aðstæðum (t.d. stærð skóla og starfsmannahaldi)

Starfsreglurnar eru þannig ítarlegri ferlar fyrir starfshætti nemendaverndarráðsins en reglugerðin er og tekur því betur mið af starfsháttum og aðstæðum í skólum og sveitarfélögum (t.d. stærð þeirra og nemendafjölda). Sömuleiðis leggja starfsreglurnar áherslu á mikilvægi þess að í öllu ferlinu séu skýrar málsmeðferðarreglur þar sem skráning er mikilvægur þáttur í ferlinu því án þess hefur ekki átt sér stað fullnægjandi málsmeðferð ef ekki verða til gögn sem skýra á viðeigandi hátt eðli máls svo hægt er að taka það til afgreiðslu og fylgja afgreiðslu þess eftir. Skráðar upplýsingar, sem allar lúta reglum um gagnavarðveislu og trúnaðarskyldum, er grunnur stjórnsýslu í nemendaverndarráði. Nemendaverndarráð, og brúarteymi, í grunnskólum Hafnarfjarðar hittist á 1-2 vikna fresti yfir allt skólaárið.

Það er meginstefna skólaþjónustunnar að öll mál sem til hennar berist frá skólum skuli fyrst fara í gegnum nemendaverndarráð skólans og þaðan í brúarteymi. Í gegnum Brúarteymi vinnast mál til skóla- og fjölskylduþjónustu innan Hafnarfjarðar.

60.2.1.3. Samstarf við aðstandendur

Foreldrar geta sent inn erindi til nemendaverndarráðs síns skóla með tölvupósti til skólastjóra.

Starfsreglurnar leggja einnig áherslu á mikilvægi samstarfs og samráðs við foreldra/ aðstandendur sé málum þeirra vísað til nemendaverndarráðs. Í mörgum tilvikum er upphaf máls sem kemur til nemendaverndarráðs komið að tilstuðlan foreldra/aðstandenda. Starfsfólk skóla hefur þó sjálfstæðan rétt til að senda mál til nemendaverndarráðs og í sumum tilvikum ríkulegar starfsskyldur að tilkynna málefni nemenda sinna til ráðsins. Það á sérstaklega við um mál sem snúa að vanrækslu og ofbeldi hvers

konar sem talið er að barn yerði fyrir. Tilkynning máls til nemendaverndarráðs felur ekki endilega í sér dóm en samkvæmt barnaverndarlögum skal tilkynna allan grun um ofbeldi og vanrækslu til barnaverndaryfirvalda en það er síðan barnaverndaryfirvalda að meta hvort tilkynning eigi við rök að styðja eða ekki.

Þó skal hafa þann fyrirvara að í ákveðnum tilvikum er vikið frá foreldrasamráði hjá nemendaverndarráði ef tilkynning til ráðsins og úrvinnsla máls snýr að fjölskyldu nemanda og það sé ekki talið barninu í hag að slíkt samráð sé viðhaft fyrirfram. Þá er máli vísað til barnaverndaryfirvalda án vitneskju aðstandenda og þau taka sjálfstæðar ákvarðanir um framhald máls, sem gæti t.d. átt við í tilvikum sem snúa að vanrækslu eða kynferðislegu ofbeldi.

60.2.1.4. Teymissamstarf um einstaka nemendur og eftirfylgni

Nemendaverndarráð hefur ákvarðanavald í málefnum nemenda, vísar málum á viðeigandi ferli innan skóla og út fyrir hann eftir því sem við á. Í mörgum tilvikum getur verið nauðsynlegt að skólinn fylgi málefnum nemenda betur eftir innan skóla. Í sumum tilvikum eru stofnuð teymi um málefni einstakra nemenda þar sem aðilar sem tengjast barni vinna saman og hittast reglulega eins og talin er þörf á hverju sinni. Þessi teymi sitja gjarnan foreldri/-ar, fulltrúi/-ar skóla, fulltrúi/-ar skólaþjónustu og skóla- og fjölskylduþjónustu og utanaðkomandi sérfræðingar eftir atvikum. Markmið þessara samvinnuteyma er að fylgja eftir ákvörðunum og greiningum sérfræðinga til að vinna að því að börn fái mætt þörfum sínum og samhæfa þjónustuna við það. Eftirfylgni mála með einstök börn getur verið lykilatriði í því að skólar sinni verkefnum sínum hér, nýti ráðgjöf sérfræðinga og tryggi samvinnu við foreldra um nám og vellíðan nemenda í skólanum.

60.2.2. Náms- og starfsráðgjöf

Í Skarðshlíðarskóla starfa bæði náms- og starfsráðgjafi og skólafélagsráðgjafi. Þeir vinna náið með öðrum sérfræðingum skólans að því að standa vörð um velferð allra nemenda skólans. Náms- og starfsráðgjafi Skarðshlíðarskóla er Aðalheiður Mjöll Þórarinsdóttir adalheidurt@skardshlidarskoli.is. Tengiliður farsældar í Skarðshlíðarskóla er Helga Huld Sigtryggsdóttir helgahuld@skardshlidarskoli.is. Ráðgjafar eru bundnir þagnarskyldu um einkamál nemenda, að undanskyldum ákvæðum í lögum um barnavernd nr. 80/2002. Nánar um störf náms- og starfsráðgjafa og skólafélagsráðgjafa hér að neðan.

Náms- og starfsráðgjöf er lögbundið verkefni allra grunnskóla samkvæmt lögum um grunnskóla (2008, 13. gr.) og starfsheitið er lögverndað fyrir náms- og starfsráðgjafa að sinna þeirri þjónustu í grunnskólunum. Það er undirstrikað í aðalnámskrá grunnskóla.

> *Náms- og starfsráðgjöf er lögbundinn hluti af sérfræðiþjónustu skóla. Náms- og starfsráðgjöf í grunnskóla felst í því að vinna með nemendum, foreldrum, kennurum, skólastjórnendum og öðrum starfsmönnum skólans að ýmiss konar velferðarstarfi er snýr að námi, líðan og framtíðaráformum nemenda. Náms- og starfsráðgjöf felst í því að liðsinna nemendum við að finna hæfileikum sínum, áhugasviðum og kröftum farveg. Mikilvægt er að nemendur fái aðstoð við að leita lausna ef vandi steðjar að í námi þeirra eða starfi í skólanum. Náms- og starfsráðgjafar geta aðstoðað nemendur við að vinna úr upplýsingum um nám sitt og leiðbeint þeim við áframhaldandi nám og starf. Jafnrétti ber að hafa að leiðarljósi í náms- og starfsfræðslu með því að kynna piltum og stúlkum fjölbreytt námsframboð að loknum grunnskóla og störf af ýmsu tagi. Leitast skal við að kynna báðum kynjum störf sem hingað til hefur verið litið á sem hefðbundin karla- eða kvennastörf. Nauðsynlegt er að kynna fyrir nemendum ný störf og þróun starfa sem fylgja breytingum í nútímasamfélagi.* (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 45.)

Það er því meginverkefni náms- og starfsráðgjafa að veita nemendum, og aðstandenda eftir atvikum, ráðgjöf og stuðning í námi og frekari námsmöguleikum meðan á grunnskólanáminu stendur en einnig um möguleika sína eftir að grunnskólanámi lýkur. Þannig eru þeir virkir aðilar í að skipuleggja námsefniskynningar fyrir nemendur við lok grunnskóla.

Náms- og starfsráðgjöf
Hlutverk náms- og starfsráðgjafa er stundum skipt í fjóra meginflokka: fyrirbyggjandi, græðandi, fræðandi og þroskandi.
Fyrirbyggjandi: Það grundvallast á því að skapa hverjum nemanda sem bestar aðstæður í skólanum og greiðan aðgang að aðstoðarmanni.
Græðandi: Er trúnaðarmaður og málsvari nemenda og aðstoðar þá við lausn persónulegra vandamála sem hindra þá í námi.
Fræðandi: Safnar og miðlar upplýsingum um nám og störf, annast náms- og starfsfræðslu eða aðstoðar þá sem sinna henni sem og fræðslu um námstækni. Hann sinnir tengslum við önnur skólastig og atvinnulíf.
Þroskandi: Stuðlar að auknum skilningi nemenda á eigin stöðu og möguleikum í námi og starfi og þjálfar þá til sjálfsábyrgðar.

Persónulega ráðgjöf og stuðningur
Persónuleg ráðgjöf miðar að því að veita nemendum stuðning svo að þeir nái settu marki í námi sínu og skólagangan nýtist sem best.
Persónuleg vandamál geta haft þau áhrif að þau hamla nemandanum í námi. Vandamálin geta verið af ýmsum toga s.s. námsleg, félagsleg eða tengd samskiptum. Aðstoð náms- og starfsráðgjafa miðar að því að hjálpa nemendum að leita lausna.
Ráðgjöf um vinnubrögð og námstækni
Ólíkum nemendum henta ólíkir námsstílar. Markmið fræðslu og ráðgjafar í námstækni er að nemendur finni út hvaða leiðir skila þeim bestum árangri. Náms- og starfsráðgjafi leiðbeinir nemendum m.a. með:

- Að skipuleggja og meta eigin námsaðferðir og námsvenjur
- Skipulagningu á námi
- Minnis-, lestrar- og glósutækni
- Vinnulag í einstökum greinum
- Ritgerðarsmíð
- Skipulagningu á prófundirbúningi og próftöku

Hópráðgjöf og fræðsla
Náms- og starfsráðgjafi býður upp á fræðslu í stærri eða smærri hópum sem vinna að einstökum verkefnum, t.d. vegna náms- og starfsvals, námstækni og samskiptamála

60.2.3. Tengiliður farsældar

Samkvæmt lögum nr. 86/2021 um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna skulu öll börn og foreldrar þeirra hafa aðgang að tengilið farsældar eftir því sem þörf krefur. Í grunnskóla er tengiliður starfsmaður skólans.

Tengiliður hefur **hagsmuni barnsins að leiðarljósi** og vinnur í samstarfi og samráði við barnið og foreldra þess. Meginhlutverk tengiliðar er að:

- veita barni og foreldrum upplýsingar um þjónustu og stuðning sem stendur til boða,
- aðstoða við að tryggja aðgang að frummati á þörfum barns,
- skipuleggja og fylgja eftir samþættingu fyrsta stigs þjónustu,
- koma upplýsingum til sveitarfélags þegar þörf er talin á málstjóra vegna umfangsmeiri þjónustu,
- taka þátt í starfi stuðningsteymis eftir því sem við á.

Markmið starfs tengiliðar er að stuðla að því að **börn og fjölskyldur fái viðeigandi stuðning eins snemma og mögulegt er** og að þjónusta ólíkra aðila sé samfelld og samhæfð. Áður en tengiliður hefur formlega samþættingu þjónustu þarf að liggja fyrir beiðni foreldra og/eða barns um slíka þjónustu.

60.2.4. Skólabragur, hegðunarvandi, SMT-skólafærni og PMTO-foreldrafærni

Í Hafnarfirði hefur undir stjórn skólaþjónustunnar í Hafnarfjarðar verið unnin markviss vinna til að fyrirbyggja alvarlega hegðunarerfiðleika og taka á erfiðri hegðun með aðferðum PMTO frá árinu 2000. Sú vinna byggir í grunninn á því að mikilvægt sé að heildstæð viðbrögð séu við hegðunarvanda nemenda, bæði milli heimilis (PMTO foreldrafærni) og skóla (SMT-skólafærni) þar sem samkvæmni er mikilvæg fyrir öll börn og skólastarfið. Þess vegna hefur Hafnarfjörður innleitt eitt samhæft vinnuferli í grunnskólum sveitarfélags til að vinna að góðum skólabrag, nefnt SMT-skólafærni. Hver skóli útfærir sína eigin útfærslu á SMT-skólafærni út frá almennu viðmiðunum en hver skóli þarf að fylgja ákveðnu innleiðingarferli til að innleiða aðferðina og teljast fullgildur SMT-skóli. Flestir hafnfirsku skólarnir eru fullgildir SMT-skólar en þeir þurfa jafnframt að fylgja ákveðnu vinnuferli til að halda þeirri stöðu.

60.2.4.1. SMT-skólafærni

SMT-skólafærni (einnig skammstafað PB(I)S á enska tungu sem stytting á „Positive Behavioural (Interventions) and Support“) stendur fyrir vinnubrögð og vinnuferla í skólastarfi sem miða að því að efla góðan skólabrag, stuðla að heppilegri vinnuró í skólastarfinu og bregðast á markvissan hátt við þeim nemendum sem sýna hegðunarvanda og gengur illa að fylgja reglum eða að vinna með öðrum börnum.

Í meginatriðum gengur vinnan út á það að byggja upp jákvæð samskipti og tengsl í skólastarfinu þar sem skýrar reglur, að halda mörk og hvatning/hrós eru lykilþættir í samskiptum. Sumum nemendum dugir þó ekki þessar grunnreglur og því taka við fleiri ferlar og frekari aðgerðir í samskiptum við þá nemendur sem sýna hegðunarvanda. Þá koma til sérstök verkfæri í samskiptum við þá nemendur, t.d. sérstök hvatningarkerfi sem bæði er unnið með í skóla og heima.

60.2.4.2. Foreldraúrræðið PMTO-foreldrafærni

PMTO foreldrafærni er sérstakt verkefni innan skólaþjónustu sveitarfélagsins sem hófst á Íslandi í Hafnarfirði árið 2000 og hefur verið í innleiðingu og þróun síðan. Verkefnið hefur að meginefni að styðja foreldra nemenda í leik- og grunnskólum bæjarins þegar börn þeirra sýna einkenni hegðunarvanda og foreldrar þurfa stuðning, ráðgjöf eða meðferð vegna uppeldi barna sinna. PMTO foreldrafærni er þróað í Bandaríkjunum og var innleitt í Hafnarfjörð með stuðningi frá höfundunum en er nú orðið landsverkefni á Íslandi undir yfirstjórn Barnaverndarstofu á Íslandi. Í Hafnarfirði er verkefnið starfrækt

innan mennta- og lýðheilsusviðs og fjölskyldu- og barnamálasviðs bæjarins og gerður hefur verið samstarfssamingur þessara sviða um verkefnið. Í stýrihópi um PMTO sitja starfsmenn þessara sviða.

Þjónusta PMTO í Hafnarfirði fyrir foreldra gerist í gegnum námskeið, hópmeðferð eða einstaklingsmeðferð sem miða að því að mæta þörfum foreldra. Þjónusta PMTO í Hafnarfirði fyrir foreldra gerist í gegnum þrjú verkefni sem miða að því að mæta foreldrum þar sem þeir hafa þörf fyrir fræðslu, ráðgjöf og handleiðslu með mismunandi prógrömmum sem eru í gangi. Þau eru:

1. *PMTO foreldranámskeið*. PMTO foreldranámskeið eru átta vikna hópnámskeið þar sem PMTO meðferðaraðilar kenna foreldrum einu sinni í viku og þeir vinna verkefni heima á milli tíma. Bandarískar rannsóknir sýna góðan árangur af slíkri fræðslu fyrir þennan hóp foreldra.
2. *PMTO hópmeðferð*. PMTO hópmeðferð (PTC) er 14 vikna hópmeðferð fyrir foreldra barna með hegðunarfrávik. Lögð er áhersla á ítarlega vinnu með verkfæri PMTO og sveigjanleika til að mæta þörfum hverrar fjölskyldu. Reyndir meðferðaraðilar vinna með hópnum og foreldrar vinna svo heima á milli tíma. Unnið er með ákveðna grunnþætti til að stuðla að jákvæðri hegðun barnsins og draga úr hegðunarvanda.
3. *PMTO meðferð*. PMTO meðferð er úrræði fyrir foreldra barna með töluverð hegðunarfrávik. Lögð er áhersla á ítarlega vinnu með foreldrum og gert ráð fyrir sveigjanleika til að mæta þörfum hverrar fjölskyldu. Um er að ræða einstaklingsþjónustu sem felst m.a. í allt að 20 viðtölum hjá PMTO meðferðaraðila. Unnið er með ákveðna grunnþætti til að stuðla að jákvæðri hegðun barnsins og draga úr hegðunarvanda.

Líkt og kynnt er hér að framan starfar PMTO foreldrafærni úrræðið í nánu samráði við leik- og grunnskóla bæjarins og barnaverndaryfirvöld innan fjölskylduþjónustu bæjarins. Starfsmenn sem sinna námskeiðahaldi og PMTO meðferð er menntaðir sálfræðingar og félagsráðgjafar með sérstaka þjálfun til viðbótar í fræðum PMTO. Nánari upplýsingar um PMTO foreldrafærni á landsvísu má finna á vef verkefnisins: PMTO - foreldrafærni. SMT-skólafærni í grunnskólum Hafnarfjarðar byggir á hugmyndafræði PMTO foreldrafærni og miðar að því að samhæfa uppeldi og nám barna með samhæfðum uppeldisviðbrögðum í skóla og heima, en slíkt er sérlega mikilvægt hjá börnum sem sýna einkenni hegðunarvanda að náið samráð sé um aðgerðir til að draga úr hegðunarvanda barns svo það geti einbeitt sér að náminu í skólanum.

60.2.5. Sálfræðiþjónusta

Í aðalnámskrá kemur fram að markmið með sérfræðiþjónustu sveitafélaga er að kennslufræðileg, sálfræðileg, þroskafræðileg og félagsfræðileg þekking nýtist sem best í skólastarfi. Allir grunnskólar Hafnarfjarðar hafa aðgengi af sálfræðiþjónustu frá skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjarðar og við alla grunnskóla Hafnarfjarðar starfa skólasálfræðingar. Sálfræðiþjónusta er veitt nemendum í grunnskólum í samræmi við þarfir og aðstæður í hverjum skóla. Sálfræðiþjónusta er veitt á grundvelli mats á þörfum eftir vinnslu í brúarteymi en samþykki foreldra verður ávallt að liggja fyrir með undirskrift foreldra. Tilefni sálfræðiþjónustu geta verið margvísleg en sérstök áhersla er lögð á snemmtækt mat og greiningu á stöðu nemanda vegna náms, hegðunar og sálrænna erfiðleika.

60.2.5.1. Hlutverk og verkaskipting sveitafélags og ríkis um sálfræðiþjónustu

Sveitafélög, þ.m.t. Hafnarfjarðarbær, sinnir greiningu og ráðgjöf fyrir börn á leik- og grunnskóla aldri. Sveitafélög eiga einnig að hafa frumkvæði að samstarfi við aðila sem annast sérhæfðara greiningar og meðferðarúrræði á vegum ríkisins vegna einstakra nemenda s.s við stofnanir eins og Barna- og unglingageðdeild Landsspítala (BUGL), Þroska og hegðunarstöð heilsugæslunar (ÞHH) og Greiningar-

og ráðgjafastöð ríkisins (GRR). Sérfræðingar sveitarfélags (sálfræðingar) senda tilvísanir áfram til þessara stofnana með samþykki foreldra. Það er hins vegar á hendi ríkisins að veita sálfræðilega meðferð fyrir leik- og grunnskólabörn.

60.2.5.2. Greiningar og ráðgjöf (sveitarfélagið)

Samkvæmt reglugerð um sérfræðiþjónustu sveitafélaga við leik- og grunnskóla og nemendaverndarráð í grunnskólum (Reglugerð nr. 584/2010, gr. 11) eiga börn rétt á viðeigandi þjónustu, í tilviki sálfræðiþjónustu um mat á námsstöðu, líðan og hegðan. Helstu greiningar sem sálfræðingar skóla framkvæma eru, vitsmunaþroskagreiningar, greiningar á líðan og greiningar á hegðunarfrávikum. Ákvarðanir um greiningar eru teknar í gegnum brúarteymi. Öll sálfræðiþjónusta sveitarfélagsins er foreldrum/heimilum að kostnaðarlausu.

Þegar athugun eða greiningu er lokið er gerð tillaga um viðeigandi úrræði með starfsfólki skóla, s.s með fræðslu eða ráðgjöf til kennara, foreldra, nemendur og nemendahópa. Eftirfylgni og mat á árangri er í höndum skólaþjónustu í samstarfi við viðkomandi skóla.

60.2.5.3. Sálfræðimeðferð (ríki og einkaaðilar)

Sálfræðileg meðferð er á vegum ríkisins en einnig geta foreldrar leitað til sjálfstætt starfandi sálfræðinga á einkareknum stofum en verða þá að bera kostnað af því sjálfir. Á heilsugæslustöðvunum (Firði, Sólvangi) starfa tveir sálfræðingar sem sinna börnum og foreldrum þeirra og kostnaður er í samræmi við gjaldskrá heilsugæslunnar. Mál berast til sálfræðinga heilsugæslu með tilvísunum frá heimilislæknum á heilsugæslustöðvunum.

60.2.6. Stuðningskennsla og sérúrræði

Með stuðningskennslu er átt við sérstakan stuðning við nemendur í skóla sem ýmist getur gerst í almennum nemendahópum (bekkjum) eða í sérstökum námshópum undir leiðsögn sérkennara eða annarra starfsmanna skóla, t.d. þroskaþjálfa og stuðningsfulltrúa/skóla- og frístundaliða. Með stuðningskennslu er yfirleitt átt við að veita nemendum sem eiga í erfiðleikum með að fylgja almennri námskrá skóla og/eða eiga við margvíslegan fjölþættan vanda svo þeir þurfa sértækan stuðning.

> *Stuðningur við nemendur eða nemendahópa felst í sveigjanlegu og margbreytilegu námsumhverfi og kennsluháttum sem ætlað er að mæta þörfum allra nemenda.*
>
> *Við skipulag stuðnings við einstaka nemendur eða nemendahópa skal stuðla að því að hann fari fram innan skólans án aðgreiningar. Við sérstakar aðstæður, svo sem vegna dvalar barns á heilbrigðisstofnun eða í úrræði á vegum barnaverndaryfirvalda, skal í því ljósi ákveða hvernig stuðningi verði háttað.*
>
> *Stuðningi við nemendur með sérþarfir skal sinnt af umsjónarkennara, sérkennara eða öðrum kennurum eftir því sem við verður komið. Skólastjóri getur jafnframt ráðið aðra aðila til stuðnings nemendum telji hann það nauðsynlegt að fengnu samþykki sveitarstjórnar.* (Reglugerð nr. 585/2010 um nemendur með sérþarfir í grunnskóla, grein 8.)

Málefni stuðningskennslu, ásamt sérdeildum, heyra undir kennslufulltrúa grunnskóla á skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs sem annast umsýslu málaflokksins fyrir Hafnarfjörð.

- REGLUGERÐ nr. 585/2010 um nemendur með sérþarfir í grunnskóla., breyting nr. (Ath! ef reglugerð er breytt gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

60.2.6.1. Stuðningskennsla, stuðningur innan skóla og einstaklingsnámskrár

Samkvæmt lögum um grunnskóla skal skólastarfið veita öllum nemendum nám og stuðning við hæfi og það nefnt stuðningskennsla þegar nemendur með sérþarfir fá sérstakan kennslustuðning, hvort heldur

í almennum bekkjum eða sérstökum sérdeildum. Öll stuðningskennsla og kennsla í sérdeildum heyrir undir einstaka grunnskóla bæjarins sem bera þá ábyrgð á framkvæmd stuðningskennslunnar í grunnskólum. Skrifstofa mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjarðar úthlutar fjármagni til stuðningskennslu skólanna út frá mati á þörfum.

Hver grunnskóli skipuleggur stuðningskennslu og stuðning innan hvers skóla og forgangsraðar verkefnum í samræmi við greiningar sem fylgja nemendum og skimanir sem gerðar eru í skóla. Grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað kennslustundum fyrir sérstakan stuðning á eftirfarandi hátt:

a. Almenn kennsluúthlutun til bekkjarkennslu allra nemenda.
b. Viðbótarkennsluúthlutun út frá margvíslegum félagslegum aðstæðum í skólum.
c. Ílagsúthlutun til að mæta nemendum í skólum með sérhæfðar þarfir.

Á grundvelli fjármagns sem skólar fá úthlutað skipuleggja þeir stuðningskennslu innan skóla. Nemendur með miklar sérþarfir fá sérstaklega einstaklingsnámskrá sem skilgreinir sérstaklega nám þeirra þar sem um frávik er að ræða frá aðalnámskrá. Miðað er við að einstaklingsnámskrá sé gerð fyrir hvert skólaár í senn en innan skólaársins séu unnar námsáætlanir sem taki til mislangs tíma hverju sinni út frá aðstæðum.

Telji foreldrar að börn þeirra hafi sérþarfir og þurfi á sérstökum stuðningi í námi að halda en fá hann ekki að mati foreldra geta komið slíkri beiðni á framfæri við skólann. Erindið er tekið fyrir á næsta fundi í nemendaverndarráði skólans þar sem tekin er ákvörðun um meðferð erindisins. Foreldrar fá síðan skriflegt svar með rökstuðningi. Sótt er um sérstakan stuðning til viðkomandi skóla með tölvupósti til skólastjóra.

60.2.6.2. Sérúrræði (sérdeildir og sérskólar): Starfsreglur og umsóknarferli

Með sérúrræði er hér átt við sérhæft umhverfi til náms við grunnskóla sem er opið nemendum úr Hafnarfirði með tilteknar raskanir (námslegar, félagslegar og/eða þroskalegar).

Samkvæmt lögum um grunnskóla skal skólastarfið veita öllum nemendum nám og stuðning við hæfi og það nefnt stuðningskennsla þegar nemendur með sérþarfir fá sérstakan kennslustuðning. Öll stuðningskennsla og kennsla í sérdeildum heyrir undir einstaka grunnskóla Hafnarfjarðar sem bera þá ábyrgð á framkvæmdinni. Sérstakur stuðningur getur falið í sér breytingu á námsmarkmiðum aðalnámskrár grunnskóla, námsgögnum, námsaðstæðum og/eða kennsluaðferðum. Stuðningurinn er skipulagður til lengri eða skemmri tíma eftir þörfum nemandans.

Lög um grunnskóla gera ráð fyrir að nemendur með sérþarfir fái viðeigandi kennslu og stuðning í heimaskóla en auk þess býður sveitarfélagið fram kennslu í sérúrræði. Við grunnskóla Hafnarfjarðar eru skipulögð nokkur sérúrræði sem eru nefndar sérdeildir. Við öll sérúrræði við grunnskóla Hafnarfjarðar starfa inntökuteymi sem velur nemendur í framhaldi af umsóknum foreldra. Fjöldi nemenda í sérúrræði ræðst af stærð hennar (húsnæði, mannafla) og val nemenda inn í deildina er háð mati inntökuteymis. Skrifstofa mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjarðar úthlutar fjármagni til sérúræðis einu sinni á ári í samræmi við fjárhagsáætlun bæjarins. Skólastjóri viðkomandi grunnskóla er yfirmaður sérúrræðis í sínum skóla.

Umsókn um sérdeild er hægt að skila inn allt árið um kring, til kennslufulltrúa grunnskóla, á sérstakt eyðublað sem hægt er að fá hjá grunnskólunum eða kennslufulltrúa. Viðmiðið er að beiðni berist fyrir 1. apríl vegna inngöngu í sérdeildir fyrir komandi skólaár og ákvörðun um inntöku liggi fyrir eigi síðar en 1. maí er viðmiðið. Pláss í sérdeildir eru takmörkuð og geta verið mismörg eftir skólaárum, þ.e. hve

margir ljúka skólagöngu eftir hvert skólaár. Umsókn skal rituð á sérstakt umsóknareyðublað frá skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs og undirrituð af foreldrum. Umsóknir um sérúrræði þurfa að berast kennslufulltrúa á sérstöku umsóknarformi sem nálgast má í grunnskólunum.

Fjöldi og skipulag sérúrræða fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar sem eru skilgreind sérstaklega sem sérdeildir og fá því úthlutun til sín sem slíkar, er breytilegt frá einum tíma til annars, m.a. fjölda umsókna í þær sem alltaf eru háðar umsóknum foreldra. Í dag eru eftirfarandi sérúrræði/-deildir við grunnskóla Hafnarfjarðar:

- Sérdeild fyrir nemendur með þroskaraskanir í Lækjarskóla (1. – 10. bekkur).
- Sérdeild fyrir nemendur með einhverfu eða einhverfurófsröskun í Setbergsskóla (1. – 10. bekkur).
- Sérdeild fyrir nemendur með þroskaraskanir í Öldutúnsskóla (8. – 10. bekkur).
- Fjölgreinadeild fyrir nemendur með fjölþættan vanda í Menntasetrinu við Lækinn undir stjórn Hraunvallaskóla (5.-10. bekkur).

Nemendur sem eru í sérúrræðum fá skólaakstur séu þeir í sérdeild utan þeirra skólahverfis, þ.e. utan göngufæris. Skipulag aksturmála er í höndum skrifstofu mennta- og lýðsheilsusviðs Hafnarfjarðar, hjá kennslufulltrúa grunnskóla.

Þegar nemandi nýtur sérúrræðis skulu kennarar og aðrir fagaðilar ásamt nemanda og foreldrum hans gera tilfærsluáætlun um áform um frekara nám við hæfi í framhaldsskóla. Þessi undirbúningur skal hefjast í 9. bekk og lýkur þegar nemandi útskrifast úr grunnskóla með væntanlegt úrræði á framhaldsskólastigi staðfest. Snið tilfærsluáætlunar er að finna hér aftar í starfsáætluninni (sjá kafla 86 í IV. hluta starfsáætlunar) en útfærsla hennar er persónuleg og tengd einstaklingum.

Þá er einnig mögulegt að börn úr Hafnarfirði sæki sérskóla utan sveitarfélags vegna sérþarfa sinna. Umsókn sem byggir á ósk foreldra sem annast sjálfir að sækja um sérskóla fyrir börn sín. Kennslufulltrúi annast ráðgjöf varðandi umsóknir í sérskóla. Sérskólar eru Klettaskóli og Brúarskóli á vegum Reykjavíkurborgar og sjálfstætt starfandi sérskóli í Kópavogi, Arnarskóli. Aðgangur að sérskólum er háður samþykki viðkomandi skólayfirvalda þar en sæki börn með lögheimili í Hafnarfirði þá skóla greiðir Hafnarfjörður allan skóla- og ferðakostnað. Fái nemandi úr Hafnarfirði samþykki á skólavist í sérskóla þurfa foreldrar að fá staðfestingu þess af Hafnarfjarðarbæ með umsókn þess efnis á Mínum síðum á vef Hafnarfjarðar og er staðfest í framhaldinu af skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs.

Grunnskólanemendur í Hafnarfirði sem sækja nám og kennslu í sérúrræði í Hafnarfirði utan skólahverfis eða sérskólum í Reykjavík eiga rétt á akstri í og úr skóla eða strætómiðum ef það hentar. Skrifstofa mennta- og lýðheilsusviðs hefur umsjón með þessum akstri.

60.2.6.3. Innherji og skert stundatafla

Í samráði við foreldra getur skóli breytt námsmarkmiðum, námsaðstæðum og kennsluaðferðum fyrir einstaka nemendur til lengri eða skemmri tíma. Ennfremur er heimilt að meta þátttöku nemenda í atvinnulífinu sem grunnskólanám (26. gr. laga nr. 91/2008). Í Hafnarfirði er þetta tilboð kallað „Innherji“. Inherji er samstarfsverkefni mennta- og lýðheilsusviðs og Vinnuskóla Hafnarfjarðar. Þá er fá nemendur atvinnutilboð ½ til 1 dag á viku á sérstaklega völdum vinnustöðum, nemendur fá vinnuskólalaun fyrir vinnu sína og í lok annar/árs skriflega umsögn vinnuveitanda. Umsóknir um þátttöku í Innherja gerast fyrir milligöngu stjórnenda skólans og krefst umsóknar/samþykkis foreldra.

60.2.6.4. Langvinn veikindi og sjúkrakennsla

Nemandi, sem að mati læknis getur ekki sótt skóla vegna slyss eða langvarandi veikinda, á rétt á sjúkrakennslu annaðhvort á heimili sínu eða á sjúkrastofnun. Ákvæði þetta tekur ekki til tilfallandi veikinda nemenda sem standa í stuttan tíma. Nemandi á rétt á sjúkrakennslu um leið og hann að mati læknis getur lagt stund á nám og skal lengd daglegrar eða vikulegrar sjúkrakennslu miðast við ástand hans og þrek. Markmið sjúkrakennslu er að nemandi missi sem minnst af kennslu og verði ekki af tækifærum til náms vegna slyss eða langvarandi veikinda. Sjúkrakennsla getur einnig komið til ef mætingar nemanda í skólann eru slitróttar vegna langvarandi veikinda. Það er alltaf á ábyrgð nemenda, og aðstandenda þeirra, að halda áfram námsvinnu meðan á stuttum veikindaleyfum stendur.

60.2.6.5. Samstarf við leik- og framhaldsskóla

Grunnskólar Hafnarfjarðar hafa samstarf við leik- og framhaldsskóla í Hafnarfirði. Grunnskólar hafa sérstakt samstarf við leikskóla í sínu skólahverfi. Samstarfið felst í heimsóknum og samstarfsverkefnum. Þegar barn er að ljúka leikskólagöngu og hefja grunnskólanám (6 ára) fer í gang sérstakt samráðsferli milli leik- og grunnskóla. Það felst í meginatriðum í því að leikskólar miðla upplýsingum um væntanlega nemendur til grunnskólans en sú upplýsingagjöf er ekki háð samþykki foreldra þar sem um lagaskyldu er að ræða. Þannig er á hverju ári haldnir sérstakir skilafundir milli leik- og grunnskóla í bænum með 6 ára börn þar sem kynnt eru börn í leikskólum sem hafa sérþarfir svo auka megi líkur á því að þau fái strax viðeigandi þjónustu í grunnskóla. Skilafundirnir eru skipulagðir af kennslufulltrúum fyrir leik- og grunnskóla á skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs.

Samstarf við framhaldsskólana felst í kynningu fyrir nemendur og foreldra á námsbrautum, inntökuskilyrðum og innritunarferli framhaldsskólanna. Í Hafnarfirði er mikið samstarf milli grunnskólanna, Flensborgar og Tækniskóla Hafnarfjarðar. Má segja að frá nóvember til apríl sé ákveðið ferli í gangi hjá nemendum í 10. bekk þar sem skólar og umsóknarferlið er kynnt. Nemendur sem sækja um starfsbrautir framhaldsskóla þurfa að sækja um í febrúar en forinnritun er hjá öðrum nemendum í 10. bekk í mars en lokainnritun er til 10. júní. Náms- og starfsráðgjafi skólans aðstoðar nemendur og foreldra við innritun eftir þörfum.

Sömuleiðis er sérstakt samstarf við framhaldsskóla í bænum fyrir grunnskólanemendur að taka framhaldsskólaáfanga meðan þeir eru enn í grunnskóla Þetta námsframboð miðar sérstaklega að nemendum sem ná góðum námsárangri og geta þannig flýtt fyrir í framhaldsskóla og fengið frekara nám við hæfi meðan það er enn í grunnskóla. Þetta samstarf fer fram eftir ákveðnu skipulagi sem samþykkt er af fræðsluráði Hafnarfjarðar.

Aukið og samhæft samstarf við framhaldsskóla um framhaldsskólaáfanga meðan þeir eru enn í grunnskóla er ætlað að auka þjónustu við duglega nemendur grunnskólanna í bænum og gefa þeim fleiri tækifæri til að fá námi við hæfi eins og stefnan er með nám allra nemenda.

60.2.7. Talmeinaþjónusta

Talmeinafræðingar á vegum skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs annast greiningar og ráðgjöf vegna talmeina nemenda í leik- og grunnskólum bæjarins og er sú þjónusta nemendum að kostnaðarlausu. Ef grunur vaknar um frávik í málþroska, framburði og/eða önnur talmein skal óskað eftir greiningu og/eða ráðgjöf talmeinafræðings. Ávallt skal liggja fyrir samþykki foreldra þegar máli barna er vísað til frekari greiningar hjá talmeinafræðingi og skulu tillögur um talmeinagreiningar samþykki í brúarteymi viðkomandi skóla.

Tillögur talmeinafræðings að íhlutun skulu byggðar á niðurstöðum greininga og er lögð áhersla á að bæði skóli og foreldrar séu virkir þátttakendur. Eðlilegt er að þar sem unnið er samkvæmt einstaklingsnámskrá fari tillögur talmeinfræðings um íhlutun inn í þá áætlun. Ef þörf krefur er vísað í frekari greiningu eða þjálfun hjá öðrum sérfræðingum. Þegar þörf er á þjálfun hjá talmeinfræðingi skal nemanda vísað í úrræði eftir eðli vandans og í samræmi við samkomulag um verkaskiptingu ábyrgðar hvað varðar talmeinaþjónustu fyrir börn með framburðarfrávik, málþroskafrávik og stam sem er í gangi milli ríkis og sveitarfélaga.

60.2.7.1. Hlutverk og verkaskipting sveitafélags og ríkis

Velferðarráðuneytið og Samband íslenskra sveitarfélaga hafa gert með sér samkomulag um skiptingu ábyrgðar hvað varðar talmeinaþjónustu fyrir börn með framburðarfrávik, málþroskafrávik og stam. Skipting ábyrgðar vegna talþjálfunar barna í leik- og grunnskólum með framburðarfrávik, málþroskafrávik og stam er nánar tiltekin í 5. gr. umrædds samkomulags (sjá samkomulag frá 8. maí 2014). Á grunni þess fer fram verkaskipting vegna talþjálfunar sem annars vegar er veitt af Hafnarfjarðarbæ og hins vegar talþjálfunar sem veitt er af sjálfstætt starfandi talmeinafræðingum og er niðurgreidd af SÍ.

60.2.7.2. Greiningar, ráðgjöf og námsíhlutun (sveitarfélagið)

Það er hlutverk sveitarfélagsins að sinna greiningu og ráðgjöf, sbr. reglugerð um skólaþjónustu sveitarfélaga við leik- og grunnskóla og nemendaverndarráð í grunnskólum, nr. 584/2010, með síðari breytingum. Einnig er það hlutverk sveitarfélaga að veita talþjálfun vegna barna með framburðarfrávik, málþroskafrávik og stam í samræmi við töflu í gr. 5 í samkomulagi því sem fjallað er um í 60.2.7.3. Ákvörðun um talmeinaþjónustu á vegum skólaþjónustunnar fer í gegnum brúarteymi skólans.

60.2.7.3. Talþjálfun og þátttaka Sjúkratrygginga Íslands (ríkið)

Sjúkratryggingar Íslands (SÍ) taka þátt í kostnaði við talþjálfun samkvæmt gildandi rammasamningi og í samræmi við reglugerð. Forsendur fyrir greiðsluþátttöku SÍ í talþjálfun er að fyrir liggi sjúkdómsgreining frá lækni og skrifleg þjálfunarbeiðni frá talmeinafræðingi sem starfar samkvæmt rammasamningi við SÍ. Í rammasamningnum er nánar kveðið á um hvaða talmein falla undir viðmið SÍ um greiðsluþátttöku.

- Reglugerð nr. 721/2009 um þjálfun sem sjúkratryggingar taka til og hlutdeild sjúkratryggðra í kostnaði við þjálfun. (Ath! ef reglugerð breytist er gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)
- Reglugerð 1166/2007 um styrki Tryggingastofnunar ríkisins vegna þjónustu sjálfstætt starfandi talmeinafræðinga sem eru án samninga við heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra. (Ath! ef reglugerð breytist er gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

Áður en þjálfun hefst þarf að liggja fyrir beiðni læknis um talþjálfun. Þá beiðni skal afhenda talmeinafræðingi sem sér um að senda beiðnina til SÍ. Sé beiðni samþykkt fær hinn sjúkratryggði 20 skipti í talþjálfun á hverju 12 mánaða tímabili. Talmeinafræðingur þarf að sækja sérstaklega um heimild til SÍ vegna meðferðar umfram 20 skipti sé þess þörf. Greiðsluþátttaka SÍ fer eftir gildandi reglugerð um þjálfun sem sjúkratryggingar taka til og gefin er út af velferðarráðuneyti þar sem greiddur er 77% af kostnaði við nauðsynlega talþjálfun fyrstu 30 skiptin fyrir börn og unglinga yngri en 18 ára. Foreldrar/forráðamenn greiða á móti 23% kostnaðar við talþjálfun.

60.3. Forvarnir

Með forvörnum í grunnskólum er átt við hvers konar fræðslu, ráðgjöf og handleiðslu, til handa nemendum og starfsfólki skóla, sem miðar að því að efla líkamlega, félagslega og andlega velferð einstaklinga til heilbrigðis og stuðla þannig að jákvæðum þroska þeirra til að ver(ð)a ábyrgir þjóðfélagsþegnar. Gildi forvarna af ýmsu tagi felst í því að þær séu sjálfsögð viðfangsefni í kennslu í því að þær eru mikilvægur þáttur í því að nemendur geti þroskað persónulega eiginleika sem hluta af námsferli sínu og til að þeir geti sömuleiðis notið sín í því félagslega umhverfi sem grunnskóli er. Það er ítrekað í aðalnámskrá grunnskóla:

> ***7.8 Forvarnir***
> *Grunnskólinn skal vinna markvisst að forvörnum og heilsueflingu þar sem hugað er að andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan nemenda skólans. Lögð skal áhersla á almennar forvarnir, s.s. gagnvart tóbaki, áfengi, öðrum vímuefnum og annars konar fíkn, t.d. net- og spilafíkn. Mikilvægt er að allir grunnskólar komi sér upp forvarnaráætlun sem birt er í skólanámskrá. Í forvarnaráætlun skal m.a. vera áætlun skólans í fíknivörnum og áfengis- og tóbaksvörnum, áætlun gegn einelti og öðru ofbeldi, áætlun í öryggismálum og slysavörnum og stefna í agastjórnun. Einnig skal koma fram með hvaða hætti skólasamfélagið hyggst bregðast við ef mál koma upp. Kynna skal forvarnaráætlun skólans öllum aðilum skólasamfélagsins, starfsfólki skóla, foreldrum og nemendum og birta í skólanámskrá. (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 32.)*

Forvarnir eru í þessum skilningi ekki sérstök námsgrein í skóla heldur miklu frekar verkefni allra námsgreina og hluti almennra starfshátta í skólastarfi grunnskóla með viðeigandi áætlunum og ferlum sem efla nemendur og vernda þá. Það er ítrekað sérstaklega í reglugerð nr. 1040/2011.

> ***3. gr. Ábyrgð, réttindi og skyldur starfsfólks skóla.***
> *Starfsfólk skóla skal ávallt bera velferð nemenda fyrir brjósti og leggja sig fram um að tryggja nemendum öryggi, vellíðan og vinnufrið til að þeir geti notið skólagöngu sinnar. Starfsfólki ber að stuðla að jákvæðum skólabrag og starfsanda í öllu skólastarfi og góðri umgengni.* (Reglugerð nr. 1040/2011 um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins í grunnskólum).

Verkefni forvarna í skóla skulu unnin í nánu samráði, ekki síst milli skóla og foreldra, og félagsmálayfirvalda eftir atvikum.

60.3.1. Starfsviðmið sérfræðiþjónustu um forvarnir

Sérfræðiþjónustu sveitarfélags við grunnskóla hefur fengið sérstök verkefni í samhengi forvarna líkt og kveðið er á í reglugerð 584/2010.

> ***3. gr. Hlutverk sveitarfélaga og framkvæmd sérfræðiþjónustu.***
> *... Við framkvæmd sérfræðiþjónustu skulu sveitarfélög leggja áherslu á:*
> *a. forvarnarstarf til að stuðla markvisst að velferð nemenda,*
> *b. snemmtækt mat á stöðu nemenda og ráðgjöf vegna námsvanda, félagslegs og sálræns vanda með áherslu á að nemendur fái kennslu og stuðning við hæfi í skólum án aðgreiningar.*

Á grunni ofangreindar reglugerðar hefur sérfræðiþjónusta sveitarfélagsins við grunnskóla í auknum mæli að styðja við forvarnir skólanna á margvíslegan hátt þótt meginverkefni forvarna sem fræðsluverkefni sé í höndum hvers skóla. Stuðningur sérfræðiþjónustunnar er margvíslegur:

- Að halda utan um meginskipulag forvarna fyrir starfsfólk skóla ásamt skólastjórnendum þeirra.
- Að styðja við fræðslu til starfsfólk og nemendur skólanna undir stjórn skólastjórnenda.

- Að leggja grunnviðmið um forvarnaverkefni skólanna og starfshætti þeirra þar (hér áfram nefnd starfsviðmið um forvarnir).
- Að veita skólunum stuðning í málefnum einstakra nemenda og nemendahópa hvað afmarkaðar forvarnir áhrærir, sérstaklega hvað varðar úrlausn einstakra mála.

Á grunni ofangreindra verkefna sérfræðiþjónustunnar í forvörnum er sérstök áhersla hennar að vinna að sérstökum starfsviðmiðum um forvarnir fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar. Í því felst að sérfræðiþjónustan leggur ákveðin viðmið um forvarnir í grunnskólum með margvíslegum leiðbeiningum til starfsfólks skóla til að styðja það í daglegum verkefnum sínum í að viðhafa góðan skólabrag, vernda nemendur og auka vellíðan þeirra. Á hverjum tímapunkti er reynt að safna þessum viðmiðum saman í eina handbók fyrir starfsfólk skóla, sérstaklega skólastjórnendur, sem dreift er til skólanna rafrænt.

60.3.2. Forvarnir sem fyrirbygging, viðbrögð, úrlausn og mat

Í forvarnarstarfi fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar er unnið eftir ákveðnu vinnulíkani í meginatriðum í öllum forvörnum sem er svo útfært sérstaklega fyrir einstök forvarnarverkefni þar sem ferlar geta verið örlítið frábrugðnir eftir tegund máls. Þetta meginferli forvarna er skýrt í eftirfarandi mynd:

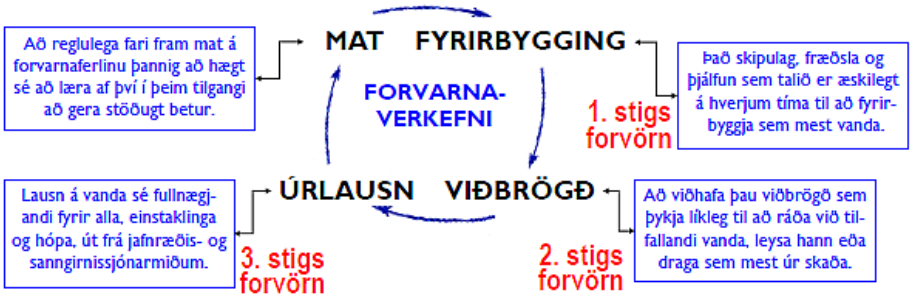

Forvarnarferlið er þannig fjórskipt:

1. FYRIRBYGGING: Í því felst að skipuleggja skólastarf, námsumhverfi nemenda og veita starfsfólki og nemendum fræðslu eftir atvikum sem dragi úr líkum á því að vandi komi eða minnki sem mest áhrif hans. Gjarnan nefnt 1. stigs forvörn.
2. VIÐBRÖGÐ: Felur í sér að eiga tiltæk ákveðin viðbrögð þegar vandi/hætta steðjar að. Hlutverk þessa stigs er að stoppa vanda eða koma í veg fyrir frekara tjón. Gjarnan nefnt 2. stigs forvörn.
3. ÚRLAUSN: Stig úrlausnar felur í sér að leita lausna á vanda sem kominn er og velja aðferðir sem líklegar eru til að leysa hann fyrir sem flesta. Vinna að því að leysa vanda til frambúðar og vinna að því að frekari vandi verði ekki til staðar. Gjarnan nefnt 3. stigs forvörn.
4. MAT: Matsþátturinn er svo sjálfsskoðun í kjölfar þess að hafa gengið í gegnum allt ferlið eða sem undirbúningur í því að byrja ferlið upp á nýtt.

60.3.3. Forvarnaverkefni grunnskólanna

Hver forvarnaverkefni skólanna skóla eru hefur síðan áhrif á það hvaða forvarnaferlar eru viðhafðir í grunnskólastarfi. Meginsjónarmið forvarna fyrir grunnskólana eru kynnt hér áfram í samræmi við áherslu starfsviðmiða um forvarnir fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar. Starfsviðmiðin ganga út frá því að nemandi sé miðpunktur forvarna þar sem fimm meginverkefni séu í brennidepli forvarna í skólastarfi, þ.e.

1. ***Nemandinn*** sjálfur, sem hægt er að greina í þrjú mismunandi verkefni:

1. lýðheilsa (hollusta, hreyfing, líkamlegt heilbrigði),
2. sjálfsrækt (sjálfsvernd og sjálfsstjórn og stuðningur í áföllum)
3. vímuvarnir (forvarnir reykinga, áfengisneyslu og fíkniefnanotkunar).

II. ***Félagslegt umhverfi*** hans, sem er mikið verkefni gegn ógnunum ofbeldis í öllum þess myndum:

4. ofbeldisvarnir:
   (i) einelti,
   (ii) kynferðilegt ofbeldit,
   (iii) fordómar/mismunun og
   (iv) vanræksla.

III. ***Náttúrulegt umhverfi*** þar sem verkefnið lýtur að öryggi í skólastarfi gagnvart

5. Öryggisvarnir:
   (i) náttúruhamfarir (óveður, eldgos, loftmengun, flóð o.þ.h.)
   (ii) sjúkdómar og faraldrar (t.d. inflúensuheimsfaraldur)
   (iii) slys
   (iv) brunar.

Þetta samhengi í skýrt í eftirfarandi mynd. Þetta samhengi tilgreinir jafnframt forvarnarverkefnið sem grunnskólarnir hafa í heild sinni gagnvart nemendum sínum.

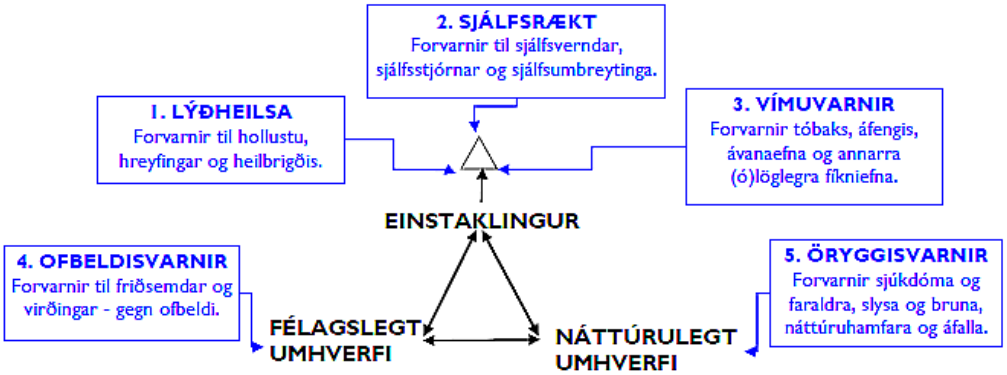

Á grunni þessa forvarnarlíkans starfa skólar að forvörnum. Verkefnið er margþætt og flókið. Í tengslum við það vinna skólar frekari áætlanir um forvarnir (forvarnaáætlun, sjá hér aftar í starfsáætlun) og skipuleggja margvíslegt vinnulag (fræðslu, teymisvinnu o.fl.) og verklag (tilkynningar til nemendaverndarráðs o.fl.) sem þeim tengjast. Ítarlegri kynningu á forvörnum er að finna í handbókinni með starfsviðmiðin til frekari kynningar. Jafnframt kynnir hver skóli í skólanámskrá sinni þá föstu fræðslu sem hann stendur fyrir og tengist forvörnum. Þó getur alltaf verið að skráð gögn skóla (starfsáætlun og skólanámskrá) nái ekki til fullnustu að kynna þá starfsemi sem skóli stendur fyrir og gæti flokkast undir „forvarnir og velferð“ nemenda hverju sinni því oft þarf skóli að bregðast við aðstæðum með tilfallandi fræðslu fyrir afmarkaða nemendahópa án þess að slíkt hafi verið skráð fyrirfram. Frekari stefnu skólans á þessu sviði má þá sjá í skólanámskrá skólans og tengist grunnþáttum menntunar, sérstaklega grunnþættinum „heilbrigði og velferð“.

Hver skóli stýrir þá hvernig unnið er að forvörnum undir stjórn skólastjóra. Fræðsluþáttur forvarna er ýmist föst fræðsla í skóla og jafnvel tengd ákveðnum árgöngum á hverju ári. Einnig þekkist tilfallandi fræðsla sem er þá oft meira viðbrögð við sérstökum aðstæðum í einstaka skólum og jafnvel nemendahópum. En starfsemi forvarna í skólum er ekki síður að bregðast við vanda sem kemur upp og koma sem mest í veg fyrir frekari skaða. Af þeim sökum eru forvarnir í stöðugri þróun og breytingar á

áherslum. Þannig hefur mikill árangur náðst í forvörnum tóbaks, áfengis og fíkniefna svo þær áherslur hafa um margt minnkað og fært á aðra þætti, s.s. forvarnir eineltis og kynferðislegs ofbeldis. Almenn kynning á forvarnarverkefnunum þremur (einstaklingur, félagsleg, náttúruleg) er kynnt hér í eftirfarandi töflu:

Tafla: Áherslur í einstaka forvarnaþáttum í grunnskólum Hafnarfjarðar þessi misserin

	Einstaklingur	Félagslegt umhverfi	Náttúrulegt umhverfi
Fyrirbygging 1. stig forvarna	Að styrkja sjálfsmynd einstaklings og efla hann til að lifa heilbrigðu líferni með margvíslegri fræðslu frá starfsfólki skóla og utanaðkomandi fræðurum. **Skólastarfið miðar að því að öllum nemendum geti liðið vel í skóla og þörfum þeirra sé mætt**.	Að skapa jákvæðan skólabrag, andrúmsloft umburðarlyndis, viðhafa skýrar skólareglur, hafa jákvæðar agareglur SMT-skólafærni, skýra eðli ofbeldis og kenna nemendum að bregðast við áreitni og ofbeldi. **Ofbeldi er ekki liðið í grunnskólum bæjarins**.	Að skapa aðstæður í skólum sem miði að því að draga úr líkum á slysum og búa til verkferla og æfa sem miða að því að eiga rétt viðbrögð ef hætta steðjar að. **Allt er gert til að lágmarka að hættur valdi skaða í skólastarfi**. Sjá nánar Handbók frá mennta- og menningarmálaráðuneyti (2014).
Viðbrögð 2. stig forvarna	Að veita frekari fræðslu og stuðning við einstaka nemendur og nemendahópa eftir aðstæðum.	Að eiga skýr viðbrögð við öllu ofbeldi sem mætir nemendum og skóla þar sem tekið sé hart á ofbeldinu í hvaða mynd sem það birtist.	Að geta fljótt brugðist við aðstæðum sem upp koma til að draga sem mest úr skaða sem gæti hlotist.
Úrlausn 3. stig forvarna	Miðar að því að styðja við nemendur og veita sértæka hjálp þar sem mikill vandi kemur fram/ er til staðar – í sem nánasta samstarfi við aðstandendur.	Miðar að því að ofbeldi verði upprætt og einstaklingar verndaðir gagnvart því.	Miðar að því finna úrlausnir til frambúðar við vanda sem hefur sýnt sig og tryggja sem mest að líkur á frekari skaða sé hverfandi eða tjón verði sem allra minnst.
Mat	Reglulega gerðar rannsóknir og athuganir til að átta sig á stöðu og breytingum sem leiða til nauðsynjar þess að breyta umræddum forvarnarþætti til betri vegar. Dæmi um slíkt er rannsóknir RANNSÓKNIR & GREININGAR og SKÓLAPÚLSINN. Kynnt í fræðsluráði og skólastarfinu.	Reglulega gerðar rannsóknir og athuganir til að átta sig á stöðu og breytingum sem leiða til nauðsynjar þess að breyta umræddum forvarnarþætti til betri vegar. Dæmi um slíkt er rannsóknir RANNSÓKNIR & GREININGAR og SKÓLAPÚLSINN. Kynnt í fræðsluráði og skólastarfinu.	Reglulega gerðar rannsóknir og athuganir til að átta sig á stöðu og breytingum sem leiða til nauðsynjar þess að breyta umræddum forvarnarþætti til betri vegar. Dæmi um slíkt eru úttektir og æfingar, t.d. brunaæfingar.

Ofangreind samantekt í töflunni um stig forvarna eftir forvarnaverkefnum, sem eitt af mikilvægum verkefnum sérfræðiþjónustunnar og það aukið í nýjasta regluverkinu, bendir til mikils og stórs verkefnis sem skólar standa frammi fyrir – í góðu samstarfi við fjölskyldur nemenda eins og með önnur verkefni skólastarfsins. Þannig er forvarnaverkefnið stöðugt að stækka eftir því sem samfélagið þróast og kröfur breytast. Grunnskólinn er því stöðugt að þróa eigin forvarnir, fjölga fræðsluþáttum, bæta eigið verklag og fjölga vinnuferlum (líkt og þessi starfsáætlun skýrir og sýnir fram á). Forvarnir grunnskólans halda áfram að þróast, fastir fræðsluþættir þess fær skýrari mynd í skólanámskrá en áður og annað verklag þróast líkt og sýnir sig í þessari starfsáætlun og þeim gögnum sem vísað er á. Upplýsingar um forvarnastarf á vegum skóla birtist því í skólanámskrá skóla, starfsáætlun skóla, fréttabréfum, skólavefjum, tölvupóstsendingum, fundum og öðrum samskiptaleiðum milli heimilis og skóla – og einnig frá sérfræðiþjónustunni og sveitarfélaginu.

Foreldrar geta óskað aðkomu skóla að máli barna sinna, t.d. eineltis, með því að senda inn erindi í gegnum Mínar síður á vef Hafnarfjarðar og berst til skólans. Slík erindi eru tekin til afgreiðslu í nemendaverndarráði skóla.

60.3.4. Samstarf heimilis og skóla um forvarnir og forvarnafulltrúi Hafnarfjarðar

Skólastarf grunnskóla er í heild sinni samstarfsverkefni skóla og heimilis. Skólar eiga í eðli sínu stóran þátt í menntunarverkefni nemenda sem lagalegt verkefni í því að styðja við uppeldishlutverk foreldra sem er mjög skýrt í lögum. Forvarnir eru samt líklega það verkefni sem krefst nánasta samstarfs heimila og skóla og mikils trausts. Það verkefni getur ekki náð góðum árangri nema mikill trúnaður ríki þar á milli. Þannig getur hvorugur aðilinn ætlast til að hinn aðilinn sinni forvörnum eingöngu. Í því sambandi er foreldrafélag skólans mikilvægur samstarfs- og samráðsaðili í forvörnum. Samstarf heimilis og skóla getur þannig verið algjörlegt úrslitaatriði í því að forvarnir skóla beri viðeigandi eða fullnægjandi árangri, ekki síst ef greinilegur vandi er til staðar í skóla. Því er mikilvægt að allir aðilar vinni saman og leiti lausna í vanda eða missi sig ekki í að leita sökudólga eða kenna hver öðrum um ástæður og/eða tilurð vanda. Það er ábyrgð allra sem að skólasamfélaginu standa (starfsfólk skóla, foreldra og nemenda).

Forvarnir eru einnig viðfangsefni sem sveitarfélagið Hafnarfjörður lætur sig varða. Í því samhengi hefur skólinn sérstaka stefnu um forvarnir sem hefur sömuleiðis tengsl við fjölskyldustefnu bæjarins. Hjá bænum starfar forvarnafulltrúi sem samhæfir forvarnaverkefni sem unnin eru á bæjarvísu og myndar þau sambönmd við skóla sem nauðsynleg eru á hverjum tíma og aðra aðila eftir atvikum, s.s. íþróttahreyfinguna og önnur sjálfstæð félagasamtök í bænum. Í því samhengi er einni bent á forvarnarstarf sem unnið er í félagsmiðstöðvum ÍTH í grunnskólunum (sjá kafla 25 hér framar). Sömuleiðis hefur forvarnafulltrúi umsjón með að útivistarreglum og öðrum mikilvægum opinberum fyrirmælum um forvarnir ungmenn, (s.s. um sölu á tóbaki og áfengi til ólögráða einstaklinga. Forvarnafulltrúi starfar í nánu samráði við lögreglu- og barnaverndaryfirvöld og samhæfir forvarnastarf bæjarins.

Forvarnarfulltrúi Hafnarfjarðar er starfsmaður á Fjölskylduþjónustu Hafnarfjarðar. Hann starfar í anda forvarnastefnu og fjölskyldustefnu Hafnarfjarðar. Í stefnunni er leitast við að forvarnastarfið nái til sem flestra þátta sem stuðla að heilbrigðu líferni íbúanna. Ekkert mannlegt er forvarnastarfinu óviðkomandi. Forvarnir eru í dag viðloðandi fjölmörg verkefni sem unnin eru í skólum, félagsmiðstöðvum, íþróttafélögum og víðar. Meginmarkmiðið er að minnka vímuefnaneyslu ungs fólks, auka almenna heilsueflingu og draga úr afbrotatíðni í Hafnarfirði.

- Fjölskyldustefna Hafnarfjarðar.
- Forvarnarstefna Hafnarfjarðar.
- Útivistartími barna.

60.3.5. Teymi til samhæfingar forvarna

Forvarnastarf getur verið flókið, sérstaklega í því samhengi þegar átök eru milli einstaklinga, þ.e. ofbeldi í einhverri mynd. Því hafa skólar í auknum mæli farið að mynda teymi innan skóla til að sinna afmörkuðum forvörnum í skólastarfinu. Þannig geta verið mynduð sérstök vinnuteymi. Hlutverk teymanna er að tryggja betri árangur í forvarnastarfinu þannig að skólakerfið í heild sinni taki ábyrgð á forvörnum og auki líkur á árangri í forvarnastarfinu.

Teymi sem eru starfrækt í skólanum eru:

- *Áfallateymi*: Vinnur við að samhæfa vinnubrögð í skóla þegar áföll mæta nemendum eða starfsfólki, t.d. andlát, slys eða önnur áföll.
- *Eineltisteymi*: Vinnur að því að taka á einstaka eineltismálum með sérstakri áherslu á að styðja við umsjónarkennara vegna nemenda þeirra sem verða fyrir einelti.

- *SMT-/Lausnateymi*: Vinnur að því að efla góðan skólabrag í skóla, innleiða verkfæri SMT, fylgja þeim eftir og styðja við einstaka kennara/bekki þar sem alvarlegur hegðunarvandi á sér stað.
- *Öryggisteymi*: Vinnur að því að tryggja að aðstæður og búnaður í skólastarfinu sé sem öruggast og samhæfa viðbrögð við slysum og öðrum þáttum sem geta ógnað öryggi í skóla.
- *Brúarteymi:* Vinnur að því að samræma þjónustu við fjölskyldur og grípa inn í áður en málið fer að vinda upp á sig.
- *Forvarnarteymi:* Verður stofnað haustið 2021 en hlutverk þess er að vinna að forvörnum í skólanum, uppfæra forvarnaráætlun skólans og hafa umsjón með því að allir vinni eftir henni.

60.3.6. Þjónusta og samstarf við félagasamtök og stofnanir vegna forvarna

Forvarnir eru verkefni sem skólar hafa samkvæmt lögum og reglugerðum. Sérfræðiþjónusta sveitarfélags styður við forvarnarstarf skólanna. Sömuleiðis viðhafa skólar, í samstarfi við sérfræðiþjónustuna eftir atvikum, margvíslegt samstarf við opinberar stofnanir, frjáls félagasamtök um forvarnir og einstaklinga um forvarnir eins þau telja sér henta hverju sinni. Þannig er opinber krafa um samstarf við barnaverndaryfirvöld um vanrækslu og ofbeldi gagnvart nemendum (sjá kafla 61) og við heilbrigðisyfirvöld vegna nemenda með alvarlega geð- og heilsuvanda (sjá kafla 62). Þess utan er samstarf við ýmsar opinberar stofnanir sem hafa sérstök forvarnaverkefni á sinni könnu, s.s. Landlæknisembættið, sem hafa margt fram að færa. Þá er einnig samstarf við einkafyrirtæki um afmarkaða þætti í forvarnastarfi. Þannig er Hafnarfjörður í samstarfi við fyrirtækið *Rannsóknir& greining* um vimuefnarannsóknir meðal nemenda og viðhorf þeirra til skóla og eigin líðan sem gerð er árlega. Grunnskólunum er einnig mikilvægt að eiga samstarf við frjáls félagasamtök, bæði fast og í afmörkuðum verkefnum í tiltekinn tíma. Þannig er Hafnarfjörður með sérstakt samstarf við samtökin *Blátt áfram* um fræðslu fyrir starfsfólk bæjarins um forvarnir kynferðislegt ofbeldis, þ.e. þessi árin er stefnt að því að allir starfsmenn í grunnskólunum gangi í gegnum ákveðna grunnfræðslu um kynferðislegt ofbeldi sem mikilvæg forvörn í ofbeldisvörnum. Sömuleiðis hafa skólar leitað til sóknarpresta í bænum, og einnig Rauða krossinn, þegar áföll dynja yfir og sorgin bankar á skólahurðina. Allir þessir samstarfsaðilar, opinberar stofnanir, einkafyrirtæki og frjáls félagasamtök, eru mikilvægir samstarfsaðilar skóla í forvörnum og skólastarfið getur engan veginn verið án aðstoðar þessara aðila sem skólar meta sjálfstætt hverju sinni.

60.4. Trúnaðargögn, varðveisla, miðlun og persónuvernd

Starfsemi sérfræðiþjónustunnar við nemendur í grunnskólum, og foreldra eftir atvikum og eðli máls hverju sinni, fylgir að meðhöndla viðkvæmar persónuupplýsingar um nemendur – og jafnvel aðstandendur. Talsvert opinbert regluverk er til um starfshætti starfsmanna sem meðhöndla upplýsingar, ekki síst persónulegar upplýsingar, um skjólstæðinga ríkisins og sveitarfélaga.

- Lög um opinber skjalasöfn nr. 77/2014 (ásamt síðari tíma breytingum).
- Lög um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga nr. 77/2000 (ásamt síðari tíma breytingum).
- Stjórnsýslulög nr. 37/1993 (ásamt síðari tíma breytingum).
- Sveitarstjórnarlög nr. 138/2011 (ásamt síðari tíma breytingum).
- Upplýsingalög nr. 140/2012 (ásamt síðari tíma breytingum).

Sömuleiðis á sér stað miðlun persónuupplýsinga á vettvangi sérfræðiþjónustunnar milli leik- og grunnskóla eftir sérstökum verklagsreglum sem gilda í sveitarfélaginu en slíkt byggir þó á opinberum

reglugerðum. Til viðbótar opinberu regluverki hafa foreldrar/aðstandendur sömuleiðis aðgang að öllum þeim upplýsingum sem til verða í sérfræðiþjónustunni um börn sín, en þó með takmörkunum sem gilda í barnalögum og barnaverndarlögum á hverjum tíma.

- REGLUGERÐ nr. 896/2009 um skil og miðlun upplýsinga milli leik- og grunnskóla. (Ath! ef reglugerð er breytt gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)
- REGLUGERÐ nr. 897/2009 um miðlun og meðferð upplýsinga um nemendur í grunnskólum og rétt foreldra til aðgangs að upplýsingum um börn sín. (Ath! ef reglugerð er breytt er gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

Starfsfólk sérfræðiþjónustu sveitarfélaga þarf sérstaklega að vinna með viðkvæmar upplýsingar, skrá þær eftir atvikum og varðveita, bæði til vinnslu máls meðan það er í gangi en einnig til varanlegrar varðveislu sem opinber gögn sem lúta sérstökum varðveislureglum. Um alla upplýsingamiðlun frá foreldrum til starfsmanna sérfræðiþjónustunnar gildir að starfsfólk sérfræðiþjónustu metur hvaða upplýsingar hafi varðveislugildi og eru skráðar. Starfsfólksins er einnig að sýna trúnað og heiðarleika í þeirri upplýsingasöfnun um að hafa rétt eftir og skrá allar mikilvægar upplýsingar sem taldar eru barni í hag og því til verndar í samræmi við lög þar um.

Almennar reglur gilda um gagnavarðveislu hjá bænum en sérstakar um trúnaðargögn (t.d. greiningarskýrslur) skólanna og skólaþjónustunnar. Almennt gildir trúnaður um þær upplýsingar sem starfsfólk skólaþjónustu sveitarfélagsins aflar sér í starfi, líkt og gildir almennt um trúnaðarupplýsingar starfsmanna sveitarfélaga, og sá trúnaður helst þótt starfsfólk láti af störfum. Ekki er heimilt að eyða gögnum sem verða til um nemendur í grunnskóla og hefur unnið nema í samræmi við lög/reglugerðir á hverjum tíma. Foreldrar geta hvenær sem er óskað eftir gögnum skólanna og sérfræðiþjónustunnar sem varða börn þeirra án kostnaðar, að því leyti sem slík gögn eru til en ekki er hægt að krefjast þess að búin séu til gögn sérstaklega vegna upplýsingaþarfar foreldra. Um afhendingu þeirra fer að stjórnsýslulögum. Sömuleiðis gilda ákveðnar reglur innan stjórnsýslu bæjarins um upplýsingagjöf til kjörinna bæjarfulltrúa.

61. Félags- og fjölskylduþjónusta

Með félags- og fjölskylduþjónustu við grunnskólabörn er átt við sérstaka vernd sem börn eigi rétt á að fá sökum stöðu sinnar í því að vera undir verndarvæng samfélagsins og ábyrgðar forráðamanna til að

börn fái viðeigandi uppeldi og vernd gegn hvers konar ofbeldi og aðstæðum sem geta skaðað þroska þeirra og eðlilegar uppeldisaðstæður. Innan Hafnarfjarðar er þessari þjónustu sinnt af barna- og fjölskyldusviði bæjarins sem starfar í nánu samráði við skólastjórnendur grunnskóla, t.d. í gegnum nemendaverndarráð skólans (sjá kafla 60.2.2 hér framar). Barnaverndin hefur þó sjálfstætt hlutverk líkt og skólinn og starfar eftir eigin starfsreglum á grunni laga.

- Barnalög nr 76/2003 (ásamt síðari tíma viðbótum).
- Barnaverndarlög nr. 80/2002 (ásamt síðari tíma breytingum).
- Lög um samþætta þjónustu í þágu farsældar barna.

Hvað sem líður íslenskum lögum um barnavernd byggir barnavernd sömuleiðis á alþjóðlegum sáttmálum og sjónarmiðum sem Ísland hefur skuldbundið sig að hlíta. Allur vafi um vernd barna skal vera þeim í hag hvað sem líður hefðum, reglum og starfsháttum á heimilum og í skóla.

- Barnasáttmáli SÞ (á íslensku) og íslenskur vefur um hann.

Á grunni alþjóðlegra sáttmála og íslensks regluverks starfa skóli barnsins þíns að barnavernd. Skólinn tekur alvarlega hlutverk sitt um að framfylgja ákvæðum um barnavernd þar sem vafamál eru skilgreind í þágu barns og hagsmuna þess í tilkynningum skóla til barnaverndar.

61.1. Barnavernd sveitarfélags

Hlutverk barnaverndar er að tryggja að börn sem búa við óviðunandi aðstæður eða börn sem stofna heilsu sinni og þroska í hættu fái nauðsynlega aðstoð. Barnavernd leitast við að styrkja fjölskyldur í uppeldishlutverki sínu og beita úrræðum til verndar einstökum börnum þegar það á við.

Verkefni barnaverndar er vinnsla mála skv. barnaverndarlögum nr. 80/2002, félagsráðgjöf í tengslum við fjölskyldur og barnavernd, úttektir á fósturfjölskyldum og stuðningsfjölskyldum, sumardvalir barna og forvarnastarf. Starfsmenn barnaverndar, innan fjölskylduþjónustu bæjarins, vinna í umboði barnaverndarnefndar bæjarins í samræmi við lög á hverjum tíma.

Tilkynning til barnaverndarnefndar er ekki kæra heldur fremur beiðni um aðstoð fyrir viðkomandi barn eða fjölskyldu sem tilkynnandi telur að sé hjálparþurfi. Samkvæmt 17. gr. barnaverndarlaga hafa þeir sem starfa með börnum, þar með talið starfsmenn í grunnskólum, ríkari tilkynningarskyldu en almenningur. Á þeim grunni þarf ekki að koma á óvart að grunnskóli barnsins þíns tilkynnir, og skal tilkynna, hugsanleg atriði sem geta bent til þess að barn njóti ekki nægilegrar verndar. Tilkynning skóla til barnaverndar er þó aldrei sönnun því það er starfsmanna barnaverndar að sannreyna allar tilkynningar sem koma til barnaverndarinnar.

Hafa má eftirtalin atriði í huga þegar meta skal þörf fyrir að tilkynna um aðstæður barna og unglinga:

- Líkamleg og tilfinningaleg vanræksla.
- Líkamlegt, andlegt eða kynferðislegt ofbeldi og misnotkun.
- Ung börn skilin eftir gæslulaus eða í umsjá annarra barna.
- Eldri börn skilin eftir gæslulaus langtímum saman og þurfa að sjá um sig sjálf.
- Léleg skólasókn, skólaskyldu ekki sinnt.
- Afbrot, árásargirni.
- Heilsugæslu eða læknisaðstoð ekki sinnt þrátt fyrir þörf.
- Endurtekin slys og óhöpp sem hægt hefði verið að fyrirbyggja.

- Endurteknir áverkar sem barn á erfitt með að útskýra.
- Vannæring.
- Lélegur fatnaður og umhirða sem samræmist ekki aðstæðum.
- Óeðlileg útivist og endurtekin brot á útivistarreglum.
- Áfengis- eða vímuefnaneysla foreldra.
- Almennt vanhæfi foreldra.

Atriði sem sérstaklega varða unglinga:

- Áfengis- og vímuefnaneysla.
- Slök skólasókn.
- Endurtekin afbrot.
- Ofbeldishegðun.
- Þunglyndi, geðræn vandkvæði, sjálfsvígshugleiðingar .

Sömuleiðis getur verið að barnaverndin sendi grunnskólabörn í fóstur fjarri heimahögum, þ.e. utan lögheimilissveitarfélags (Hafnarfjarðar). Í slíkum tilvikum er náið samráð við sérfræðiþjónustu sveitarfélagsins í því að tryggja að börn í fóstri fái viðeigandi grunnskólagöngu í því sveitarfélagi sem fóstur á sér stað líkt og ef það væri í grunnskóla í Hafnarfirði. Um slíka framkvæmd gildir sérstök reglugerð.

- REGLUGERÐ nr. 547/2012 um skólagöngu fósturbarna í grunnskólum. (Ath! ef reglugerð er breytt gefin út sérstök viðbót en fyrri reglugerð heldur sér án breytinga.)

61.2. Barnaverndarstofa og sérstök barnaverndarúrræði ríkisvalds

Félagsþjónusta við börn á Íslandi er ýmist veitt af sveitarfélagi (innan barna- og fjölskyldusviðs Hafnarfjarðar í Hafnarfirði) en hún er einnig veitt af ríkisvaldi eftir ákveðnu skipulagi um verkaskiptinu ríkis og sveitarfélaga. Barnaverndarstofa sinnir þessum starfsskyldum fyrir hönd íslenska ríkisins gagnvart börnum undir lögaldri á Íslandi með margvíslegri þjónustu sem kynnt er hér áfram.

Barnaverndarstofa veitir almenningi upplýsingar og fræðslu um starfsemi barnaverndaryfirvalda með sérstakri áherslu á kynna þær skyldur sem hvíla á almenningi samkvæmt barnaverndarlögum. Þá er stofunni einnig ætlað að kynna barnaverndarlögin og þær skyldur sem þeim fylgja reglulega fyrir starfsstéttum sem sérstaklega hafa afskipti af börnum í starfi sínu.

Stuðningsúrræði á vegum Barnaverndarstofu eru (þær geta breyst án fyrirvara og vísað á vef Barnaverndarstofu til að fá nýjustu upplýsingarnar á hverjum tíma, www.bvs.is):

- ***Stuðlar*:** Stuðlar skiptast í tvær deildir þ.e. meðferðardeild og lokaða deild (almennt kölluð neyðarvistun). Stuðlum er ætlað að þjóna ungmennum á aldrinum 12 – 18 ára. Á meðferðardeild fer fram greining á vanda ungmenna og meðferð sem að jafnaði stendur yfir í 6 - 8 vikur. Einungis starfsfólk barnaverndarnefnda geta sótt um vistun fyrir ungmenni á meðferðardeild. Á neyðarvistun geta starfsfólk barnaverndarnefnda eða lögregla í samráði við barnaverndina vistað ungmenni á lokaðri deild. Ástæður vistunar geta verið óupplýst afbrot unglings, ofbeldi, vímuefnaneysla eða önnur stjórnlaus hegðun. Á neyðarvistun fer fram gæsla og mat á stöðu ungmennis. Hámarkstími vistunar eru 14 dagar í senn fyrir mest 5 ungmenni í einu.

- ***Barnahús***: Börnum sem grunur er um að vera þolendur kynferðisofbeldis er vísað í Barnahús í viðtöl vegna könnunar eða skýrslutöku fyrir dómstóla. Þegar niðurstaðan er sú að börnin þurfi meðferð veita sérfræðingar Barnahúss þá meðferð. Þegar við á er málum einnig vísað til rannsóknar lögreglu. Einnig taka starfmenn Barnahúss könnunarviðtöl við börn sem grunur er um að hafa orðið fyrir öðru líkamlegu ofbeldi.
- ***Fjölkerfameðferð*** (MST): MST er meðferðarúrræði á vegum Barnaverndarstofu fyrir fjölskyldur barna á aldrinum 12-18 ára sem glíma við alvarlegan hegðunarvanda á mörgum sviðum.
- ***Sálfræðiþjónusta vegna óviðeigandi kynhegðunar barna***: Þjónustan er í höndum teymis sálfræðinga sem sérhæfa sig á þessu sviði og hafa náið samstarf sín á milli. Þjónustan fer að meginhluta fram á sálfræðistofu þjónustuaðila en hver sálfræðingur vinnur þar sjálfstætt að hverju máli og sér um að boða barn og foreldra (forsjáraðila) til viðtals.
- ***Foreldrafærni PMTO*:** PMTO stendur fyrir *Parent Management Training – Oregon aðferð*, og er sannprófað meðferðarprógramm frá Bandaríkjunum ætlað foreldrum barna með hegðunarerfiðleika. PMTO-foreldrafærni er miðstöð PMTO á Íslandi og hefur það hlutverk að innleiða aðferðina hér á landi. Nánari upplýsingar má finna á vefsíðunni PMTO-foreldrafærni..

Skólayfirvöld eru í samstarfi við barnaverndaryfirvöld á hverjum tíma eins og tilefni gefa til og lög heimila. Félagsþjónusta sveitarfélags við börn, barnaverndin, er tengiliður skóla við Barnaverndarstofu. Það eru því barnaverndaryfirvöld bæjarins sem vísa málefnum einstakra grunnskólanemenda til Barnaverndarstofu í samræmi við mat á þörfum hverju sinni.

62. Heilbrigðisþjónusta

Með heilbrigðisþjónustu við grunnskólanemendur er vísað til þeirra þjónustu sem börnum stendur til boða af heilbrigðiskerfinu, hvort sem það er frá heilsugæslunni, Landsspítala eða einkastofum lækna.

Langveikum börnum, vottað af lækni í flestum tilvikum, stendur til boða sjúkrakennsla í grunnskólum. Sjúkrakennslan er skipulögð í nánu samstarfi við grunnskóla barnsins og skal ósk um slíkt berast til skólastjórnenda. Hvert sveitarfélag útfærir eigin viðmið um framkvæmd sjúkrakennslu grunnskólanemenda innan sveitarfélagsins. Sótt er um sjúkrakennslu á Mínar síður á vef Hafnarfjarðar.

62.1. Skólaheilsugæsla

Um skólaheilsugæslu í grunnskólum fer eftir gildandi lögum um heilbrigðisþjónustu. Um skipulag og fyrirkomulag skólaheilsugæslu í grunnskóla skal haft samráð við skólanefnd og skólastjóra. Skólastjóra ber að fylgjast með því að nemendur njóti skólaheilsugæslu í skólanum í samræmi við þá tilhögun sem ákveðin hefur verið skv. 1. mgr. grunnskólalaganna.

62.1.1. Hlutverk og verkefni skólaheilsugæslu

Heilsuvernd skólabarna er hluti af heilsugæslunni og er framhald af ung- og smábarnavernd. Markmið heilsuverndar skólabarna er að efla heilbrigði nemenda og stuðla að vellíðan þeirra. Starfsfólk heilsuverndar skólabarna vinnur í náinni samvinnu við foreldra/forráðamenn, skólastjórnendur, kennara og aðra sem koma að málefnum nemenda með velferð nemenda að leiðarljósi. Starfsemi heilsuverndar skólabarna er skv. lögum, reglugerðum og tilmælum sem um hana gilda. Í henni felast heilsufarsskoðanir, bólusetningar og heilbrigðisfræðsla, ásamt ráðgjöf til nemenda, fjölskyldna þeirra og starfsfólks skólans.

62.1.2. Skipulag og þjónusta heilsugæslunnar við nemendur

Í meginatriðum eru þetta helstu verkefni heilsugæslunnar eins og þau snúa að þjónustu við nemendur í grunnskólunum:

- ***Skimanir í heilsuvernd skólabarna***: Reglubundnar skimanir eru í boði fyrir grunnskólabörn. Í 1. bekk er hæð, þyngd, sjón og heyrn mæld. Í 4. bekk er hæð, þyngd og sjón mæld og í 7. bekk hæð, þyngd, sjón og litaskyn og í 9. bekk er hæð, þyngd og sjón mæld.
- ***Bólusetningar í heilsuvernd skólabarna***: Nemendum í 7. og 9. bekk er boðin bólusetning eins og tilmæli gera ráð fyrir. Í 7. bekk er bólusett gegn mislingum, rauðum hundum og hettusótt en í 9. bekk er bólusett gegn mænusótt, barnaveiki, stífkrampa og kíghósta. Í öðrum bekkjum er börnum boðin bólusetning ef skólahjúkrunarfræðingar sjá að bólusetningar eru ekki fullnægjandi.
- ***Komur til hjúkrunarfræðinga***: Einn af mikilvægum þáttum í heilsuvernd skólabarna er opið aðgengi til hjúkrunarfræðings fyrir nemendur. Algengustu ástæður þess að nemendur leita til hjúkrunarfræðings eru ýmiss konar verkir, hrufluð húð og leit eftir ráðgjöf.
- ***Fræðsla í heilsuvernd skólabarna – forvörn***: Áætlað er að um 40% af heilsuvernd skólabarna sé fólgin í forvarnarstarfi. Þörf fyrir forvarnafræðslu til barnanna er mun meiri en svo að reglubundin fræðsla fyrir alla uppfylli hana en einnig önnur tilfallandi fræðsla. Þessi fræðsla getur verið í formi einstaklingsfræðslu, fræðslu til lítilla hópa eða í sumum tilvikum stórra hópa. Í mörgum tilvikum leiðir skólaskoðun hjúkrunarfræðings í ljós áhættuþætti hjá barni sem brugðist er við meðal annars með fræðslu til viðkomandi barns, fjölskyldu eða þeirra sem barnið umgengst.

62.2. Önnur heilbrigðisþjónusta við grunnskólanemendur

Ríkisvaldið annast alla heilbrigðisþjónustu við nemendur í grunnskólunum og er sú þjónusta ýmist leyst innan heilsugæslunnar eða Landsspítalans.

Fyrir utan skólaheilsugæslu annast heilsugæslustöðvar þjónustu við grunnskólanemendur. Þannig veita læknar, hjúkrunarfræðingar og sálfræðingar á Firði og Sólvangi þjónustu eftir eigin verkferlum. Á vegum heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins er einnig starfrækt Þroska- og hegðunarstöð (Þ&H) sem „veitir þjónustu vegna barna sem glíma við frávik eða aðra erfiðleika í þroska, hegðun eða líðan. Sinnt er greiningu, ráðgjöf, meðferð og fræðslu vegna raskana hjá börnum allt að 18 ára aldri."

Á vegum Landsspítalans er heilbrigðisþjónusta fyrir börn og unglinga með geð- og þroskaraskanir veitt af BUGL (Barna- og unglingageðdeild) sem veitir þjónustu bæði dagþjónustu á göngudeild og er einnig legudeild. Aðgengi að þjónustu BUGL er gegnum lækna á heilsugæslustöðvum.

Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins (GRR) er efla lífsgæði og bæta framtíð fatlaðra barna og unglinga og foreldra þeirra. Með starfseminni er verið að þjónusta börn með alvarlegar þroskaraskanir eða fatlanir með greiningum, ráðgjöf og öðrum úrræðum sem miða að því að auka möguleika þeirra til sjálfstæðis allt lífið. Helstu fatlanir sem leitað er með til GRR eru einhverfurófsraskanir, þroskahömlun og hreyfihamlanir. Ráðgjöf er veitt til skemmri eða lengri tíma eftir aðstæðum. Tilvísendur til GGR í grunnskólunum eru skólasálfræðingar skólanna.

Tengiliður skólaþjónustunnar á skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs vegna samskipta við heilbrigðiskerfis er deildarstjóri sálfræði- og talmeinaþjónustu.